

Psikolog Şirin Atçeken:

İnsan ilişkilerinin kıymetini anladık

DÜNYA'nın büyük bir krizden geçtiğini söyleyen Atçeken "Belirsizlik, insanların denge-sini en çok bozan şeydir" dedi. Bu durumun bireylerde kaygı yarattığına, ancak bir faydasının da olduğuna dikkat çeken Atçeken "Hep dışarıya dö-nüktük. Sosyal izolasyon, insan ilişkisinin ne kadar kıymetli olduğunu bize gösteriyor" ifa-delerini kullandı.

» **FUSUN İKİKARDEŞ'in** söyleşi 4'te

TESK BAŞKANI PALANDÖKEN:

Esnaf da hazır!

Türkiye'nin en büyük meslek örgütlerinden TESK, TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un 23 Nisan çağrısına destek verdi

TÜRKİYE Esnaf ve Sanatkar-ları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken, 23 Nisan'ın tarihi özelliğine uygun olarak güç-lü bir şekilde kutlanması gerektiğini bildirdi. Palandöken, "Sayın Şentop'un

önerisi günün koşullarına uygundur. Tüm esnafımız işyerlerini bayraklarla süs-leyecek, akşam saat 21.00'de evlerinde en gür sesiyle İstiklal Marşımızı okuyacak, dev bir koro oluşmasına destek verecektir" dedi. **7'de**

**VATAN
EMEK
NAMUS**

Aydınlık

KURULUŞ: 1921

14 NİSAN 2020, SALI

2.5 TL

MARKET ÇALIŞANLARI ENDİŞELİ

ÜCRET ASGARİ RISK AZAMI

Marketlerdeki yetersiz önlemler, çalışanların artan iş yükü virüsün bulaşma riskini artırıyor. Çalışanlar sosyal mesafenin korunamamasından, gün boyu tek maskeyle çalışmaktan, havasız depolarda dip dibe yemek yemekten şikayetçi

Müslüman olan Türkler ayakta kaldı ve devrim yaptı

İSLAMİYET, Türk ve Arap düşmanlığında her tür hu-rafeye sarılan sözde bilim adamları, sözde köşe ya-zarları, bir takım enteller var. İşte son marifetleri:

» **DOĞU PERİNÇEK'in** yazısı 8'de

Diyanet hakkında yalanlar ve gerçekler

ATATÜRK'ÜN kurduğu Diyanet İş-leri Başkanlığı olmasay-dı, belki 15 Temmuz ge-cesi bazı camilerden FE-TÖ'cülere destek verile-cekti. Cumhuriyetimiz için tehlikeli olan DİB'in olması değil, olmamasıdır.

UTKU REYHAN'ın yazısı 11'de

'Görünmez El' mi, 'Görünür El' mi?

KAPİTALİST üretim iliş-kileri, feodalizmin bağ-rında doğdu. Sosyalist üretim ilişkileri kapitalist sistemin bağrında ken-diliğinden oluşmaz. Bu-nun için "Görünür El" in müdahalesine ihtiyaç vardır. Gelişmekte olan ülkelerde bu, milli devlettir.

SEMIH KORAY'ın yazısı 14'de

Evlere servis iş yükünü artırdı

Mola kısa, beslenmeleri yetersiz

MARKETLER, temel ihtiyaçlar nedeniyle açık. Bū-yük zincir marketlerin çalışanları önlemlere ve ku-rallara pek uyulmadığını vurguluyor. Başlarda maskesiz, dezenfektansız çalışıyorlardı. Müşterilerin şikayeti sonucu malzeme verilse de durum pek de-ğişmedi. Çünkü tek kullanımlık maske dağıtıldı. Et-kisi bir iki saat içinde kaybolan maskelerle tüm gün çalışmak, hatta evlere servis yapmak zorundalar.

» **DENİZ BİLİCİ - GARİP BALÇAK'ın** haberi 5'te

DAHA fazla ciro için markete giren müşteri sayısı sı-nırlanılmıyor. Bir vardiyada yemeğe 3-4 kişi birlikte çıkıyor. Dar bir alanda, kısa sürede yemek yeniliyor. Yoğunluktan mola süreleri daha kısa, çalışma süre-leri daha uzun. Saat dolunca sisteme parmak oku-tuluyor ama çalışmayı sürdürüyorlar. Şikayet ettik-lerinde işten çıkarılmakla tehdit ediliyorlar. Bir öğün yemek en az 20 lira tutuyor fakat kartlarında 7 lira var.

Teröre karşı tavizsiz mücadele

Cumhurbaşkanı Erdoğan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun istifasını kabul etmedi. Teröre karşı verdiği başarılı mücadeleyle bilinen Soylu için verilen karar memnuniyet yarattı

ARALARINDA Emre Uslu'nun da bulunduğu fir-a FETÖ mensupları ve PKK destekçileri Soylu'nun istifa açıklamasına sevindi. Fakat Beştepe'den çıkan kararlar hevesleri kursaklarında kaldı. 15 Temmuz'dan sonra görevi gelen Soylu döneminde, sadece 2019'da PKK'ya 122 bin 54, FETÖ 16 bin 778, uyuşturucu ta-cirlerine 146 bin operasyon yapıldı. **10'da**

TL'yi koruma hamlesi

SALGIN yüzünden sıcak para çıkışı hızlandı. Ya-bancılara TL satılmasına imkan tanıyan yurtdışı swap pazarına kısıtlama getirildi. Böylece spekül-a-tif hareketlerin önüne ge-çilmesi amaçlanıyor. **6'da**

Koruyucu giysi krizi

BİRLEŞİK Krallık, sağlık çalışanlarına koruyucu giysi ve hat-ta maske temin ede-miyor. Telegraph gazete-sinin haberine göre, Kraliyet Hemşirelik Koleji koruyucu ekip-manı olmayan hemşirelerin Ko-vid-19 hastalarına bakmayı red-debileceğini duyurdu. Ülkede polisin orantısız güç kullanımı ve aile içi şiddet arttı.

» **DR. BERNA BRIDGE / OXFORD'dan** bildirdi 15'te

DR. ANTHONY FAUCI:

Trump uyarıları geri çevirdi

BEYAZ Saray Covid-19 ile Mü-cadele Görev Gücü'nde yer alan ABD Ulusal Alerji ve Bu-laşıcı Hastalıklar Enstitüsü Mü-dürü Dr. Anthony Fauci, "Ül-kede sosyal mesafe uygulama-sına daha erken geçilmiş ol-saydı yeni tip koronavirüs sal-gınında daha fazla insanın ha-yatı kurtarılabilirdi" dedi. Dr. Fauci, şubatta Trump yöneti-mini uyardıklarını ancak geri çevildiklerini kaydetti. **15'te**

KORONAVİRÜSÜN GEN HARİTASI

Sayfa 14

Okur hattı
0530 163 08 70

YILDIRIM KOÇ
İdam edilen Yunan askerleri

UFUK SÖYLEMEZ
'Coronacoma' ekonomisi notları!

EKREM KAHRAMAN
Zihinsel korona

CEM ZEREN
Özlediğimiz istatistikler

Koronalılar yurtlarda takip edilmeli

SAYFA 9'da

İnfaz teklifinde 25 madde daha geçti

SAYFA 10'da

'Ya İstiklâl Ya Ölüm' algıları ykttı

SAYFA 11'de

Kamuculuk mu, bireysel çıkar sistemi mi?

Kamuculuk koronavirüs sürecinde Türkiye’de de en itibarlı bir program olarak öne çıktı. Türkiye'nin salgın sonrası oluşacak yeni dünya düzeninde onurlu yerini alacağını bizzat Cumhurbaşkanı ifade etti

BAYRAM YURTÇİÇEK

Vatan Partisi MKK Üyesi

Uzun zamandır Yavuz Alogan’ın yazdıklarına cevap vermek istiyordum. Günlük işlerin yoğunluğu ve hay huyu içinde hep ertelemek zorunda kaldım. Yavuz’la ben 1988 yılında kurulan Sosyalist Parti’de tanıştık. Kendisi, partinin Başkanlık Kurulu Üyesi, ben de Doğu-Güneydoğu’dan Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı idim. Devrimci bir irade gösterip Sosyalist Parti’de yer almasına sevinmiştik. Sonra, 1990 yılı sonlarında, bizim liberallerimizle birlikte partiden ayrıldı. Bu liberallerin önemli bir kısmı dönekt oldular. Yavuz Alogan bu süreçte onlardan ayrı durdu ve dönekleşmedi. Hüseyin Karanlık ile onu ziyaret ettik. Bizi oldukca sıcak karşıladı. Hikâye uzun, Partieye üye olmasını ve Aydınlik’ta yazmasını teklif ettik. Üye olamam ama Aydınlik’ta yazabilirim dedi. Böylece Yavuz dostumuzla ikinci dönemimiz başladı. Bu dönem, PKK’ya ve FETÖ’ye karşı mücadelenin başlamasıyla başlayan yeni döneme kadar sürdü. Yavuz’da Vatan Savaşı’nı anlamayıp, Saray Savaşı diyenlerin safına adım adım yuvarlandı. Artık Aydınlik’ta yazamaz hale geldi. Aydınlik’tan ayrıldıktan sonra adım adım sivil toplumcu, örgütsüzlüğü savunan ve Vatan Savaşı’na karşı konumlanan bir çizgiye savruldu. Bunu da kitile hareketleri fetişizmine sarılarak gizlemek istedi. Bu çizgi, süreç içinde, sosyalist ülkeler karşıtlığına hatta düşmanlığına dönüştü.

'MOLEKÜL BIZE NE SÖYLÜYOR'

Yavuz Alogan, veryansintv.com sitesinde “Molekül Bize Ne Söylüyor” adında bir yazı yayınladı. Bu yazıda koronavirüs üzerinden geniş bir kapitalizm ve sosyalizm eleştirisi yaptı. Alogan’a göre doğa, kendisini yıkıma uğratan insanoluğundan koronavirüs aracılığıyla intikam alıyor. Bu görüş kendi başına tartışmaya değer bir fikir gibi görünüyor. Gerçekten kapitalizm, kâr hırsıyla, bireysel çıkarı öne alan tutumuyla doğada büyük yıkıma neden oldu. Bu durum sanayileşmenin ve gelişmenin bir sonucu değil, bireysel çıkarı öne alan ve kural tanımayan rekabet piyasasının doğal sonucuydu. Sosyalist ülkeler de bu yarışa ülke olarak zaman zaman katılarak katkıda bulundular. Ama hiçbir zaman kapitalizmin yıkıcılığına ortak olmadılar. O nedenle sosyalist ülkelerde doğanın yıkımı ve kirlenmesi görece daha sınırlı kaldı. Yavuz ise şöyle diyor: “Sosyalist olduklarını iddia eden ülkelerin bu konuda kapitalizmden geri kaldıklarını söyleyemeyiz.” Dolayısıyla kapitalizm ile sosyalizmin doğayı yıkıma uğratmada bir farkları yoktur. O zaman sosyalizm için mücadele de anlamsız hale geliyor. Normal bir zamanda yine de bu görüş tartışılabilir. Ancak bu görüş şu anda dünya çapında cereyan eden mücadele ve tartışma çerçevesinde ele alındığında o kadar da masum olmadığı görülecektir.

Bildiğimiz gibi, bu virüs Çin’de ilk ortaya çıktığında, bütün dünya bunu seyretti. Çin’in aldığı tedbirleri, insan haklarına ve özgürlüklere aykırı buldular. Çin, üç ay gibi kısa bir sürede salgını sınırladı ve yendi. Virüs daha sonra bütün dünyaya yayıldı. Virüs karşısında kapitalist-emperyalist ülkeler perişan oldular. Şunu bile söylemek olası: Ne kadar gelişmiş kapitalist ekonomiye sahipse o kadar büyük oldu felaketleri. Çünkü her şeyi özel sektöre ve bireysel çıkara göre düzenleyen ülkeler, salgın karşısında çaresiz kaldılar.

KAMUCULUK YÜKSELİYOR

Çin’i aldığı tedbirlerden dolayı eleştirilenler, bütün dünyaya salgını önleyebilmek için Çin’i örnek almalarını önermeye başladılar. Dünya Sağlık Örgütü, Çin tecrübesini bütün ülkelere örnek olarak gösterdi.

AB ve ABD salgın karşısında çaresiz ve perişan oldular. Bir birinin maskelerini, eldivenleri ve diğer sağlık gereçlerini çalmaya başladılar. Almanya ABD’yi korsanlıkla suçladı. Her ülke kendi derdine düştü. Ama sistemleri bu salgını önlemeye yetmiyordu. Nihayet sistem tartışmaları başladı. Küreselleşme ve bireysel çıkarı esas alan kapitalist-emperyalist sistem, bizzat sistemin merkezlerinde sorgulanmaya başladı. Bütün dünya, Çin üzerinden kamucu sistemi övmeye başladı. Bir birinin malzemelerini çalan AB ülkelerine yardım elini Çin uzattı. Türkiye bile elindeki olanaklarla Balkan ülkelerine, İtalya ve İspanya’ya maske ve diğer malzemeler yardımı yaptı.

Türkiye’nin kendisi de bu süreçte kamu kaynaklarını ve kamu gücünü harekete geçirerek salgına karşı koymaya başladı. Kamuculuk Türkiye’de de en itibarlı bir program olarak öne çıktı. Türkiye’nin üretim gücü ve insan kaynaklarının kalitesi ortaya çıktı. Geçmiş tarihsel birikimine dayanarak ileri atılmaya başladı. Salgın sonrası oluşacak yeni dünya düzeninde onurlu yerini alacağını bizzat Cumhurbaşkanı’nın ağzından ifade etti.

ÇİN KARŞITLIĞI

Bütün bunlar, devrimcileri sevindirirken, bazılarını da üzdü doğrusu. Bu üzülenlerden biri de maalesef Yavuz Alogan. Bütün dünya Çin’in başarılarını överken Yavuz Alogan sert bir Çin eleştirisi yaparak, dolaylı olarak şu mesajı vermiş oldu. Sosyalizmi ve kamuculuğu fazla övmeyin. Onun da ABD ve AB’den farkı yok. Hatta Çin totaliter bir ülke olarak daha da kötüdür. Yavuz Alogan bu yazısında Çin ile ilgili aynen şunları söylüyor:

“Çin’de kırsal bölgeleri sanayileştirmek için başlatılan Büyük İleri Atılım 1958-61 sadece doğayı tahrip etmekle kalmadı, vahşi hayvanlar dâhil ne bulursa yemeye çalışan on milyonlarca insanı açlıktan öldürdü.”

“Çin yönetimi, kırsal tarım komünlerini dağıtıp milyonlarca emekçi kentlerin çevresine toplayarak dünyanın bütün çok uluslu kapitalist şirketlerinin köle emeği olarak askeri bir disiplinle çalıştırmının, emekçiye her türlü güvencesiye sağlayan “demir pirinç kâsesini” Komünist Parti diktatörlüğü altında kurarak görülmemiş bir vahşi kapitalizm yaratmanın bedelini kesinlikle ödeyecektir.”

“Çinliler, şu benzersiz komünizm döneminde ortaya çıkan 200’e yakın Çinli dolar milyarderinin edindiği servetin artıkdğer kaynağını kesinlikle sorgulayacaktır.”

“Wuhan halkının Hubey ile Çiangsi eyaletleri arasındaki köprüde polisle çatışıp, ortalığı ateşe vermesi bu ülkenin yakın dönemin tarihinde ilk kez görülen bir olay. Çin halkının Deng Şiaoping’in ‘kapitalist yolcu’ Dört Modernleşme Teorisini ayaklarının altına alıp çiğnediğini göreceğiz.”

Bu kadar Çin aleyhine yazdıktan sonra ABD ve AB’nin adını anmazsa ayıp olacağını düşündüğünden, onlarla ilgili de şunları söylüyor:

“Ve elbette bu virüs insan bilincinde ve eyleminde muazzam bir değişime yol açacak. Daha şimdiden bu uzun dönemde işiteceğimiz itirazlara ve taleplere ilişkin pek çok gösterge, yakın geleceği haber veren pek çok alamet belirdi.”

“Şikago’da halk AVM’leri yağmalarken, silah ve gıda stokluyor.”

“Eyaletlerin bağımsızlık talepleri yükselsecek.”

“Avrupa Birliği ipi kopmuş tespih taneleri gibi dağılıyor.”

Aslında yapılmak istenen şey sudur. Çin üzerinden kamuculuğu gözden düşürmek ve onun da liberalizm ile aynı olduğunu, sosyalist söylemlerle anlatmak. “Çarşı herkese karşı” günümüz Troçkizminin Türkçe ifadesi.

Yavuz tekrar özüne dönmüş ve Troçkizm’de karar kılmıştır.

Paniği kim körüklüyor?

YUNUS ÖZGÜR YILDIRIM

Vatan Partisi MKK Üyesi

İKİ günlük sokağa çıkma yasağının duyulması ile birlikte sokağa fırlayanlar oldu. Görüntülerde fiziksel mesafenin, önlemin dirhemi yoktu. Peki, paniğe neden olan neydi? Belki açıklama şekli, saati etkilemiştir ama ana neden yaklaşık iki aylık süreçte aranmalı.

İki ay boyunca yaratılmak istenen güvensizlik ve kafa karışıklığı ile kötümserlik saatten daha önemli. Özellikle muhalefet uğruna, sorumsuzca hareket eden kanal, haber sitesi, sosyal medya hesapları ve belli kişilerin yaydığı güvensizlik ve kafa karışıklığı insanları paniğe itti. Evet, toplumsal disiplindeki eksikler de önemli. Ama toplum reflekslerinin kötüye kullanılmasını es geçemeyiz. Üstelik bu, paniğin ortaya çıkmasında baş sebep. Konuyu açalım ve yaşananların bir kısmını hatırlayalım.

Vaka görülmeden önce başlayan kara propaganda, bugün de sürüyor. Vaka görülmediği dönemde “vakaları gizliyorlar” tarzında söylemleri hatırlıyoruz. Bunu, vaka görüldükten sonra açıklanan sayıları az bulan bir yaklaşım izledi. Sayıları gizlendiğine yönelik saçma açıklamalar güvensizlik propagandasının ilk adımlarıydı. Umrecilerle ilgili maksatlı tartışmalar da eleştirinin çok uzağında toplumu bölmeye yönelik kullanıldı. Yetmezmiş gibi devletin kimilerini kayırdığı gibi gerçek dışı bir algı yaratılmaya çalışıldı. Vaka sayılarının artmasıyla beraber, sayı güvensizliği yerini sürecin iyi yönetilmediğine bıraktı.

TEDBİRLERİ KÜÇÜMSEDİLER

Güvensizlik yaratmak isteyenlerin üzerinde tepindiği diğer konu tedbirlerdi. Alınan tedbirleri küçümsemekten tutun yetersizliğine kadar çok laf edildi. Tedbirlerin geciktirildiği iddiası başlıca bir propaganda haline dönüştürüldü. Kafasına göre tedbir önerenler, hatta kendi önerdiklerini yücelterek mevcut tedbirleri görmezden gelenler oldu. Ekranlı uzman olmayan ama salgın çok iyi bildiğini iddia edenlerle dolduruldu. Kafa karıştıranlar, ekrana abartılarla çıkarılarak uzman süsü verildi, etki alanları genişletildi. Sürekli sokağa çıkma yasağından dem vurmak da tedbirlerin işe yaramadığı algısını artırdı.

Yukarıda saydıklarımızın yanında önemli bir etken de kötümserlikti. Güvensizliğin ve kafa karışıklığının beslediği kötümserlik, “korkun, panik yapın” der-

cesine işlendi. İstatistikten veya istatistiği yorumlamaktan yoksun karşılaştırmalar yapıldı. Türkiye’nin, Avrupa ülkelerinden kötü olacağı söylemleri sosyal medyayı doldurdu. Neler söylenmedi ki; sağlık sisteminin berbatlığı, sağlıkçıların yetersizliği, malzemesizlik... Defalarca “yeterli” olduğu ifade edilen solunum aygıtı ve yoğun bakım yatağı bir türlü yeterli gelmedi bunlara. Tekil örneklerden hareketle sağlıkçıların koruyucu eksikliği olduğu, maskelessizlik gibi iddialar sürekli yinelandı. Muhafifliğe leke sürdürülmemeliydi. Bu yüzden her şeyin kötü gitmesi, ülkenin mahvolması gerekiyordu. Üstelik yapılanların çok ulvi(!) amaçları vardı: Alkış ve tıklanma!

Alkış tutkunlarının bunlar dışında, bir gündemleri de ekonomiydi. Önermekten, yol göstermekten uzak olan anlayışlarla burada da öldük, bittik propagandasına başladılar. Alman ekonomik tedbirleri toptan yok sayan bir anlayış çıktı karşımıza. Oysa eksiklerin üzerinde durulması ve ekonomimizi salgın sonrasında toparlayacak önerilere odaklanılması gerekmez miydi?

Devletin kamucu anlayışa yaklaştığı ve kamuculuğun yükseldiğini görmek istemediler. Başta iş adamını, bürokratu, milletvekilini, belediye başkanını sorumluluğa davet eden kampanyayı “zımnık yok” söylemiyle karaladılar. Zorlukları millete paylaşmanın önemini kavramayı bırakın, bol keseden atıp tuttular. Devletin millete sahip çıkmadığı, çıkmayacağı algısı yarıttılar. Milleti zorlukları paylaşmaya çağırılanlar halk dalkavukluğu yaparak karaladılar.

Konunun Bilim Kurulu’na yönelen kısmı da var. Koca koca bilim adamlarının beğenmemekten tutun bir kurul üyesinin verdiği örnekten yola çıkıp “bunlar mı bilim adamı” diyecek noktaya vardılar. Hükmüyle kurul arasında, kurulun kendi için-

de anlaşmazlık olduğunu dahi söylediler. Ekranı çıkardıkları halk yardakçıları daha çok dikkate alınsın istediler. İş, “Bilim Kurulu istifa” demeye kadar götürdüler nitekim.

KÖTÜMSERLİK YAYIYORLAR

Bütün bu kara propaganda, herkeste olmasa da bir kısımda güvensizlik ve korku yarattı. Görüntülerdeki yurttaşların olumsuz havadan etkilendiği açık. Oysa çoğu, temel ihtiyaçlarına ulaşabileceğini, emeksiz kalmayacağını, en azından tedbirsiz dışarı çıkılmayacağını düşünebilirdi. Ama kara propaganda tedbirsiz koşturmacaya yol açtı. İsrarla sokağa çıkma yasağı diyenlerin, “Böyle mi sokağa çıkma yasağı olur, yapılmaya daha iyiydi” şeklinde çelişkili söylemleri, alkış ve tıklanma arzusunun vazgeçemediklerini gösteriyor. Panikten panik doğması için güvensizlik ve kötümserlik yaymayı sürdürüyorlar. “Bakanlık açıklamayı erken yapmalıydı.” söylemleri bunun kanıtı. Çünkü başkanlığın hatası olarak görebileceğimiz şey, geç kalmak değil yasak saatine daha yakın açık-

lamamaktır. İnsanların panikle dışarı fırlayabileceği bir boşluk bırakılmasa daha iyi olabilir. Ayrıca kara propagandacılar topluma sorumluluğunu hatırlatanlara saldırarak kendi sorumluluklarını bertaraf etme çabasındalar. Buna fırsat vericesine milleti aşağılayanlar da yok değil. Toplumun aşağılamakla halk dalkavukluğu burada birleşiyor.

Sonuç olarak, paniğin baş müsebbibi kara propagandacılarıdır. Devlet, kara propaganda’yı da göz önüne alarak hareket etmelidir. Toplumun etkilemesi önlenmeli, paniğin kullanacağı bir alan bırakılmamalıdır. Yaşanandan yöneticiler ders çıkaracaktır ve millet de çıkarmalıdır. Salgında salt devletin değil halkın da sorumlulukları var.

Okurlarımızdan Mektuplar

halklailekiler@aydinlikgazete.com

Esas tehlike üretememenin çaresizliği ve paniğidir

ATAMAN ÖZDEMİR

ODTÜ Öğretim Üyesi

Televizyonlarda sokağa çıkma yasağı öncesinde yaşananlara baktım. Üzüldüm, kaygılandım, korktum.

Çünkü insanlar ekmek almak için kuyruklara giriyor, mahalleden mahalleye koşuyorlar hatta kavga ediyorlardı.

Sokağa çıkma yasağının gerekli fakat plansız alınması ayrı bir konu. Buna girmeyeceğim.

Ancak yaklaşık 3 aydır dünyada ve ülkemizde yaşanan olağanüstü günlere karşın, insanlardaki tedbirsizlik, duyarsızlık yasağın planlaması kadar yanlış ve düşünülməsi gereken vahim bir durumdur.

Kendisine yeterli ekmek ve hamurışı maddeleri yapmak, bu coğrafya insanının binlerce yıldır çok kolay bir şekilde ve zevkle yaptığı, konuklarını ağırladığı geleneğidir.

Bu olaylar, bununda unutulduğunu, yok olmak üzere olduğunu ortaya sermiştir. Oysa evinde bir kaç kg. un bulunan her aile kendi-

ne 2 gün yetebilecek kadar ekmeği rahatlıkla yapabilir.

Sorun, üretememek ve hazır alışmaktan kaynaklanmaktadır.

Bu durum, ülkemizde her alanda üretimin teşvik edilmesinin, yapılmasının öneminin ve aciliyetinin bir kez daha dışavurumudur.

Konu, ekmek üretememe basitliğine indirgenmeden tarımda, hayvancılıkta ve her türlü sanayii üretimini yapabilen, kendine yetebilen TÜRKİYE ilelebet yaşayacaktır.

Saygılarımla.

**KOVID
BİR VARMIS
BİR YOKMUŞ!**

Koronavirüs nedeniyle sosyal hayattan uzak kalan çocuklar için 'masal pandemisi' projesi geliştirildi. Çocuklar özledikleri kişilerle masalarda buluşacak. Duygusal ve sosyal bağlar kuvvetlendirilecek

Masalarda buluşuyorlar

TÜRKİYE Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği, koronavirüs salgını sebebiyle evinden çıkmayan çocukları "masallar" aracılığıyla görüşemedikleri aile büyükleriyle bir araya getirecek.

"Masal pandemisi başlıyor. Kovid bir varmış, hiç yokmuş" sloganıyla hayata geçirilen sosyal sorumluluk projesinde, Kovid-19 salgını nedeniyle evde kalmak zorunda olan çocukların, psikolojik dayanıklılığını artırmak, sosyal bağlarını güçlendirmek amaçlanıyor. Proje kapsamında evdeki çocuklar, uzak kaldıkları çalışan anne-babaları, dede, anneanne, babaanne, teyze, hala, amca gibi yakınlarıyla veya özledikleri öğretmenleriyle masallar ve hikayeler aracılığıyla buluşturulacak.

DUYGUSAL AÇIDAN GÜÇLENİYORLAR

Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği Genel Sekreteri Doç. Dr.

Didem Öztop, "Çocuklara akşamları yatmadan önce okunan bir masalın, hikayenin bu dönemde göremediği akrabası, sevdiği bir büyüğü tarafından okunmasını, bunun da çocuklarla video veya ses kaydı olarak paylaşılmasını rica ediyoruz" çağrısında bulundu. Öztop, şöyle konuştu: "Arzumuz, yetişkinlerin okuduğu masalı çok sevdikleri ama görüşemedikleri çocuklara bir ses kaydı veya video şeklinde göndermesi.

Yani sosyal medyada paylaşılmasından ziyade çocuklarla paylaşılması. Böylelikle birbirleriyle bağ kurmalarını, duygusal açıdan güçlenmelerini, dayanıklılıklarını artırmayı sağlamayı hedefliyoruz."

ÜNLÜLERDEN DESTEK

Projenin bir ayda da çocuklarını göremeyen sağlık çalışanlarının bulunduğunu, çocuk psikiyatrları olarak Kovid-19'a mücadelede en ön saflarda

yer alan meslektaşlarına destek vermek istediklerini dile getiren Öztop, şunları kaydetti: "Projemize ülkenizin değerli sanatçıları, yazarlar da destek verdi. Sağlık çalışanlarına yanlarında olduğumuzu hissettirmek amacıyla Pınar Altuğ, Şenay Gürler, Tansu Biçer, Tülin Özer, Gül Gölge, Funda İlhan, Melek Şahin'in de içinde olduğu sanatçılarımız, sağlık çalışanlarının çocukları için birer masal okudu. Ayrıca çocuk kitapları, öykü yazarı Elif Yemenici, Ayfer Gürdal, Ahmet Büke, Dilge Güney, Barış İnce, Berçem Akbaş ile Prof. Dr. Bahar Gökler, Prof. Dr. Bengi Semerci projemize destek veren isimler oldu. Proje konusunda farkındalık oluşturabilmek amacıyla okunan bu masaları resmi sosyal medya hesaplarımızdan da paylaşacağız."

Ünülerin sağlık çalışanları için seslendirdiği masallar Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği'nin Youtube ve diğer sosyal medya hesaplarından yayınlanacak.

Eve servis kütüphane

TEKİRDAĞ Kültür ve Turizm Müdürlüğünce koronavirüsle mücadele sürecinde başlatılan uygulama kapsamında, kronik rahatsızlığı bulunanlara, engellilere ve 65 yaş üstü kişilere kütüphaneden istedikleri kitaplar görevlilerce evlerine götürülerek teslim ediliyor.

Süleymanpaşa Belediyesi işbirliğinde hayata geçirilen proje kapsamında, Yahya Kemal Beyatlı Kültür Merkezinde bulunan İl Kütüphanesini telefonla arayarak veya elektronik ortamdan kitap talebinde bulunan kronik rahatsızlığı olanlar ile engellilere, 65 yaş ve üstü vatandaşlara kültür hizmeti sunuluyor.

İl Kültür ve Turizm Müdürü Ahmet Hacıoğlu, "Vatandaşlar sistemimize girerek istedikleri kitapları seçiyor. Bu kitaplar belediye bünyesindeki araçlarla evlerine kadar götürülüyor. Kitap sayısında bir sınırlama yok. Kitaplar, salgın bitene kadar vatandaşlarımızın evlerinde kalabilir" dedi.

Hacıoğlu, amaçlarının hem vatandaşlara okuma alışkanlığı ka-

zandırmak hem de evlerinde sınırlamalarının önüne geçmek olduğunu vurgulayarak, şöyle konuştu:

"Okumayı seven bir kentiz. Kitap okumak insanın duygusal zekasını gün yüzüne çıkarır, iletişimini güçlendirir, mantıklı kılar. Biz 'okumak' diyoruz. Televizyon izlemek, internette takılmak, insana çok bir şey katmaz. Kitap okumak sevgiyi güçlendirir. Birlikteliği ve hoşgörüyü devam ettirir."

Uygulamadan faydalanan yaşlılardan Nursel Demirelek ise izolasyon günlerinde daha fazla okuma fırsatı bulunduğunu söyledi.

Gençlerden evlere sıcak yemek servisi

ERZİNCAN Gönüllü Gençler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği üyeleri, Kovid-19 tedbirleri kapsamında evden çıkmaları kısıtlanan 65 yaş ve üstü vatandaşların evlerine sıcak yemek götürerek, gönüllere dokunuyor.

Kentte yaklaşık 10 yıldır hizmet veren ve 6 senedir Gönüllü Gençler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği çatısı altında çalışmalarını sürdüren gönüllü gençler, başlattıkları kampanyalar çerçevesinde yaşlılara ve muhtaçlara yardım elini uzatarak, destek oluyor.

Tilki de mamaya koştu

Yardımsöver kardeşler sokak hayvanlarını beslerken bir tilki de kendisi için bırakılan mamayı yedi. O anlar görüntüledi. Tedirgin halde kamını doyuran tilki, mamayı yedikten sonra ormana geri döndü.

Kız kardeşlerden sahipsiz hayvanlara destek

ÇANAKKALE'nin Eceabat ilçesinde yaşayan iki kız kardeş, Kovid-19 tedbirleri kapsamında insanların sokaka çıkmadığı süreçte yiyecek bulmakta zorluk çeken yaklaşık 200 sahipsiz hayvanı düzenli olarak besliyor.

Eceabat Sokak Hayvanlarının Koruma ve Yaşatma Derneği Başkanı (ECE HAYDER) olan Necla Varol ile kız kardeşi Nazife Çoklaş, birlikte tarihi Gelibolu Yarımadası'nın farklı noktalarındaki sokak hayvanlarına her gün yiyecek götürüyor. İki kardeş, başka hayvanseverlerin de desteğiyle temin ettikleri mamaları araçlarına yükledikten sonra, onları hayvanlara ulaştırabilmek için kilometrelerce yol kat ediyor. Her gün aynı saatlerde, hay-

vanların toplu olarak bulunduğu yerlere giden kardeşler, mamalarla karnılarını doyurduğu hayvanların sevecek, onların sevgiyi olan açlığını da gideriyor.

SESI DUYAR DUYMAZ ETRAFI KUŞATIYORLAR

Artık kardeşlerin kullandığı araç tanyan köpekler, aracın sesini duyar duymaz sevinçle aracın etrafını kuşatıyor. Aracı görmeyen hayvanlar için ise klakson çalınarak "yemek vakti" geldiği duyuruluyor. Klaksonu duyan hayvanlar bu çağrıya karşılıksız bırakmıyor. Sahipsiz kedi ve köpeklerin yanı sıra tilki gibi yaban hayvanları da mamalardan nasibini alıyor.

Necla Varol, 1993 yılında evlerinin bahçesine gelen ve sadece 4 ay yaşayabilen "Şımarık" adlı köpeğin hayatında bir dönüm noktası olduğunu, ondan sonra kalbinin sahipsiz hayvanlar için atmaya başladığını söyledi. "Şımarık"tan sonra evinin bahçesini sahipsiz hayvanlara açtığını ifade eden Varol, 2014 yılından ECE HAYDER'i kurarak can dostlar için çalışmalarını demek çatısında sürdürdüğünü kaydetti. Kardeşi Nazife Çoklaş ise karışlarına çıkan yaban hayvanlarını da doyurduklarını kaydederek, "Çok güzel bir duygu. Koran çalışıyorum yola çıkıyorlar. Yollar boş olduğu için arabanın sesini duyuyorlar ve yola çıkıyorlar. Biraz sevgi istiyorlar" ifadelerini kullandı.

Meydanı boş bulup gazlamayın

YOL ve Sürüş Güvenliği Uzmanı Et-hem Genim, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) nedeniyle azalan İstanbul trafiğinde sürücülerin daha dikkatli olması gerektiğini belirterek, "Şimdi herkes evinde oturuyor, trafik rahat. Sürücüler bu nedenle çevre yollarındaki hızlarını şehir içine de taşıyor. Evde kal günlerinde meydanı boş bulup gazlamak en büyük risk ve tehlike" dedi. Genim, sosyal izolasyon ve belli yaş gruplarına getirilen kısıtlamalar sonrası azalan İstanbul trafik yoğunluğunu değerlendirerek, sürücülere tavsiyelerde bulundu. Türkiye'deki kaza istatistiklerine bakıldığında, araç kullanmanın bilinmediğinin çarpışmaların şekline ve sayısından belli olduğunu dile getiren Genim, sürücülerin buna rağmen iyi araç kullandığını iddia ettiğini söyledi.

Genim, en büyük yanlışının da bu

olduğunu ifade ederek, "Hareket eden her şey trafikte risktir. Fakat biz Türk milleti olarak risk algılamamız çok zayıf. Bizde 'Su ana kadar bir şey olmadı. Ne olur ki?' algısı var. Yani 90 kilometre hızla gidilecek yerde 120 kilometre hızla gitmenin riskini bilmiyor. O aradaki duma mesafesi, dönüş açısı, refleksin hareket geçmesi, algılama, uygulama uzuyor. Zaten trafik kazalarına bakıldığında, bütün her şey o 1 saniye içinde oluyor. Bir riski algılayıp uygulamaya geçtiğinizde o 1 saniyeyi kaybediyorsunuz" diye konuştu.

HIZ KÖRLÜĞÜ

Sürücülerin sabırsızlıktan kaynaklanan aceleciliğine dikkati çeken Genim, şunları kaydetti: "En büyük hastalıklarımızdan birisi yakın takip. Özellikle TEM yol-

larında bunu görüyoruz. Ben önde bir riski görebilirim ama arkadaki bir riski görememe ihtimali var. Yolu boş bulunca hız limitlerini ihlal etmekte de hiçbir sıkıntı görmüyoruz. Aslında kara yollar hız limitlerinin belli cezaları var. Bu salgın nedeniyle şehir içindeki yollar boş olduğu için de insanlar hız limitlerine çevre yollarında uymuyorlar. Şehir içine girdiğinizde 50-60 kilometrelik hız limitleri sanki duruyor muşsunuz gibi his uyandırır. Buna hız körlüğü denir." Kanunlara karşı duyarlılığın beklenen düzeyde olmadığına işaret eden Genim, bunun da araçla giderken telefon kullanma alışkanlığından belli olduğunu anlattı. Genim, telefonun insanın adeta 3'üncü eli haline geldiğini aktararak, araç kullanırken dikkat dağıtıcı işlerin geri dönüşü olmayan sonuçlara yol açabileceğini ifade etti.

MEDENİYETLERE YÖN VEREN UYGARLIKLAR

Tarihi yeniden okuma zamanı

10 KİTAP

**Sümerler
Eski Yunan
Roma Cumhuriyeti Tarihi
Hint Uygarlığı
Mısır
Çin
İnkalar
Mayalar
Aztekler
Türk Uygarlığı**

**10 Kitap
59 TL
+Kargo**

0212 245 81 81

İNSANOĞLU BUNUNLA DA BAŞ EDER

Ahh psikolojimiz bozuldu... Evde kapandık kaldık, günleri şaşırdık, her gün birbirinin aynı... Kendimizi yemeğe verdik... Millet kafayı yemek üzere... Ya hastalık bize de bulaşırsa... Ya aşsız susuz kalırsak... Ya koronadan ölürsek... Evlerden yükselen sesleri bir uzmana sorduk, ruh sağlığı için şifreleri anlattı

BAZILARIMIZIN kulak arkası ettiği “ruh sağlığı”, “psikoloji”, “terapi” sözcükleri bugünlerde ete kemiğe büründü. Hatta Sağlık Bakanı Dr. Fahrettin Koca, Bilim Kurulu yanında bir de Toplum Bilimleri Kurulu kurulacağını açıkladı. Kurul, aralarında sosyolog, psikolog, din psikolojisi, din sosyolojisi, istatistik gibi alanında uzman kişilerden oluşacak. Hastalığa karşı daha iyi organize olabilmemiz için yönlendirmelerde bulunacak, bize hayatı kolaylaştıracak kuralları sunacak. Bu çerçevede, sahaya gönüllü olarak psikolojik destek vermek üzere çıkan 430 uzman psikologdan ve grubun süpervizörlerinden biri de Şirin Atçeken. Gözlemlerini, öneri ve uyarılarını anlattı.

SÜRECİ KOLAY ATLATAN DA ZORLANAN DA VAR

■ Önce sizi tanıyabilir miyiz?

Şirin Atçeken. Antalya’da Salt Psikolojisi Enstitüsü’nün kurucu ortaklarındanım. Uzmanlık alanım, travma, çift-aile ilişkisi, beden terapileri... Yetişkinlerle, çiftlerle ve ailelerle çalışıyorum.

■ Lisans nereden?

ODTÜ Psikoloji mezunuyum, ABD Drexel Üniversitesi’nde de Çift ve Aile Terapisi alanında yüksek lisans programını tamamladım. Bu alan, klinik psikolojinin bir dalı. Psikopatolojiyi içerir, odak noktası ilişkidir. Ailedeki patolojik yapıya bakar. Büyük resimden küçük resme baktığım için çok memnunum. Daha çok ilişkisel bakarız.

■ **İnsanların iç dünyasıyla algılarını dengede tutmak için uğraşıyorsunuz. Toplum sistemlerinden ayrı olarak bireysel sorunları nasıl tamir ediyorsunuz?**

Toplumda bir sürü travma var. Kriz her yerde. İnsanlığın doğuşundan bu yana hep olmuş. Karanlık yanımız da var, aydınlık yanımız da. Toplumda birçok kötü şey yaşanıyor. Toplumsal travmalar, savaşlar, göçler, vb. Hepsini birbirini etkiliyor. Bu yap-bozda iyileştirmeye ilgili herkesin ayrı bir görevi var. Bizim kısmımız, insan psikolojisini, ruh sağlığını, zihnini sağlam tutarak katkıda bulunuyoruz. İnsanlar iyi olduğu sürece toplumu da iyi etkiler. Mesela sinir sistemleri birbirini çok etkiler. Korona döneminde, bu süreci çok kaotik, çok korkunç atlatan insanlar da var. Veya her

şeye rağmen dingin kalabilen ve etrafına da bu dinginliği yayabilen insanlar da var.

HİÇBİR YERDE PEMBE DÜNYA YOK

■ Böyle bir seçim insanın elinde mi?

Biz onu sağlamaya çalışıyoruz. Her şey bir algı! Kötülük her zaman vardır ve olmaya devam edecek. Eğer bir insanın temel bir güvenlik, temel bir kontrol hissi varsa, her şeyle baş eder. Pembe bir dünya hiçbir yerde, hiçbir zaman yok. Her şeyin iyi ve kötü yanı var. Bizim görevimiz daha iyi baş edebilmek için neler yapabiliriz, insanlara bu konuda yardımcı olmak.

■ Baş etme sürecine nasıl yansıyor?

Kaynakları güçlü olan insanlar, insanlarla ve kendileri iyi ilişki kurabiliyorlar. Denge, dengede kalabiliyorlar. İnsanlar, daha rahat atlatıyorlar. Ama bazı kişilerin geçmiş travmaları bu süreçte etkileniyor. Herkes farklı etkileniyor. Hepimizin farklı baş etme yöntemleri var.

BELİRSİZLİĞE DAYANAMAYIZ

■ **Korona daha önce başımıza gelmedi. Burdaki travmayı, deprem gibi mi değerlendiriyorsunuz?**

Çok büyük bir kriz döneminden geçiyoruz. Deprem, olmuş bitmiştir. Belli bir süre sonra durum netleşir. Ama hem tüm dünyayı etkileyen hem de çok belirsiz bir sürecin içindeyiz. Belirsizlik, insanlığın en dayanamadığı, dengesini en çok bozan şeylerdendir. Sinir sistemi bilmek ister. Bildiği zaman ne yapacağını tasarlayabilir, o zaman rahatlar. Ama bir türlü rahatlamıyoruz. Çünkü hem şimdiki zamanımı etkiliyor hem gelecek için kaygı yaratıyor. Ekonomi nasıl olacak, hastam iyileşecek mi, ben hastalanacak mıyım, vs. belirsizlik had safhada. Biz dünya olarak büyük bir krizden geçmekteyiz.

*İyi yanı yok mu hiç?

Başka bir açıdan da bakarsak krizler, kaos aynı zamanda da fırsat demek. İnsanlar çok büyük zorluktan geçiyor ama bir travmayı atlattık, insanlığın psikolojik sağlamlığını çok artırır. Baş etmiş olmak, korka korka da yapmış olsam bile sonunda kendimi koruyabilmişsem, bir şey öğrenebilmişsem güçleniyorum.

İNSAN İLİŞKİLERİNİN KIYMETİNİ ANLADIK

■ **Seanslarınız sanal ortamda devam ediyor, tepkiler nasıl?**

Önceliklerim çok değişti, diyorlar. Hayat çok hızlı, cep telefonları ve sanal ortam çok yönelidik, insan ilişkileri azaldı. İnsanlar kendileri kalmayı ne kadar özlediğini söylüyor. Hareketsizlik, biraz durmak, biraz dengeye gelmek... Hep dışarıya dönüktük. Dikkat dağınık, zihni hep bozan bir sürü şeye maruz kalıyorduk. Sosyal izolasyon, insan ilişkisinin ne kadar kıymetli olduğunu bize gösteriyor. İnsanoğlunun sıkıntısı, zora düştüğünde en iyi gelen bir numaralı kaynağı insandır, ilişkidir. Çünkü bennimiz, insan ilişkisi kurmaya yöneliktir. İnsan ilişkisiyle rahatlarız. Parasempatik sinir sistemimiz, yani tehlikenin sonra “tehlike geçti” diye devreye giren, bizi rahatlatan sistem, en çok insanla devreye girer.

■ Bu ortam insanlara bir bakıma iyi mi geldi?

Bazı kişilere evet, ama bazılarında da sonradan ortaya çıkacak. Daha riskli insanlarda, mesela sağlıkçılar, ailesinde hasta olanlar, eczacılar, hâlâ çalışmak zorunda kalan market çalışanları... Onlar haklı olarak kaygılılar. Travmatik dönemler, insanların geçmişindeki bazı travmaları da tetikler. Bilinçdışı olarak zihnimize benzer uyarılarla sürekli uyarılıyor, kendimizi güvende hissetmiyoruz. Her an hasta olabiliriz kaygısıyla, temel güvenlik ve kontrol hissimiz çok yara aldı.

■ **Geçmiş travmalar uyanıyor**

■ Neden bazıları bu kadar zor atlattıyor?

Birçok kişi birbirinden kaçınarak ilişkiyi devam ettiriyordu. Birbirini özleyen, uzun zaman aynı evde yaşayıp birbirine hasret kalmış insanlar, aşklarını tazeleyebilir. Birlikte yemek yaparlar, ailecek bir arada olmanın keyfini çıkarırlar.

■ Ama zaten çatışmalar varsa...

Tabi, bu yaşanan dışarıdan bir stres. O evin sütunları yeterince sağlam değilse çat diye yıkılır. O yüzden boşanmalar ve evliliklerde patlamalar olabilir.

■ En riskli grup sağlıkçılar mı?

Tabi, çünkü istatistik olarak risk fazla. İnsanlara daha çok maruz kalıyorlar, korkuları gerçek. Ya da ailesinde hasta olan, hasta sevdiğini kaybeden, yas içinde olanlar var. Sonraki grup, geçmişte travmaları olan kişiler çok etkilenecek, etkileniyor. Bir de psikolojik dayanıklılığı zayıf olan, yani belirsizlikle, stresle baş edemeyen, kaygı bozukluğu yaşayan kişiler etkilenecekler.

■ EMDR bir STK mı? Yardım kuruluşu mu?

Bu bir terapi ekolü. Nasıl ki, psikodinamik terapi var, bilişsel davranış, çözüm odaklı terapi yöntemleri varsa, EMDR de (Göz Hareketleriyle Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme) bir terapi ekolü. Dünya Sağlık Örgütü tarafından travma çalışırken önerilen 2 terapi yaklaşımından biri. EMDR Avrupa Akredite EMDR Danışmanı ve süpervizörü ve EMDR Türkiye Demerji Yönetim Kurulu üyesiyim. Bizim erken dönem müdahale tekniklerimiz var. Biz bu çalışmaları yaparak daha sonra beklenen “Travma sonrası stres bozukluğu” ve diğer psikolojik rahatsızlıkları geliştirmek risklerini azaltıyoruz. Önleyici bir çalışma! Çünkü bu insanın yüzde 70’inde bu tür riskler gelecek. Koronaya maruz kalan kişilere Türkiye’nin dört bir yanından 430 gönüllü ruh sağlığı uzmanı olarak hizmet veriyoruz şu anda. Sağlıkçılar, kovid hastaları, hasta yakınları, kovid nedeniyle yakınlarını kaybetmiş kişilere ücretsiz psikolojik destek veriyoruz.

■ Sağlık Bakanlığı bilgisi dahilinde mi?

Tabi. Onlar izin veriyorlar, herkes kafasına göre bir şey yapmıyor. Deprem bölgesine de elinizi kolunuzu sallayarak gidebilirsiniz. AFAD’dan izin almalısınız. Haklı olarak, yoksa herkes gidebilir. Böyle kınlgan zamanlarda haklılar da...

■ Taramalarda görünen kırmızı alanlar, beyindeki aşırı aktiviteyi göstermektedir.

Tabi, bu yaşanan dışarıdan bir stres. O evin sütunları yeterince sağlam değilse çat diye yıkılır. O yüzden boşanmalar ve evliliklerde patlamalar olabilir.

■ En riskli grup sağlıkçılar mı?

Tabi, çünkü istatistik olarak risk fazla. İnsanlara daha çok maruz kalıyorlar, korkuları gerçek. Ya da ailesinde hasta olan, hasta sevdiğini kaybeden, yas içinde olanlar var. Sonraki grup, geçmişte travmaları olan kişiler çok etkilenecek, etkileniyor. Bir de psikolojik dayanıklılığı zayıf olan, yani belirsizlikle, stresle baş edemeyen, kaygı bozukluğu yaşayan kişiler etkilenecekler.

■ EMDR bir STK mı? Yardım kuruluşu mu?

Bu bir terapi ekolü. Nasıl ki, psikodinamik terapi var, bilişsel davranış, çözüm odaklı terapi yöntemleri varsa, EMDR de (Göz Hareketleriyle Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme) bir terapi ekolü. Dünya Sağlık Örgütü tarafından travma çalışırken önerilen 2 terapi yaklaşımından biri. EMDR Avrupa Akredite EMDR Danışmanı ve süpervizörü ve EMDR Türkiye Demerji Yönetim Kurulu üyesiyim. Bizim erken dönem müdahale tekniklerimiz var. Biz bu çalışmaları yaparak daha sonra beklenen “Travma sonrası stres bozukluğu” ve diğer psikolojik rahatsızlıkları geliştirmek risklerini azaltıyoruz. Önleyici bir çalışma! Çünkü bu insanın yüzde 70’inde bu tür riskler gelecek. Koronaya maruz kalan kişilere Türkiye’nin dört bir yanından 430 gönüllü ruh sağlığı uzmanı olarak hizmet veriyoruz şu anda. Sağlıkçılar, kovid hastaları, hasta yakınları, kovid nedeniyle yakınlarını kaybetmiş kişilere ücretsiz psikolojik destek veriyoruz.

■ Sağlık Bakanlığı bilgisi dahilinde mi?

Tabi. Onlar izin veriyorlar, herkes kafasına göre bir şey yapmıyor. Deprem bölgesine de elinizi kolunuzu sallayarak gidebilirsiniz. AFAD’dan izin almalısınız. Haklı olarak, yoksa herkes gidebilir. Böyle kınlgan zamanlarda haklılar da...

EN BÜYÜK ZORLUK BİLİNMEZLİK

■ Ruh sağlığını dengede tutmak için önerileriniz?

Bu dönem, bilinmezlik en büyük zorluktan birisi. Gün içindeki yaşıntıyı ne kadar planlı yaparsak o kadar iyi. Hiçbir çerçeve olmadığında kalakalıyoruz. Uyku düzenleri değişmemeli, belli bir rutin oluşturmalı. Özellikle çocuklar için ders saati, yemek saati belli olmalı, netlik ve rutin iyi gelir. Sevdiklerimizden uzağız, görüntülü teknolojileri kullanıp o bağı devam ettirmeli. Televizyonlardaki korona haberlerine, gerekli bilgileri, duyuruları aldıktan sonra bakılmamalı. Günde 1, 2 saatten fazla izlenmemeli. Daha ötesi bilgi almaya değil, kaygı artırmaya yol açıyor. Mizah ve eğlenceyi bir yerlere koymalıyız. Biz zaten millet olarak o konuda çok iyiyiz. O komik videolar, komik resimler, vb mizah önemli bir kaynak. Olabildiğince bol kullanmalıyız.

YEŞİLE VE SUYA BAKIN

■ Hareket çok öneriliyor... Katılıyor musunuz?

Çok klişe gelebilir ama gerçekten travmaya beden terapileri uygulanır. Travmanın panzehiri harektir. İnsanoğlu bazen çok kokuğunda, gerildiğinde donma tepkisine giriyor. Çöküyor, içe kapanıyor, depresifleşiyor, hiçbir şey yapmak istemiyor. Bunlar altında sinir sistemimizin çok aktif olduğunu da gösteriyor. Kişi, kaygıyı o kadar kaldıramıyor ki, sistem kitleniyor. Ya da kasları, bedenimiz çok gerginse, bu gerginlik otomatik olarak duygularımıza, zihnimize, düşüncelerime yansıyor. Hiçbir şey yapamıyorsak hareket ettiğimizde tersine çeviriyoruz. Kan dolaşımı hızlanıyor, gerilmiş kaslar açıldığı için beden “Tamam rahatladım” sinyali alıyor, o da ruh halimizi değiştiriyor. Mutlaka parasempatik sinir sistemini devreye sokacak hareketler yapmalıyız. Örneğin, mümkünse site içinde, mahalledeki parkta, insanın olmadığı yerlerde kısa yürüyüşler olabilir. Hiç imkan yoksa evinizin önünde, sokağınızda güzel bir ağaç vardır mutlaka, her gün 10 dakika ayırın o ağacı seyredin. O bile sinir sistemini çok sakinleştirir. Yeşile bakmak, denize, suya bakmak. Doğayla bağ kurmak. Duygularımızı konuşmalıyız. Kayıp yaşıyoruz, her gün gördüğümüz arkadaşlarımızı göremiyoruz. Her gün gittiğimiz yerde çay, kahve içemiyoruz. Restoranlar bomboş. Kayıp travması olan kişilerde bunlar da tetikleyici olabilir. Bunları konuşmak, eşimizle çocuğumuzla, arkadaşımızla duygularımızı paylaşmak da çok önemli.

BEYİNDEKİ OLUMSUZ ANILAR

"ONLINE her yerdeyiz" sloganıyla bir araya gelen gönüllü terapistler, teknolojinin yardımıyla yeni tip koronavirüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin yakınları, teşhis konulan hastalar ve yakınları ile onlara destek olan başta sağlık çalışanları olmak üzere tüm kamu personelinin yaşadıkları olumsuz etkileri azaltmaya çalışıyorlar. Travma iyileştirme Grubu Başkanı Psikolog Senel Karaman, EMDR yöntemiyle travmatik olayın beyindeki etkisini azaltmanın hedeflendiğini belirtti.

"Beynin olumsuz bir anıyı olumlu hale getirme özelliği var. Bizim de arkadaşlarımız verdikleri psikolojik destekle bu mekanizmayı harekete geçiriyor." diyen Karaman, grup üyelerinin koronavirüs nedeniyle ortaya çıkan korku, suçluluk ve kaygı gibi travmaların tedavisi için bu modeli uyguladığını aktardı.

■ Taramalarda görünen kırmızı alanlar, beyindeki aşırı aktiviteyi göstermektedir.

Tabi, bu yaşanan dışarıdan bir stres. O evin sütunları yeterince sağlam değilse çat diye yıkılır. O yüzden boşanmalar ve evliliklerde patlamalar olabilir.

■ En riskli grup sağlıkçılar mı?

Tabi, çünkü istatistik olarak risk fazla. İnsanlara daha çok maruz kalıyorlar, korkuları gerçek. Ya da ailesinde hasta olan, hasta sevdiğini kaybeden, yas içinde olanlar var. Sonraki grup, geçmişte travmaları olan kişiler çok etkilenecek, etkileniyor. Bir de psikolojik dayanıklılığı zayıf olan, yani belirsizlikle, stresle baş edemeyen, kaygı bozukluğu yaşayan kişiler etkilenecekler.

■ EMDR bir STK mı? Yardım kuruluşu mu?

Bu bir terapi ekolü. Nasıl ki, psikodinamik terapi var, bilişsel davranış, çözüm odaklı terapi yöntemleri varsa, EMDR de (Göz Hareketleriyle Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme) bir terapi ekolü. Dünya Sağlık Örgütü tarafından travma çalışırken önerilen 2 terapi yaklaşımından biri. EMDR Avrupa Akredite EMDR Danışmanı ve süpervizörü ve EMDR Türkiye Demerji Yönetim Kurulu üyesiyim. Bizim erken dönem müdahale tekniklerimiz var. Biz bu çalışmaları yaparak daha sonra beklenen “Travma sonrası stres bozukluğu” ve diğer psikolojik rahatsızlıkları geliştirmek risklerini azaltıyoruz. Önleyici bir çalışma! Çünkü bu insanın yüzde 70’inde bu tür riskler gelecek. Koronaya maruz kalan kişilere Türkiye’nin dört bir yanından 430 gönüllü ruh sağlığı uzmanı olarak hizmet veriyoruz şu anda. Sağlıkçılar, kovid hastaları, hasta yakınları, kovid nedeniyle yakınlarını kaybetmiş kişilere ücretsiz psikolojik destek veriyoruz.

■ Sağlık Bakanlığı bilgisi dahilinde mi?

Tabi. Onlar izin veriyorlar, herkes kafasına göre bir şey yapmıyor. Deprem bölgesine de elinizi kolunuzu sallayarak gidebilirsiniz. AFAD’dan izin almalısınız. Haklı olarak, yoksa herkes gidebilir. Böyle kınlgan zamanlarda haklılar da...

BÜYÜK MARKET ZİNCİRİ ÇALIŞANLARI SORUNLARINI ANLATTI:

Alınan önlemler yetersiz RİSK ALTINDAYIZ

Artan iş yükü, yetersiz önlemler, uygulanamayan sosyal mesafe kuralları... Kovid-19 salgınıyla beraber en temel ihtiyaçların karşılandığı marketlerde çalışanlar risk altında. Carrefour ve Şok Market zincirleri çalışanları çalışma koşullarını Aydınlik'a anlattı

DENİZ BİLİCİ-GARİP BALÇAK

YENİ tip koronavirüsün (Kovid-19) Türkiye'de etkisini artmasıyla birlikte birçok işyeri kapandı. Fakat temel gıda ihtiyaçlarının karşılanacağı marketler açık. Bu marketlerde her ne kadar insanların sosyal mesafeye uyması uyarıları her kanaldan yapılsa da alınan önlemlerin ve kurallara riayetin pratikte eksiksiz uygulandığını söylemek pek mümkün değil. Bu süreçte marketlerde riske en fazla maruz kalanlar da market çalışanları.

Türkiye'nin en büyük zincir mağazalarından ikisinin çalışanlarına bu süreçte nelerle karşılaştıklarını sorduk. Market çalışanları sosyal mesafenin müşteriler tarafından korunmadığını çalışanların isteseler de bu mesafeyi koruyamadıklarını söylediler. Kendilerine mesai saatinin başlamasıyla verilen tek bir maskeyle tüm gün çalışmaları gerektiğini söyleyen bir çalışan, şu anki durumu Aydınlik'a şöyle anlattı: "Kurumsal bir markette çalışıyorum. Sendikamızda sorunlarımızı dile getirmemize rağmen bunun için bir önlem alınmadı. Bize son ana kadar ne maske ne dezenfektan verilmedi. Daha sonra da müşterilerin şikayeti üzerine bu önlem malzemeleri bize verilmeye başlandı. Verilen maskeler tek kullanımlık, bir süre geçtikten sonra hiçbir etkisi olmayan maskeler. Fakat biz o maskelerle tüm gün çalışmak zorunda bırakılıyor."

'SOSYAL MESAFE YOK'

Çalıştığı markette sosyal mesafenin korunmadığını söyleyen market personeli şu ifadeleri kullandı: "Marketlerde sosyal mesafe denen bir olay yok. Bunun nedeni insanların bilinçsiz olması mı? Yoksa mağazaların ciro hedeflerini tutturmak için içeri giren müşterilere tolerans gösterilmesi mi? Bilmiyorum. Personel açısından bakacak olursak yemek molalarında, deponun küçük bir kısmının ayrıldığı havasız alanlarda ve kısa bir sürede dip dibe yemek yemek zorundayız. Bir vardiya da 5-6 kişi çalışıyorsa yemeğe 3 ya da 4 kişi birlikte çıkıyor. Bu nedenle yemekte bile sosyal mesafemizi koruyamıyoruz çünkü yoğun bir günde hızla yemek yenildikten sonra mola süresi dolmasa da çalışmaya dönmek zorundayız."

PARMAK OKUTMA SİSTEMİ ALEYHTE ÇALIŞIYOR

"Bu süreçte zaten iş yükümüz çok arttı. Daha fazla çalışıyoruz. Her mağazada çalışma süresi değişiyor. 'Master' denilen personeller uzun süreler çalışıyor. Parmak okutma sistemi var. Bu sistemi de normal çalışma saati dolunca parmak çıkış için okutuluyor ama çalışmaya devam ediliyor. Bu şekilde giriş-çıkış saat normal gösteriliyor."

'Cepte Şok' işçiye yük

CEPTE Şok uygulaması başlatan Şok Market zinciri, eve siparişleri market çalışanlarına yüklemiş, çalışanların siparişleri yürüyerek götürdüğü görüntüler sosyal medyada yer almıştı. Çalışanların bu duruma işlerinden olma korkusuyla itiraz edemediği belirtilirken, eve sipariş götürmeyi reddeden bir çalışanın da işten çıkarıldığı iddia edilmişti. Marketlerinde az personelle çalıştığı gözlenen Şok çalışanlarının salgın nedeniyle artan iş yüküne bir yenisi daha eklenmiş oldu.

"Salgın öncesinde her bir sevkıyatta 2 ton ürün gelirken şimdi 6-7 ton geliyor. Bu bizim iş yükümüzü çok artırdı. Bu sevkıyatlar sırasında da sosyal mesafe kalmıyor. Bu işten sonra insanlar nefes nefese kalıyor ve öksürtüyorlar haliyle. Bu da salgının buluşması için bir durum. Mola saatlerimiz de yoğunluğa göre yarı yarıya kadar düşebiliyor."

ÇALIŞMA SİSTEMİ SORUNU

"Bizim genel merkezimizden mağaza müdürlerine e-posta atılmışlar; personelin iyi beslenmesi için her gün meyve ve bal verilmesi söylenmişti. Ama bunu bir-iki gün verdikten sonra vermediler. Çünkü mağazadan ne kadar az gider görünürse müdür o kadar iyidir anlayışı var. Bu nedenle müdür bunu vermek istemiyor. Tutumlu müdürler tercih ediliyor. Bu da ihmalin önünü açıyor. Bağışıklığı korumak için en azından 20 liralık bir yemek yemek gerekiyor. Fakat bizde günlük 7 liralık kartlar var. Bununla da ancak bir sandviç yenebiliyor. Bize servis getiren yemekçilerde buna göre yemek getiriyor."

'İŞİMİZLE TEHDİT EDİLİYORUZ'

Çalışma saatlerinin eskisine oranla arttığını fakat mesai için bir ücret alamadıklarını ifade eden market personeli, şartlardan şikayetçi olanların da işiyle tehdit edildiğini belirtti: "Fazla çalışıp mesai yapıyoruz ama bu mesailerin karşılığı da verilmiyor. 44 saat çalışma süremiz var bu zaten tam olarak dolduruluyor. Bu süreçte bu sürenin kısıtlanması gerekiyor ama bu bile yapılmıyor. "Çalışanlardan ailesiyle evini ayıranlar var. Çünkü eve gittiğimizde tüm ailemizi riske atıyoruz. Biz bu sorunları dile getiriyoruz. Söylediğimiz zaman da işimizle tehdit ediyoruz. 'Eğer memnun değilseniz istifanızı hemen verebilirsiniz' deniyor. Bu hemen her çalışana söyleniyor."

Vatandaşın bilinçlenmesi aldığımız riski azaltıyor

KONUŞTUĞUMUZ bir diğer marketler zinciri çalışanı çalıştığı mağazada çeşitli önlemlerin alındığını fakat bunların yeterli olmadığını söyledi. Çalışma saatleri konusunda şirketlerinin daha iyi olduğunu ve bu konuda kendilerini fazla zorlamadıklarını çalışma saatinde bir artış olmadığını söyledi. Market çalışanı koronavirüs salgınının en yoğun olduğu günler için çalışma şartlarını ve alınan önlemleri şöyle anlattı:

İŞ YÜKÜ ARTTI

"Çalışma şartlarımız her ne kadar diğer marketlere göre iyi görünse de biz de zor şartlar altında çalışıyoruz. Mesai saatlerimiz uzamadı fakat daha önce iki günde yaptığımız işi bir günde yapmaya başladık. Özellikle salgının ilk günlerinde insanlar o kadar yoğun geliyordu ki nefes dahi alamıyorduk. Salgının ilk günlerinde yoğunluk çok daha fazla ama müşterilerin aldığı önlemlerle bir o kadar azdı."

YENİ RİSK EVLERE SERVİS

Yeni bir sistemle evlere servise geçildiğini belirten market personeli bunun da yeni sorunlara yol açtığını belirterek şu ifadele-

ri kullandı:

"Şimdi firma çeşitli uygulamalar getirdi. Evlerinden alışveriş yapmak isteyen markete gelmek istemeyenlere alışverişlerini ulaştırıyoruz. Bunun için ekstra eleman alındı fakat yeterli değil. Biz zaten kendi iş yükümüz altında eziliyorduk, şimdi o çalışan arkadaşlara da yardımcı olmak durumundayız. Onun evlere taşıdığı riskin yanında evlerden bize taşıdığı risklerde mevcut."

MASKE YETERSİZ

"Şu an markette bizim için alınan önlemler dezenfektan, maske ve eldivenle sınırlı. Maske kullanımı için belirli bir limit vermiyorlar. Fakat maskelerin, eldivenlerin veya dezenfektanların bize bir daha ne zaman geleceği belli değil. O yüzden istenilen sıklıkla maskelerimizi yenileriyle değiştirmiyoruz idareli kullanmak için maske değişimi arasındaki zamanı maksimumda tutuyoruz."

"Müşterilerle aramızdaki mesafeyi ne kadar korumaya çalışsak da bu çok zor. Bir yerden sonra müşteri ile aramızda kalan mesafe 30 santimetre. Buna tabii ki dikkat etmeye çalışıyoruz ama müşterilerimizin ba-

zıları bunu çok ciddiye almıyor. Bazı müşteriler ise maskesiz eldivensiz alışveriş yapan müşterileri uyarıyor. Bu bizi haliyle mutlu ve daha güvende hissettiriyor. Burada vatandaşın bilinçlenmesi bizim aldığımız riski azaltıyor."

ÇALIŞANLAR BİRBİRLERİ İÇİN BİR RİSK

Çalışanların da birbirleri için bir risk faktörü olduğunu söyleyen market personeli şöyle konuştu:

"Tabii müşteriler ne kadar bizi ve kendilerini korumaya çalışırsa çalışın market çalışanları için belki de en büyük risk yine market çalışanları. Çünkü her birimiz başka bir sürü müşteriyle temas ettikten sonra birbirimizle temasta bulunmak durumunda kalıyoruz. Ne kadar mesafeyi korumak isterseniz isteyin çalışırken aynı ekipmanları kullanıp yemeğe gittiğimiz zaman aynı masada sıkışık oturuyoruz. Bakınca çözümü kolay gibi görünen bu sorun o kadar da kolay değil. Bu ve bunun gibi sorunların etkili, belki de tek çözümü eleman sayısını artırarak çalışma saatlerini ve sistemini elden geçirmek."

Milli Eğitim Bakanına 'atanmış işsizler' sorusu

AYDINLIK / ANKARA

KAMU Personeli Seçme Sınavı (KPSS) puanından ve sözlü mülakattan geçen, ardından 18 Mart'ta atama yerleri belli olan ancak henüz görev verilmeyen Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak çalışacak öğretmenler geçim derdine düştü.

"Atanmış işsiz" olarak anılmaya başlayan 20 bin öğretmen 15 günlük göreve başlama süresi koşuluna rağmen hala görevlerine başlayamadı. CHP Adana Milletvekili Dr. Müzeyyen Şevkin, konuyu Meclis'e taşıdı.

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un yanıtlaması istemiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na soru önergesi veren Şevkin, atandıkları gerekçesiyle mevcut işlerinden ayrılan ancak ortada kalan 20 bin öğretmenin 1 aydan bu yana herhangi bir geliri olmadan, özlük haklarından yoksun, sigortasız, kira ve fatura ödemeleri ve mutfak masraflarıyla baş başa, aileleriyle birlikte beklediğini ifade etti.

NE ZAMAN GÖREVE BAŞLAYACAKLAR

Öğretmen olduklarına dair hiçbir bilgi ve belgeye sa-

hip olmadan göreve başlayacaklarına dair kararname bekleyen 20 bin öğretmenin, işsizliği ve çaresizliğinin sona erdirilmesi, göreve başlatılması ve Eğitim, Bilişim Ağı'na (EBA) dahil edilmesi gerektiğini vurgulayan Şevkin, Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un şu sorulara yanıt vermesini istedi:

"Türkiye'de önergenin verildiği tarih itibarıyla tam olarak öğretmen açığı sayısı kaçtır? Ülkemizde görev yapan kadrolu, ücretli ve sözleşmeli öğretmen sayısı kaçtır? Ücretli ve sözleşmeli öğretmen uygulaması sona erecek midir? Görev yapan tüm öğretmenlerin kadrolu ola-

bilmesi için bir çalışmanız var mıdır? Atamaları, 18 Mart 2020'de yapılan 20 bin öğretmenin kararnamesi, aradan geçen 1 aya rağmen neden gönderilmemektedir? Atamaları yapılan ancak atamaları yapıldıktan sonra okulların açılmasıyla birlikte göreve başlayacaklarını açıkladığınız 20 bin ailenin mevcut işlerinden ayrıldıkları için geçim derdine düştüğünü biliyor musunuz? 20 bin öğretmenin atandıkları okullar belli midir? Belli ise ilçe milli eğitim müdürlüklerine ve okullara resmi bildirimde bulunulmuş mudur? Bulunulmadya bunun gerekçesi nedir? Ataması gerçekleşen ancak öğretmen olduklarına dair herhangi bir belgeye sahip olmayan 20 bin eğitim emekçisinin kararnameleri ilgili müdürlüklere ulaştırılarak Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sistemine dahil edilmeleri sağlanamaz mı? Ataması gerçekleşen öğretmenler ne zaman göreve başlayabilecekler?"

Yıldıırım KOÇ

BİR süre önce bir internet sitesinde "Türkler Bizim Kardeşimizdir Dedikleri İçin İdam Mahkum Edilen 200 Yunan Askerinin Unutulmayacak Öyküsü" başlıklı bir haber yer aldı: <https://www.tarihioylar.com/galeriler/turkler-bizim-kardesimizdir-dedikleri-icin-idama-mahkum-edilen-200-yunan-askerinin-unutulmayacak-oykusu-725>

Başka yerlerde de yer alan haberin kaynağı olarak şair Tuğrul Keskin'in Zito i Epanastasis (Yaşasın İsyan) kitabı gösteriliyordu. Yazıyı okuduğunuzda gözleriniz yaşaracak ve Kurtuluş Savaşımıza destek veren bu Yunan askerlerini saygıyla anacaksınız.

Ancak, üzülecek belirtiyim ki, böyle yaptığınız Ebuzer'in (mevta bulunmayan) türbesinde dua eden ve adak adayan veya dağdaki bir ağaca çaput bağlayan "saf"lardan bir farkınız kalmayacak. Yazı şöyle:

'Türkler kardeşimizdir' dediği için idam edilen Yunan askerleri

ÖLÜME MAHKUM EDİLEN 200 KOMÜNİST ASKER

"Her şey İtilaf Devletleri'nin Anadolu'nun topraklarını kendi aralarında paylaşırken Bizans topraklarını kıskartılmasıyla başlamıştı. Yunanlılar için tarihten beri süre gelen intikam hırsları almanın tam da vaktiydi. Fakat bahsedeceğimiz bu öykü eminiz size bambaşka hisler yaşatıp, Yunanlılar hakkında farklı düşüncelere sahip olmanızı sağlayacak.

"1- Yıllar 1919'u gösterdiğinde dönemin Britanya İmparatorluğu ve Fransa yıkılmak üzere olan Osmanlı Devleti'nin topraklarından kendi paylarını seçmişlerdi. Buna alet olması için de kendilerine Yunanistan'ı seçmişti. Hem bölgesel yakınlığını hem de tarihten bu yana Bizans İmparatorluğu'nun hırslıyla yanıp tutuşan Yunanistan arkasına Britanya ve Fransa'yı alarak Anadolu'yu işgali bir hevesle bekler olmuştu.

"2- Yunanistan'ın Başbakanı Eleftherios Venizelos ise hem kendi payını hem de intikamı almak için hazır ve nazır bir şekilde büyük oyuncuların gelecek emirleri beklüyordu. Venizelos çok vakit kaybetmemiş ve büyük güç-

lerden emir gelmesiyle 1919 yılının 14 Mayıs'ında İzmir'i işgal etmek için kruvazörlerini Pire limanından yola çıkarmıştı.

"3- Fakat bu sırada İzmir'i işgal etmek için çıkan kruvazörlerin başlarında Venizelos'un tahmin etmeyeceği tarihi bir olay yaşanıyor. Anadolu'nun işgali için gönderilen askerlerden 200 kişilik bir grubu Yunanistan Komünist Partisi oluşturuyordu. 14 Mayıs 1919'da İzmir'e giden askerlerden bir takım farklı görüşler nüfusetmeye başlamıştı. Bu görüş Yunanistan Komünist Partisi'nin manifestosuydu. Manifesto da özetini "Anadolu'nun işgali Britanya emperyalizminin bir oyundur... Britanya mazlumların kanyıla yeni sınırlar çiziyor... Biz bu oyuna alet olmayacağız... Anadolu halkı bizim kardeşimiz... Biz onları öldürmeyeceğiz" oldu. Bu görüş hem yola çıkan kruvazörlerde hem de Atina'da bulunan 200 Yunan askeri tarafından imzalanmıştı.

"4- Fakat 15 Mayıs 1919'da Yunan askerleri İzmir'in kıyısına gelip işgal ve katliamlarını gerçekleştirmeye başlamıştı. 'Anadolu halkı bizim kardeşimizdir, onlara saldırmayacağız' bildirisini yapan 200 Yunan sosyaliste ise krallık tarafından

tutuklanma emri gelmişti. İzmir'de aylarca ceza evinde tutulan, manifestoya atılan imzaları geri çekmeleri için işkenceye maruz bırakılan kişiler, Anadolu'yu kardeş görme düşüncesinden vazgeçmemiş ve haklarında beklenen son olarak ölüm fermanları verildi."

İSİMLERİ BİLE VERİLMİŞ, NASIL İNANMAZSINIZ?

Bu haberde idam edilen Yunan komünist askerlerin isimleri ve son sözleri bile verilmiş. Bu ayntıda bilgi verildiğine göre, herhalde doğru mu? Yazı şöyle devam ediyor:

"5- Yunan Sosyalistler; 4 Ocak 1921'de İzmir'in Balçova semtinin İnciraltı sahilindeki Karargahta kurşuna dizilerek, idamları gerçekleştirilmiştir. İdamları gerçekleşmeden saniyeler öncesinde ise gruptaki kişilerin son sözleri şunlar olmuştur; Manolis: - Yaşasın Halkların Kardeşliği! Stelios: - Kahrolsun Britanya Emperyalizmi! Hristos: - Bizler fakiriz, buradayız. Zenginlerin ve güçlülerin asker olmamak gibi yollar var, bizim yok! Haris: - Artık bize özgürlükten söz etmeyin. Çünkü köleliğimizi dayanılmaz şekilde hissetmekteyiz. Artık bize vatanlardan ve eski düzeni yeniden kumaktan söz etmeyin!

"Ateş emrini veren Yunan komutandan sonra 200 sosyalist, hep bir ağızdan "Zito i Epa-

nastasis" (Yaşasın isyan) bağırması ve Ege denizinin sularına karışması. Eş zamanlı olarak Anadolu'nun işgaline Yunanistan'da karşı çıkan 117 Yunanlı da Atina'da kurşuna dizilmeden son nefeslerinde de "Zito i Epanastasis" (Yaşasın isyan) demişti. 200 sosyalist bu gençin manifestosu ise adeta Yunanistan'da sivil savaşa dönmüştü, Yunanlılar sokaklara dökülmüş ve Yunan ordusundan firar edenlerin sayısı 90 bine kadar ulaşmıştı."

Bazı insanlar, bu ve bu haberin dayanağını oluşturan Zito i Epanastasis kitabına dayanarak her yıl Ocak ayının ilk günlerinde işgale karşı çıktıkları için kurşuna dizilen 200 Yunan askerini saygıyla anıyorlar; bu Yunan komünistlerinin bu enternasyonalist tavrını övüyorlar. Ama bu anlatılanlar tümüyle gerçeği değil. Uydurma. Tümüyle hayal mahsulü, hem de nasılsı bir hayal. Hele kurşuna dizilenlerin isimlerini ve son sözlerini okuyunca kahkahalarla güldüm. Hayal gücünün sınırlarının nasıl bu kadar zorlanabildiğine gerçekten şaşırdım.

Ben son dönemde "yerseniz" sözcüğünü sık kullanırdım. Söylenen ve yazılan her şeye, hiç sorgulamadan inanırsanız, yani "yerseniz", hiç acmazlar, yedirirler. Çağımız sorgulama çağı. Anlaşıldığı kadıyla ülkemizde birçok insan da tümüyle uydurma olan bu iddiaları ciddiye aldı. Şimdi sorgulama sırası.

6.7900
dolar ▲

7.4121
avro ▲

2148TL
Cumhuriyet altını ▲

96.555
BİST - 100 ▲

12.50
faiz ▲

\$ 31.83
b. petrol ▲

'Coronacoma' ekonomisi notları!

“**CORONACOMA** Economics”, Nobel ödüllü de almış bulunan iktisatçı Paul Krugman'ın 31 Mart 2020 tarihinde New York Times gazetesinde yayınlanan yazısının başlığıydı.

ABD ekonomisinin, tıbbi koma benzeri bir coronakomaya gireceğinden bahsediyordu Krugman makalesinde.

Küreselleşmenin finansal-ticari-üretim boyutu, iş "can derdine" gelince tamamıyla iflas etmiş görünüyor gerçekten de.

Artık dünya sosyal dayanışmadan, yardım-laşmadan, sosyal devletten, önleyici halk sağlığından bahsediyor.

Sağlık-egitim gibi insanların temel gereksinimlerinin, kamu tarafından güvence altına alınmasını önemi vurgulanıyor.

Yine ABD'de Afrika kökenli siyahi insanların, Covid-19 salgınından ölme oranlarının çok daha yüksek olmasının ardında da işte bu sorun yatıyor.

Düzenli ve güvenli bir işe sahip olmayan, çoğunluğunu yoksul ve dar gelirli olan oluşturdığı insanlar, ABD'de çok pahalı olan sağlık hizmetlerinden, anormal özel sağlık sigortası ödemelerinden dolayı, hastanelere başvurmaktan bile çekiniyorlar.

★★★

Her şerden bir hayır çıkarmak gerekirse, popülist-vaşî kapitalizm ve kumarhane kapitalizminin, miyop bakış açısıyla, kısa vadeli, finansal kardan başka gözü bir şey görmeyen anlayışı, bugün tam anlamıyla "Coronacoma" denilen koma haline girmiş vaziyette.

Uzaya-Mars'a giden, trilyonlarca dolarlık nükleer silahlanma yapan, tüket-daha çok tüket anlayışı, bugün ne üretebilen ne de tüketebilen bir "komaya" girmiş durumda.

★★★

Bu salgın eğer yeni bir ilaç ve/veya aşı bulunmaz ve de kontrol altına alınamaz ve önlemler yetersiz kalırsa, 1-2 ayda sonuçlanacak gibi görünüyor ne yazık ki.

Bunun ani duruş (sudden stop) yaşayan, bütün ekonomilere büyük bir GSYH - milli gelir düşüşü olarak yansıtacağı hesaplanıyor.

Örneğin Krugman, yüzde 30'luk bir küçülme bekliyor ABD ekonomisi için.

Türkiye için tahmin yapmak bu aşamada zor olsa da, salgının ve önlemlerin en azından Haziran ayına kadar süreceği az-çok anlaşıyor. Bu durumda bile Türkiye'de birçok sektörde daralma kaçınılmaz. Erken verilere bakıldığında, birçok ekonomist Türkiye'nin altı aylık süreçte en az yüzde 20 oranında GSYH - milli gelir kaybı yaşayacağını öngörüyor maalesef.

Belirsizlik, salgın ve önlemlerin üç ay sürmesi halinde farklı, altı ay veya dokuz ay uzaması halinde ise daha farklı ekonomik küçülme rakamlarına ulaşacağı ihtimali açık tutuluyor.

Ekonomide kendi milli paramız cinsinden yani Türk lirası parasal genişleme yapılmasından başka bir acil çare ve yöntemin bulunmadığı konusunda görüş birliği var.

Ancak, iş döviz cephesine geldiğinde durum farklılaşıyor.

★★★

Önümüzde bütün sorunların önce bankalara ve TC Merkez Bankası'na, sonuç olarak da nihai olarak kamuya doğru yüklenmesine dair bir süreç doğru gidiliyor.

Devlet ister istemez, önemli sanayi ve üretim kuruluşlarını yaşatacak destekler vererek (sermaye benzeri kredi, geçici olarak hisse karşılığı finansman desteği vb.) bu kuruluşları yaşatmayı-yüzdürmeyi sağlamak durumunda kalacak gibi görünüyor.

Bankalar, bir yandan personel giderlerini, kiralarını, sabit masraflarını ve mevduat faizi ödemelerini aksatmadan sürdürürken, kredilerinden

doğan alacaklarını, kredi kartı borçlarını tahsil edemeyecekleri için kamunun bankacılık sektörüne destek olması da gerekebilir. Türkiye'nin kısa vadeli yaklaşık 123 milyar dolar dış borcu bulunuyor. Vadesine bir yıl kalmış toplam dış borç tutarı ise, 173 milyar dolar civarında. Bunların yüzde 75'i reel sektör ve bankalara ait.

Bu borçların ödenmesi, yenilenmesi ve/veya ötelenmesi için ihtiyaç olan döviz girdisi kalemlerinde daralma yaşanıyor. Turizm, ihracat ve yurt dışı müteahhitlik gelirlerinde olduğu gibi.

O nedenle Türkiye'nin döviz sorunu henüz derinleşmemişken, bazı yeni mekanizmalar devreye sokması gerekir.

★★★

IMF ile bir stand-by yapılması söz konusu bile olamaz. Zaten koşullar istense bile bugün buna elvermez. Türkiye'nin IMF üyeligi nedeniyle kotasının yüzde 150 fazlası ile hızlı Finansman Programından yararlanmak istemesi halinde azami 10 milyar dolarlık yüzde 1.5 faizli ve 5 yıl vadeli bir likidite sağlama imkanı tartışılıyor. Ancak, 90'a yakın ülke salgın nedeniyle oluşan ve oluşacak ödemeler dengesi sıkıntıları aşabilmek için IMF'ye başvurmuş durumda. IMF sadece Tunus, Arnavutluk, Kosova gibi birkaç ülkeye sınırlı likidite sağlamış durumda bugüne değin.

İktidar zaten IMF seçeneğini düşünmediğini açıklamış vaziyette. Onun yerine FED'den swap imkanı üzerinde durduğu anlaşıyor.

Ancak FED, ABD tahvillerinin teminata verilmesi karşılığında swap yapıyor. Örneğin, Endonezya 30 milyar dolarlık ABD tahvil karşılığında 60 milyar dolarlık Swap yaptı FED'le.

Türkiye'nin elindeki ABD tahvillerini, Zarrab-Halkbankası krizi esnasında azalttığı ve 2-3 milyar dolara kadar düşürdüğü biliniyor.

Bu durumda, FED'in iktidarı istediği Swap likiditesi için, Türkiye'den nasıl bir teminat isteyip-istemeyeceği hususu henüz belirsiz.

Tabii ABD yine-yeniden fırsatçılık yaparak, dünya çapındaki bu salgın ve krizde bile kendi çıkarlarını gözetenek Türkiye'den olmayacak siyasi tavizler istemeye çalışmaz umarız.

★★★

Bunun dışında, Hazine borçlusu olmasa bile, reel sektör ve bankaların dış borç geri ödemelerinde yeniden yapılandırma görüşmelerinin, koordinasyonunu tek elden yürütmeye çalışırsa daha etkili olunacaktır.

Türkiye'nin CDS'lerinin (kredi risk primi) 500-600 gibi çok yüksek seviyelerde gerçekleşmesi, dış borçlanma imkanlarını sınırlayan ve maliyetli hale getiren bir faktördür bugün için.

Tabii günün sonunda KYO kontrollerine başurmak dahil, bir çok farklı düşünce, kısa ve uzun vadeli getirisi ve götürüsü ayrıntılı bir şekilde düşünülmekle tartışmaya açılabilir. Ama toplumun halen oldukça sağduyulu davranması ve piyasalarda herhangi bir panik veya kaosun yaşanmaması, gayet olumlu bir husus an itibarıyla.

Akılcı-gerçekçi tespitler, ayrıntılı ve inandırıcı programlar ve uygulamalar, bu zor sürecin en az sıkıntı ve maliyetle aşılabileceğinin ön koşuldur.

Toplumsal mutabakatın sağlanması için elzemdir. Ekonomik Bilim ve Danışma Kurulu önerimizi yenilemek istiyoruz. Ancak böyle bir kurul meslek ve çıkar gruplarının taleplerini öne çıkartkılar ve çekiştikleri bir kurul olmamalıdır. O işleri Ekonomik ve Sosyal Konseyde konuşmak gerekir.

Bizim söylediğimiz iktisat politikasının Türkiye ve dünya ölçeğinde oluşturulması takibi, alternatiflerin, çözüm önerileri ve politikalarının ortaya koyulacağı, kredibilitesi olan bir Ekonomik Danışma Kuruludur. Bugüne kadar yapılmayan bundan sonra yapılır mı onu da izleyip, göreceğiz...

'Bizim kültürümüzde umutsuzluğa yer yoktur'

VAKIFBANK, 66'ncı kuruluş yıl dönümünü, salgın nedeniyle dijital platformlar üzerinden kutladı. 20 bin VakıfBank çalışanına video mesajla seslenen VakıfBank Genel Müdürü Abdi Serdar Üstünsalih, "Bir araya gelip yeni yaşamızın coşkusunu yaşayamamak da bu zor günleri el birliğiyle atlatacağız. 83 milyon omuz omuza verip bu salgının etkilerini birlikte bertaraf edeceğiz. Birim ve şubelerimizde, ülkemiz ve milletimiz için seferberlik ruhuyla çalışan

vefakâr arkadaşlarımıza bir kez daha en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Bizim kültürümüzde umutsuzluğa yer yoktur. En sert kışlardan sonra dahi baharın geleceğine her zaman inanarak. Her zaman da bahara kavuştuk" dedi.

DÖRDÜNCÜ BÜYÜK BANKA

Üstünsalih, "Kurulduğumuz ilk günden

bu yana ülkemizin yanındaki güç olmaya kararlılıkla devam ediyoruz. Geride bıraktığımız yıl, çalışmalarımız ve emeklerimiz sayesinde bankamızı Türkiye'nin en büyük dördüncü bankası konumuna taşıdık. Dünyada başka bir örneği olmayan bir kültürün emanetçisiyiz" diye konuştu.

Spekülatif pazarın ümüğünü sıkıtlılar!

EKONOMİ SERVİSİ

KORONAVİRÜS yüzünden riskten kaçınma eğilimi yükseldi. Sıcak para çıkışı hızlandı. Merkez Bankası verilerine göre 10 Ocak - 3 Mart döneminde hisse senedi ve devlet iç borçlanma senetlerinden net çıkış 7 milyar doları buldu. Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF) verilerine göre ocak ayının son haftasından başlayan 60 günlük süreçte, gelişmekte olan ülkelerdeki hisse senedi ve tahvil piyasalarından yabancı çıkışı 82.7 milyar dolara ulaştı. Kuruluş yakın zamanda yayınladığı bir notta sermaye kaçışında ikinci dalgalanmış gelebileceği uyarısı yaptı. Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın (UNCTAD) geçen ay yayınlanan raporunda, gelişmekte olan ülkelerin, sermaye kontrollerine ek olarak 500 milyon dolarlık acil sağlık hizmeti yardımına ihtiyaç duyacağını bildirdi. Bunun yanında Londra'daki Citigroup gelişen piyasalar ekonomisi biriminin yöneticisi David Lubin de mart ayının son haftası yayınladığı notta, "Politika yapıcıların, insanların ve ürünlerin dolaşımının kısıtlandığı gibi, sermaye hareketlerini kısıtlamaya başlayacakları bir dünyaya yaklaştığımızı dair makul bir tez var. Bir başka deyişle sermaye kontrolü denemeleri bize muhtemelen bir adım daha yaklaştı" dedi.

YUMUŞAK KONTROL ADIMI

Pazar gecesi Türkiye siyasi gündemi İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun istifa haberi ile sarsılırken piyasaları yakından ilgilendiren bir gelişme yaşandı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) swap pazarını kısıtlayıcı tedbirler açıkladı. Söz konusu tedbirler yumuşak sermaye kontrolü olarak değerlendirildi. Daha sonra Sermaye Piyasaları Kurulu (SPK) da, internet sitesinde yer alan basın duyurusunda, Covid-19 salgını nedeniyle küresel piyasalardaki dengesizlikler ve risklerin artmış olması nedeniyle, söz konusu risklerin yönetilmesi ve finansal istikrarın korunmasına yönelik olarak atılan adımların ve alınan tedbirlerin etkinliğini artırmak amacıyla kurulun aldığı kararları açıkladı. SPK'nın kararları, BDDK'nın bankalara yönelik aldığı kararların sermaye piyasası kurumları bacağına oluşturdu.

AMAÇ, UZUN VADEYE YAYMAK

İki kurum da aldığı kararlarla, özetle, bankaların ve sermaye piyasası kurumlarının döviz satım - TL alım yönünde gerçekleştirecekleri para swapı, forward, opsiyon ve diğer türev işlemlerin toplam büyüklüğünün öz kaynaklara oranı yüzde 10 düzeyinden yüzde 1'e indirdi. Oranlarda vadeye göre farklılaştırmaya gidilmekle birlikte uzmanlar, karar-

İçeride TL kaynağa ihtiyaç varken yabancılara TL satılmasına imkan tanıyan yurt dışı swap pazarında kısıtlamaya gidildi. Böylece spekülatif atak, TL'nin açığa satışı gibi hareketlerin önüne geçilerek, finansal istikrarın korunması amaçlanıyor

ları swap pazarını fiiliyatta kapatmak olarak değerlendirdiler. BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben dün AA'ya yaptığı açıklamada, "Bir haftaya kadar vadelerde yurt dışı yerleşiklerden TL alınarak döviz verilmesi şeklinde yapılan swap işlemlerinde uyguladığımız, işlemi yapan bankanın öz kaynaklarının yüzde 10'u nispetindeki sınırı bir hafta için yüzde 1, 30 gün için yüzde 2, bir yıl için ise yüzde 10'u oranında belirledik. Temel amacımız belirli dönem ve vadelerde biriken işlemlerin finansal piyasalardaki muhtemel bozucu etkisini bertaraf etmektir. Bankaların daha uzun vadeli ve zamana yayarak, belirli vadelerde birikme olmamasını bu tarz işlemleri yapmalarını doğru buluyoruz. İsteyen banka önümüzdeki 5 yıla dağıtmak suretiyle öz kaynaklarının yüzde 50'si oranında TL alım swapı yapabilecektir. İsterse 10 yıla yayarak öz kaynaklarının yüzde 100'ü kadar da TL alım swapı yapabilecektir" dedi.

KAYNAK İÇERİYE LAZIM

İlaveten, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın swap imkanlarını artırdığını duyurduğunu anımsayan BDDK Başkanı, bu kapsamda bankaların piyasa koşullarında swap imkanlarını Merkez Bankası üzerinden sağlayabilmesinin mümkün olduğunu, yurt içinde yapılacak swaplara yönelik herhangi bir kısıtlamanın söz konusu olmadığını vurguladı. BDDK Başkanı, ayrıca, yurt dışı yerleşik finansal kuruluşlarla yapılan TL verip döviz alma şeklindeki swap işlemlerinde öz kaynakların yüzde 10 nispetindeki sınırın yüzde 1'e düşürüldüğünü kaydetti.

Uzun zamandır bankaların bu türden swap işlemlerini yapmaktan kaçındığını hatırlatan BDDK Başkanı, "Şu aşamada TL daha çok yurt içinde gerekli ve faydalı olacaktır. İhtiyaç duyan bireysel müşteriler, esnaf, KOBİler

ve diğer işletmeler bu dönemde bankaların desteğine her zamankinden daha çok ihtiyaç duyuyorlar. Bu düzenlemeleri yaparken bankalarımızın yurt dışı yerleşiklerle yapacakları hiçbir işlem türüne ilişkin yasaklayıcı bir tavır almadık. Bu çerçevede bankaların işlem serinde herhangi bir değişim de söz konusu değildir. Yurt dışı yerleşik bankalarla yapılan yüzlerce tür işlem yine yürütülmeye devam edilecektir. Öte yandan bu uygulama ile finansal kuruluşlarımızın kaynaklarını ihtiyaç duyan kesimlere yönlendirmelerini hedefliyoruz" ifadelerini kullandı.

ALBAYRAK NE DEMİŞTİ?

BDDK Başkanı'nın bu açıklaması, ocak ayında Hazine ve Maliye Bakanı Dr. Berat Albayrak'ın Dolmabahçe'de düzenlediği sohbet toplantısında dikkat çektiği konuyu gündeme taşıdı. Albayrak, içeride işletmeler TL kaynağa ihtiyaç duyarken bazı bankaların Londra'ya TL satmasını eleştirmişti. Yabancılar o TL kaynağına açığa satış yapabiliyor, piyasanın sig olduğu dönemlerde spekülatif kur hareketlerine neden olabiliyorlardı. Özellikle bütün dünyada piyasa işleyişlerinin bozulduğu şu dönemde alınan bu karar, kısa vadede istikrarı sağlarsa da orta vadede bazı olumsuz etkileri görülecek. Ancak BDDK Başkanı, normalleşme durumunda yeni kararların alınabileceğini belirtiyor. Uzmanlar, bankalar bu yolla döviz kaynağı elde ettikleri için, imkanın kısıtlanmasını eleştiriyorlar. Ancak farklı görüşte olan bankacılar da var. Görüşüğümüz iki eski bankacı, kararın doğru olduğunu ve spekülatif pazarın adeta ümüğünün sıkıldığını ifade ettiler. Çünkü swap pazarından yararlanan sıcak para komisyonsuz kesim açığa TL satışı yaparak, liranın değerinin düşmesine neden olabiliyordu.

Kaynak için uluslararası kurumları işaret etti

ALİ BABACAN, KRT'de katıldığı bir programda, para üretiminin enflasyona neden olacağını belirterek, dış kaynak imkanlarının değerlendirilmesini istedi. DEVA Partisi Genel Başkanı Babacan, "Ateş küçükken bir bardak su gerekiyor, ancak ateş büyüyünce tonlarca su gerekiyor. Uluslararası kuruluşlarda ne kadar hakımız var, ne alabiliriz hükümet baksın" dedi.

TASARRUF VURGUSU

"Merkez Bankası'nın rezervleri çok zayıflamış durumda. Lüksün, israfın bir an önce durdurulması lazım. Tasarruf yapılması gerekir" ifadelerini kullanan Ali Babacan, "Merkez Bankası'nın Türk Lirası üretmesinin süresinin belli olması gerekir. Para üretmek morfin gibidir, alışkanlık haline gelirse başka hastalıklara neden olur. Türk lirası üretmek, paranın değerini düşürür, enflasyonu artırır. Türkiye'nin swap hatlarının tüm G-20 ülkelerine açılması talebi olmuş. Bu talebe cevap ne zaman gelir, nasıl gelir bilemeyiz. Hükümet dar bir köşeye sıkıştı oradan çıkmaktan zorluk çekiyorlar. Bu ülkenin insanı neden bir inat uğruna fakirleşsin, neden bu ülkenin insanı daha rahat, refah içerisinde yaşasın" görüşünü savundu.

'EKONOMİ ŞOK YAŞAR' İDDİASI

Dışında uygun maliyetli kaynaklar olduğunu öne süren Babacan'a yanında "Neden başvurulmuyor?" diye soruldu. Babacan, şunları söyledi: "Bilinmiyor olabilir. Hükümet baksın, nereden ne sağlayabiliriz. Öylesine bir politika üstlendi ki uluslararası düşmanca bir dar bir köşeye sıkıştırdı. Dışarıda düşman aradırken sonra U dönüşü yapmak zorlaşıyor. Türkiye'nin yüzde bir faizle para bulabileceği kaynaklar var. Kendi kendimize yeteriz dersek Türkiye büyük bir ekonomik şok yaşar. Siyasi söylemlerin esiri olmamak lazım. İnsanlarımızın inatlaşma uğruna fakirleşsin, işini kaybetсин. Biz bilgilerimizi aktarmaya, destek olmaya hazırız. Yeter ki diğer partiler ne düşünüyor diye gelsin. Türkiye çok çabuk ayağa kalkar yeter ki doğru yönetilsin."

Bankaları aracı koymayın Destekleri daireler dağıtsın

RECEP ERÇİN

KORONAVİRÜS salgınına önlemek için alınan tedbirler nedeniyle işletmelerin duruşa geçti. Büyük şirketler kısa çalışma ödeneği, KGF kredisi gibi imkanlardan faydalanırken, esnaf büyüklüğündeki küçük işletmeler ise kaynağa ulaşamıyor. İşletme sermayeleri oldukça küçük olmasına karşın ana sanayi için kritik yedek parçaları üreten veya butik üretim yapan işletmeler, kaynak sıkıntısı çekiyor. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) telekonferans yoluyla düzenlediği toplantıda küçük ölçekli işletmelerin sorunlarını gündeme taşıyan Hadımköy-Arnautköy Sanayici İşadamları Derneği (HAIAD) Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Bozdağ'a ulaştık.

'DEVLET ELİYLE YAPILSIN'

İstanbul Sanayi Odası'nda (ISO) Meclis Üyesi de olan Bozdağ, koronavirüs salgını nedeniyle işleri kötü etkilenen esnafa ve esnaf ölçeğindeki işletmelere Hazine ve Maliye Ba-

kanlığı desteğiyle, kamu bankaları tarafından sağlanan Esnaf Destek Paketleri'nin doğrudan devlet eliyle dağıtılabileceğini söyledi. "Devlet bankaları aracı koymasın" diyen Bozdağ, "Vergilerimizi vergi dairelerinin veznelerinden ödüyoruz, aynı yerden alalım bu destekleri. Devletimiz desteğini doğrudan kendi kurumları aracılığıyla yaparsa bizler de esnaf ve sanayiciler olarak bankalara gebe kalmayız" ifadelerini kullandı.

'25 BİN LIRA CAN SUYU OLDU'

Yemek Sanayicileri Dernekleri Federasyonu'nun eski başkanı da olan Hüseyin Bozdağ'a sektördeki gelişmeleri de sorduk. Türkiye'de Tarım ve Orman Bakanlığı'na kayıtlı 6 binin üzerinde yemek şirketi olduğunu hatırlatan Bozdağ, 350 bin çalışan bulunan yemek sanayicilerinin yüzde 90'ının pandemi sebebiyle faaliyetlerini durdurduğunu bildirdi. Devlet desteğiyle bankalar tarafından koronavirüs salgınından etkilenen esnafa verilen düşük faizli 25 bin TL kredi desteğini önemli bulduklarını belirten Boz-

dağ, "Yemek sanayicilerinin içinde günde bir milyon insana yemek yediren 20 bin çalışanı firmalarımız da var, 2 bin kişiye yemek yediren 15 çalışanı firmalarımız da var. Yemek sanayicileri başta olmak üzere 15-20 kişi çalıştıran küçük olan sanayicilerimiz için sağlanan bu düşük faizli krediler adeta cansuyu olmaktadır. Emegi geçenlere teşekkür ederiz. Kimliğini esnaf olarak gösteren esnaf direkt 25 bin lira kredi destek alabiliyor" bilgisini verdi.

'ANIZI YAKMAMAK LAZIM'

İşletmelerin acilen cebine para konulması gerektiğini dile getiren Hüseyin Bozdağ, "Hep büyük sanayiciler değil küçük sanayiciler var. Onların esnaftan farkı yok. 50 bin TL o firmayı kurtarır. Tarlana anız yakılır. Onu yakınca börtü böcek ölür. Ondan sonra tilki gelir evindekileri yumurtayı çalmaya başlar. O yüzden anızı yakmamak lazım" ifadelerini kullandı.

ESNAF DA 23
NİSAN'DA
BALKONLARDA

AYDINLIK / ANKARA

TÜRKİYE'nin en büyük meslek örgütlerinden Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) Genel Başkanı Bendevi Palandöken, Meclis Başkanı Mustafa Şentop'un "23 Nisan Milli Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın 100. yılımlerinde kutlayalım. Saat 21.00'de hep beraber İstiklal Marşımızı okuyalım" önerisine destek verdi.

Bendevi Palandöken, Aydınlik'a yaptığı açıklamada, bu yılın Türkiye Cumhuri-

TESK Başkanı Palandöken: Dev koro oluşturalım

yeti tarihinde çok önemli bir gün olan 23 Nisan'ın 100. yıldönümü olduğunu kaydederek, 23 Nisan'ın tarihi özelliğine uygun olarak güçlü bir şekilde kutlanması gerektiğini bildirdi. Koronavirüs salgını nedeniyle okulların tatil olmasına, toplumun belli kesimleri için sokağa çıkma yasağına, yan yana kitlesel kutlamaların yapılamayacağına dikkat çeken Palandöken şunları söyledi:

"Türk Milleti koşullara teslim olmaz. Milletimiz 23 Nisan'ın 100. yıldönümünü bir şekilde coşkulu bir şekilde kutlayacaktır. Meclis Başkanımız Sayın Şentop bir öne-

ride bulundu. Evlerimizi 23 Nisan kutlama alanı yapmamızı istedi. Biz esnaf olarak bu öneriyi destekliyoruz. Günün koşullarına uygundur. Tüm esnafımız 23 Nisan günü işyerlerini bayraklarla süsleyecek, akşam saat 21.00'de de en gur sesleriyle evlerinin balkonlarından, pencerelerinden İstiklal Marşımızı okuyacaktır. Dev bir koro oluşmasına destek verecektir. Başta TESK Genel Başkanı olarak ben, yönetim kurulu üyeleri-miz, tüm Türkiye'deki temsilcilerimiz esnaflarımızla birlikte akşam saat 21.00'de hazır olacağız. O günü sabırsızlıkla bekliyoruz."

**TOROSLAR'IN
EN ESKİ ÇOBANI:**

Severek yaparsan çobanlık zor değil

KONYA'nın Toroslar üzerine kurulu Hadim ilçesinde çobanlıkta 40 yılı geride bırakan 63 yaşındaki Mehmet Avcılar, mesleğinin zorluklarına aşkla göğüs geriyor.

Küçükbaş hayvancılığın önemli merkezlerinden Hadim ilçesinde, genç nüfusun azalmasıyla çobanlık yapanların sayısı da oldukça azaldı. Hadim'in kırsal mahallesi Avcılar'da yaşayan 63 yaşındaki Mehmet Avcılar, geçimini babasından öğrendiği mesleğiyle sürdüren "en tecrübeli çobanlar" arasında gösteriliyor.

Yaklaşık 350 keçinin barındığı ağıldan sabahın erken saatlerinde yaylanın yolunu tutan Avcılar, gün sonuna kadar doğada hayvanları otlatıyor. Avcılar, kurt ve domuz saldırısına karşın sürüsünü 5 köpeğiyle korumaya çalışıyor. Avcılar, meyvecilik ve hayvancılığın bölgenin en önemli geçim kaynağı olduğunu söyledi.

GENÇLER HEVES ETMİYOR

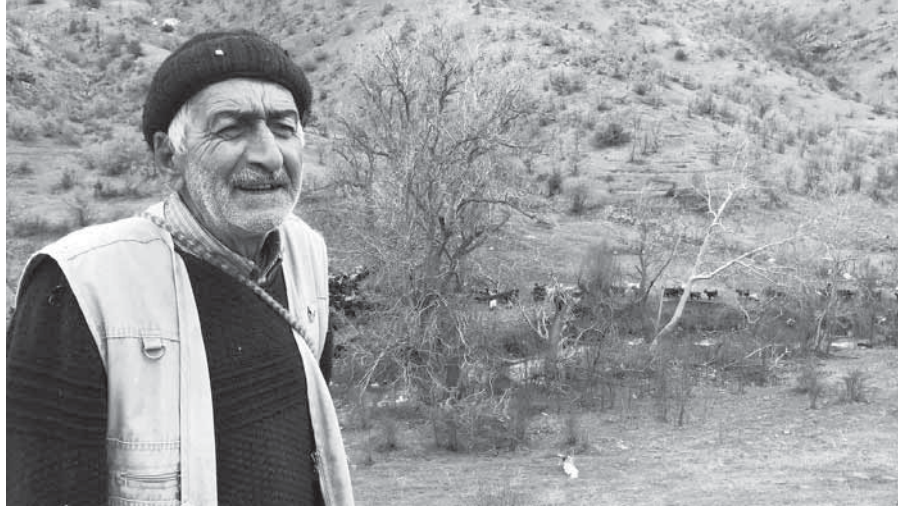
Doğduğu günden beri yaşadığı topraklardan ayrılmadığını anlatan Avcılar, şöyle konuştu:

"Babamızdan kalan mesleğimiz gereği devamlı dağlardayız. Başkasına ait 350 keçiye güdüyorum. Bu sürünün maaşlı çobanım. İçinden, gönülden gelmese bu işi yapamazsın. Sabahın erken saatleri yaylalarda, dere kenarlarında hayvanlarla iç içeyim. Baharın gelmesiyle doğa yeşerdi. Keçilerin de doğum za-

Konya'nın Toroslar üzerine kurulu Hadim ilçesinde çobanlıkta 40 yılı geride bırakan 63 yaşındaki Mehmet Avcılar, mesleğinin tüm zorluğuna rağmen işini severek yapıyor

manı başladı. Şimdiki gençler buna heves etmiyor. Tabii kurt ve domuz tehlikesi de var. 5 çocuğum var, hepsi başka yerlerde çalışıyor ama bu buraya heves etmiyorlar. 'Gelin buraya' diyorum ama yanaşmıyorlar. Gıdamızı kendi ellerimizle yapıyoruz. Peynir, yoğurt, tereyağı yapıyoruz, komşulara da satıyoruz. Bölgede benim yaşında çoban yok. 'Toroslar'ın en eski çobanı benim' diyebilirim. Severek yaparsan hiçbir zorlukla karşılaşmazsın. Kışın ahırda besliyorduk. Allah'a şükür bahar geldi, ortalık yeşerdi."

Avcılar, doğada bulunmasının sağlığına önemli katkı sağladığını belirterek, bugüne kadar ciddi bir rahatsızlık yaşamadığını vurguladı.

Antalya'da yoğun üretim mesaisi

"TÜRKİYE'nin yaş sebzeye ve meyve üssü" Antalya'da çiftçiler, koronavirüsle mücadele sürecinde meyve sebzeye arzında sıkıntı yaşanmaması için yoğun üretim mesaisini sürdürüyor.

Türkiye, dünyada her mevsim yaş sebzeye ve meyve yetiştiren nadir ülkelerin başında geliyor. Ağırlandığı turist bakımından "turizmin başkenti" olarak nitelendirilen Antalya, yaş sebzeye ve meyve üretiminde de söz sahibi konumda bulunuyor. Özellikle 1990'lı yılların başından itibaren artmaya başlayan seracılık faaliyetleri, Antalya'yı Türkiye'nin en önemli yaş sebzeye meyve yetiştirip pazarlayan ili haline getirdi. Yetiştirilen yaş sebzeye meyvenin pazarlandığı Antalya Toptancı

Hali ise Avrupa'nın önemli üretici halleri arasında yer alıyor.

'TÜRKİYE'Yİ YAŞ SEBZESİZ BIRAKMAYACAĞIZ'

Antalya Valisi Münir Karaloğlu, Covid-19 tedbirleri kapsamında çalışmaların hassasiyetle yürütüldüğünü söyledi. Uzmanların Covid-19'dan korunmak için iyi beslenmesini, bağışıklık sistemini güçlü kılmak için bolca yaş meyve sebzeye tüketilmesini önerdiğini hatırlatan Karaloğlu, şunları kaydetti:

"Dünyanın kepenk indirdiği bir dönemde gerçekten Antalya çiftçisi tarlalarında, serasında çalışıyor hem Türkiye hem dünya için yaş sebzeye ve meyve üretmeye devam ediyor. Ürün konusunda hiçbir sıkıntı yok. Türkiye'yi ve dünyayı doyuracak kadar elimizde bolca yaş sebzeye ve meyve var. Biz vatandaşımızın gönül rahatlığıyla tüketmelerini arzu ediyoruz. Yaş sebzeye meyve arzında ve diğer gıda zincirinde hiçbir sorunumuz yok. Biz hiçbir şekilde Türkiye'yi yaş sebzeye ve meyvesiz bırakmayacağız."

Karaloğlu, her türlü desteği ve yardımcı çiftçiye vermeye devam edeceklerini

dile getirdi.

YÜZDE 70'İ KARŞILANIYOR

Muratpaşa Ziraat Odası Başkanı Nazif Alp, virüsle mücadele kapsamında tarım sektörüne esnek çalışma sağlanmasının faydalı olduğunu söyledi.

Çiftçinin yoğun üretim yaptığını vurgulayan Alp, "Türkiye'nin yaş sebzeye meyve ihtiyacının yazın yüzde 50'si, kışın yüzde 70'i Antalya'dan karşılanıyor. Ürün sıkıntımız yok hem Türkiye'nin ihtiyacını karşılıyor hem de Rusya ve Avrupa ülkelerine yaş sebzeye meyve ihraç ediyoruz. Tarımın da başkentiyiz. Türkiye genelinde yıllık 12 milyon ton domates üretiminin 3 milyon tonu Antalya'da üretiliyor" diye konuştu.

'SİZLER İÇİN İŞİN BAŞINDAYIZ'

Gazipaşa ilçesindeki üreticilerden İbrahim Özen, dünyada Covid-19 salgını nedeniyle çok sıkıntı yaşandığını, kendilerinin seralarda görevlerinin başında olduğunu söyledi. Türk çiftçisi olarak en kalitesini üretmek için çabaladıklarını vurgulayan Özen, "Sizler için işimizin başındayız, sizler de bizim için evde kalın" dedi.

Muhammet Görgülü de Türkiye için taze fasulye ürettiklerini, verimin iyi, ürünlerin kaliteli olduğunu ifade etti. Sağlıklı ve hijyenik şekilde üretim yaptıklarını değinen Görgülü, "Ürettiğimiz malları da hallere gönderiyoruz. Onlar da tüketiciye iletiyor. Lütfen zorunlu olmadıkça evlerinizden çıkmayın. Üretim sıkıntımız yok, sizler de evde kalın" diye konuştu.

Yaylalar şenlendi

BOLU'daki yaylalarda patpatya ve çiğdemlerin açması güzel görüntüler oluşturdu.

Bolu kent merkezine yaklaşık 30 kilometre uzaklıktaki, Türkiye'nin gözde kış turizm merkezlerinden Kartalkaya Kayak Merkezi'nin yakınlarında yer alan Sarıalan Yaylası'nda karın erimesiyle baharın müjdecisi çiçekler açmaya başladı. Pa-

patyalar ve sarı renkli çiğdemler, yaylalara ayrı bir güzellik kattı. Öte yandan her yıl nisan ayında tatilcilerin uğrak mekanı Sarıalan Yaylası'nda, koronavirüs ile mücadele kapsamında alınan tedbirler nedeniyle sessizlik hakim. Kış mevsimi süresince kar kalınlığının 2 metreyi geçtiği Kartalkaya Kayak Merkezi'nde ise karlar erimeye devam ediyor.

'2B taksitleri bir sonraki yıla ertelensin'

AYDINLIK / ANKARA

TBMM'ye, orman vasfını yitiren arazilerin (2B arazileri) kullanıcılarına satışıyla ilgili düzenlemeden faydalanan köylülerin bu yıl ödemeleri gereken taksitlerin bir yıl süreyle ertelenmesini sağlayacak kanun teklifi sunuldu.

CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu, koronavirüs salgını nedeniyle 2B arazisi satın alanların taksitlerinin ertelenmesine dönük bir yasa teklifi hazırladı.

Teklif göre, kanun kapsamında yapılması gereken taksit ödemeleri hiçbir faiz tahakkuk ettirilmeden bir yıl sonrasına ertelenecek ve ayrıca hak sahibi oldukları halde kendilerine tanınan sürede başvurusunu gerçekleştirememiş olanlar ile başvurusu olduğu halde ödeme yapamamış olan bütün hak sahiplerine takvim yılı sonuna kadar ek süre tanınacak.

Hancıoğlu teklifinin gerekçesinde, kanun kapsamındaki hak sahiplerinin, taksit ödemeleri konusunda büyük zorluklar yaşadıklarını, ödemelerin sıklıkla aksadığına işaret ederek "Ödeme güclüğü çeken hak sahiplerinin çok büyük bir kısmının, gelir düzeyi çok düşük olan, tarım ve ormanlılıkla geçimlerini sağlayan ya da gurbette dönemsel-geçici işlerde çalışanlar olduğu bir gerçektir. Bu durum özellikle, seçim bölgem olan Samsun'un da içinde bulunduğu Karadeniz Bölgesi'nde çok daha belirgindir" dedi.

Elektrik tüketimi yüzde 17 azaldı

AYDINLIK / ANKARA

Türkiye'nin elektrik tüketimi, 6 Nisan haftasında bir önceki yıla göre yüzde 17 azaldı.

Türkiye Ekonomik Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) tarafından yapılan açıklamada, ekonomik büyüme gerçekleşikten aylar sonra ölçülebilen, üretimde girdi niteliği taşıyan elektrik tüketimi gerçekleşikten birkaç saat sonra takip edilebildiği hatırlatılarak, "Elektrik tüketimi ekonomik büyümenin tahmin edilmesinde tek başına yeterli olmaya da, büyümenin girdisi açısından önceden bilgi sağlaması açısından önem arz etmektedir. Bu çerçevede bu bülten kapsamında, Covid-19'un ekonomik büyüme açısından yarattığı etkiyi takip edebilmek amacıyla, anlık takibin mümkün olduğu elektrik tüketim verisi incelenmektedir" denildi.

"Covid-19'un Ekonomiye Etkisinin Elektrik Tüketimi ile Takibi Bülteninde", Türkiye'nin haftalık ve günlük elektrik tüketimi, seçili Avrupa Birliği (AB) ülkeleriyle karşılaştırmalı olarak ele alındığı kaydedilen açıklamada, şu bilgiler yer aldı. "Bu bültenle ilişkin dönemde, 27 Mart 2020 itibarıyla en fazla sayıda aktif vakaya sahip üç AB ülkesi İtalya, İspanya ve Almanya olurken Türkiye ile karşılaştırmalı olarak ilgili ülkelerde hafta içinde saat 08-18 arasındaki elektrik tüketimi incelenmiştir. Türkiye'nin 6 Nisan haftasındaki elektrik tüketimi, bir önceki yıla göre yüzde 17 azaldı."

Açıklamada Avrupa ülkelerindeki elektrik tüketimi ile ilgili şunlar aktarıldı: "9 Mart sonrasında İtalya'daki elektrik tüketiminde düşüş yüzde 7, yüzde 22, yüzde 26 ve yüzde 31 olarak devam ederken, 6-10 Nisan haftasında düşüş hızlanarak yüzde 33'e ulaştı. İspanya ve Almanya'da elektrik tüketimindeki düşüş, İtalya'ya göre daha sınırlı olsa da iki ülkede de son beş haftada düşüş oranı arttı. 30 Mart'ta İspanya'da elektrik tüketimi bir önceki yıla göre yüzde 21, Almanya'da ise yüzde 7 düştü. 6-10 Nisan'da elektrik tüketimi; Almanya'da yüzde 15, İspanya'da yüzde 29, İtalya'da ise 33 oranında düşüş gösterdi."

Beş açık cezaevinde 17 VAKA

ADALET Bakanı Abdulhamit Gül, açık cezaevlerinde 17 pozitif vakanın olduğunu, 3 kişinin de hayatını kaybettiğini söyledi. Alınan tedbirler sayesinde kapalı cezaevlerinde pozitif vaka bulunmadığını belirten Gül, adliyelerde insan sirkülasyonunun yüzde 95, noterliklerde ise yüzde 80 azaldığını belirtti. Bakan Abdulhamit Gül, adalet hizmetlerinde Covid-19'a karşı alınacak tedbirlerle ilgili video konferans yöntemiyle yapılan koordinasyon toplantısının ardından açıklama yaptı.

Bilim Kurulu'nun tavsiyeleri doğrultusunda cezaevlerindeki görüş, nakil ve izinlerin ertelendiğini anımsatan Gül, son alınan kararlar bu tedbirlerin sürelerinin 30 Nisan'a kadar uzatıldığını belirtti.

Önlemlerle amacın, cezaevindeki risk durumunu azaltmak, sıfıra indirmek olduğuna dikkati çeken Bakan Gül, "Gerek hastane işlemleri gerekse farklı sebeplerle birtakım gelişmelerin yaşandığı gerçektir" ifadesini kullandı. Bilim Kurulu'nun önerisiyle cezaevlerindeki tüm personelin vardiya bitiminde evlerine gitmediğini, belirlenen yerlerde izolasyona tabi tutulduğunu anlatan Gül, bu uygulamanın iki haftadır sürdüğünü bildirdi. Gül, bu öneriye uyan cezaevi personeline de teşekkür etti.

ÜÇ KİŞİ HAYATINI KAYBETTİ

Alınan tedbirler kaldırıldıktan sonra tutuklu ve hükümlülere ilave izin ve görüş hakkı verileceğini dile getiren Gül, önlemlerin tamamının personel ile tutuklu ve hükümlülerin sağlığını korumaya yönelik olduğunu kaydetti. Gül sözlerine şöyle devam etti: "5 açık ceza infaz kurumundaki 17 hükümlüye Covid-19 tanısı konuldu. Bunlardan 3'ü tedavileri devam ettiği sırada maalesef hayatını kaybetti. Kendilerine Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Hastanelerde tedavileri devam eden 14 hükümlüden 13'ünün sağlık durumu iyi. Kronik rahatsızlığı bulunan 1 hükümlünün tedavisi ise yoğun bakımda devam etmektedir. Sağlık Bakanlığımızla sıkı bir koordinasyonla hastanelerde tedavileri devam eden hükümlülerin sağlık durumlarını, başsavcılıklarımız, cezaevi savcılarımız, cezaevi yönetimlerimiz anbean takip etmektedirler. Bu süreci büyük bir şeffaflıkla götürecek, sağlıklarını en başa alarak çalışmalarımızı sürdüreceğiz. 70 binden fazla hükümlünün bulunduğu açık ceza infaz kurumlarında aldığımız tedbirlerle vaka sayısını uzun süre sıfırda tutabildik. Şu gün itibarıyla da kontrol edilebilir bir seviyededir."

Adalet Bakanı Gül, cezaevlerindeki işyurdu müdürlüklerine bağlı atölyelerde son bir ayda 2 milyon 260 bin maske, 532 bin tulum üretildiğini, kolonya ve el dezenfektan üretiminin yapıldığını aktardı.

Bakan Gül, bugüne kadar, 14 hakim ve Cumhuriyet savcısı, 32 adliye personeli, 79 ceza infaz kurumu personeli ve 34 Adli Tıp personelinin testlerinin de pozitif çıktığını kaydetti. Gül, "Teşellimiz yoğun bakımda olmamaları, sağlıklarının iyi olmasıdır. İzolasyon altında tedavi ve iyileşme süreçleri devam etmektedir" diye konuştu.

Bin 97 kişi hakkında SORUŞTURMA

CUMHURİYET Başsavcılıklarının, koronavirüs tedbirleri kapsamındaki döneme özgü suçlarla ilgili toplumun huzurunu korumak için büyük gayret sarf ettiğini dile getiren Gül şöyle devam etti: "Cumhuriyet Başsavcılıklarınca son bir ayda 71 ilde toplam bin 97 kişi hakkında soruşturma başlatıldı. Sosyal medyada yer alan manipülatif haber ve paylaşımlarla ilgili 737 kişi, 65 yaş üstü vatandaşların rencide edici davranışlarla ilgili 8, karantina tedbirine aykırı davranma eylemleri ile ilgili 207 kişi, stokçuluk, karaborsa, kaçak tıbbi malzeme satmak gibi ticari hayata karşı suçlar kapsamında da 145 kişi hakkında adli soruşturma açıldı."

BUGÜN *Merhaba Kamuculuk* yazlarına bir günlüğüne ara veriyoruz. Aslında Kamuculuk konusu, Türklerin medeniyet ve devrim birikimiyle bağlantılıdır. Dolayısıyla Türklerin İslam Medeniyeti havzasına girmeleri ve o çağın medeniyetine önderlik etmeleriyle de bağlantılıdır. Bu nedenle şu sıra Türk Milletine ait ne varsa, yobazlık ölçüsünde düşmanlık yapanları görmezden gelemez. İslamiyet, Türk ve Arap düşmanlığında her tür hurafeye sarılan sözde bilim adamları, sözde köşe yazarları, bir takım enteller var. Bunların adları da, dilleri de, kibleleri de Atlantik. Örneğin kendilerine Think Thank Araştırma adını veren bir grup var. Bakınız bu Think Thankçiler, kimliklerini nasıl sergiliyorlar:

TEZLERE BAKIN

Yalnız bu grup değil, laiklik adına Türklerin Medeniyet kuruculuğuyla savaşan bir takım çevreler ortaya çıktı. Bunların başlıca tezleri şöyle:

1. Türklerin Müslümanlığı kabul etmeleri gericileşmektir, benliğini kaybetmektir, Araplaşmadır.
2. Osmanlı Devleti, Türk devleti değildir, bizim değildir.
3. Asıl Türkler, Müslüman olmayan, Şamanlığı sürdüren, Hristiyan ve Musevi Türklerdir.

MÜSLÜMAN TÜRKLERİN DEVLETLERİ VAR

Önce şu dünyamıza bakalım, şu anda devleti olan Türklerin hepsi Müslüman. Türkiye, Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan devletlerinin Türk olan halkları büyük çoğunlukla Müslüman. Ve bu ülkelerin hemen hepsinin arkada kalan iki yüzyıllık Türk ve Sovyet Devrimleri sayesinde çok esaslı Laiklik ve Çağdaşlaşma birikimleri var. Çağdaş devrim tecrübeleri de onlarda. Çünkü Hunlardan, Göktürklerden, Uygurlardan, Kırgızlardan, Moğol-Türk tecrübesinden, Karahanlılardan, Gaznelilerden, Selçuklu ve Osmanlıdan, Volga ve Kırım Tatarlarından, Altınordu'dan, Timurulardan, Çağataylardan gelen bir devlet birikimleri var.

İSLAM İKLİMİNDE ZENGİNLEŞEN BİRİKİM

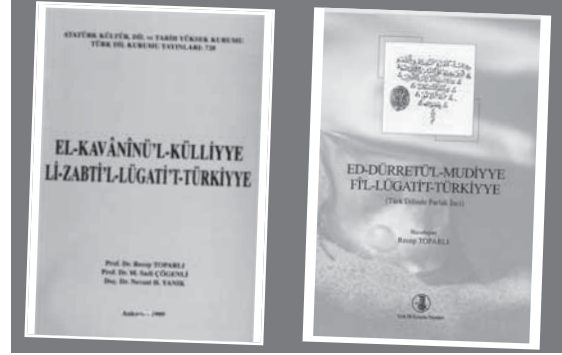
Türklerin devlet ve ordu birikimi, Türklerin İslamiyeti kabul ettikleri Karahanlılardan bu yana hep İslam ikliminde gelişti. İslamiyeti kabul eden Türk kavimleri devletli olmuşlardır. İslamiyeti kabul etmeyerek Asya'nın kenarında kuytusunda Şamanlıkta kalanlar medeniyet kuramadılar. O şamanlar, Hun ve Göktürk atıllarının da kenarlarındaydılar, dağlarda ve ormanlardaydılar.

Orhun Yazıtları'na şöyle bir bakın, orada Şamanlığa ait bir unsur var mı, Gök Tengri'nin Şamanizmle en küçük bir ilgisi kurulabilir mi?

Hristiyan ve Musevi olan Türkler ise, Kıpçak/Kumanlarda, Peçeneklerde, Bulgarlarda veya Karay ve Gagavuzlarda görüldüğü gibi, Rus bozkırında veya Doğu Avrupa'da diğer halklara karışmış ve erimişlerdir.

Çok öğreticidir: Hristiyan olan Kıpçaklar devletsiz kalıp Rusya ve Doğu Avrupa halklarına karışırken, aynı Kıpçakların Müslüman olanları Mısır'da 1240'tan 1517'ye kadar kendilerinin *Devlet-it Türkî* adını verdikleri Memlûklü Devletini kurmuş ve me-

deniyet yaratmışlardır. 13. Yüzyılda Türkçenin çok önemli eserlerini yazdılar.

DÜNYA DİLLERİNDEKİ EN ESKİ ALLAH SÖZCÜĞÜ

Türkler, İslamiyeti kabul etmeden önce de Tek Tanrı idiler. Buna Batılı tarihçiler "Tengrisizm" diyorlar. Dünyada ilk Tanrı sözcüğü de, bugüne kadarki bilim dağarcığına göre, Türkçedir. Ta MÖ 4. Binden söz ediyoruz. Sumer tabletlerindeki Tingir ile Türkçe Tengri/Tannı ve Moğolca Tenri/Tengri arasında köken birliği olduğu, Tarihçiler ve Dilciler arasında genel kabul görmüştür. (1) Eski ve Orta Türkçedeki Tengri sözcüğü, Türkiye Türkçesinde Tannı olmuş ve Türk dilinin bütün ağızlarında var. Hunlarda: Çengli=Tengri. (2) Göktürklerde: Tengri, Türik Tengrisi. (3) Divan-ı Lügat-it Türk'te: Tengri. (4) Oğuz Kağan Destanı'nda: Tengri. (5) Kıpçak/Kumanlarda: Tengri, Tengeri, Bey Tengri, Beymiz Tengeri, Ata Tengri, Tengeri Ata. (6) Azeri Türkçesinde: Tannı. Türkmenlerde: Tannı. Kazak ve Baraba Türkçesinde: Tengri, Tenri. Kumuk Türkçesinde: Tenniri. Sanı Uygur, Sagay ve Kırgız Türkçesinde: Tenir. Oyrat ve Altay Türkçesinde: Teneri. Sor Türkçesinde: Tegre. Özbek Türkçesinde: Tängri. Hakas Türkçesinde: Tigr. Karacay Türkçesinde: Teyri. Başkurt, Kazak ve Kazak Tatarları ve Uygur Türkçesinde: Tanrı. Soyon Türkçesinde: Der. Çuvaş Türkçesinde: Ton. Teleüt Türkçesinde: Tenere, Tenre. Yakut Türkçesinde: Tanara. (7)

ATLI ÇOBAN EKONOMİSİNE DAYANAN DEVLET KURUCULUĞU VE TEK TANRI

Bugün İslamiyete karşı Türklük adına Şamanizm güzellmeleri yapanlar, hem cahildir, hem de medeniyet düşmanıdır. Çünkü Şamanizm, din değildir, büyütçülüktür. İslam öncesinde devlet kuran, medeniyet kuran Türklerin dinleri Tek Tanrılıktır, Budizmi ve Maniheizmi kabul edenler de oldu. İslamiyetten sonra devlet kuran Türkler ise Müslümandı veya Müslüman oldular.

Tek Tanrının bir toplumsal-ekonomik temeli var. Atlı Çoban kültürü tarla tarımından farklı olarak çok geniş alanların denetim altına alınmasını gerektiriyordu. Türklerin devlet ve ordu kuruculuğunun kökleri bu ekonomik kuruluşa dayanır. Atlı çobanlar, örgütlenme ve savaş yetenekleri sayesinde Mezopotamya, Hint ve Çin'in verimli ırmak boylarındaki zenginliklere hükmederek devletler kurdular. Tek Tanrı ise, Atlı Çoban Kültürünün geniş coğrafyada tek güçlü otorite ihtiyacının gereği olarak doğdu. Türk imparatorluk kültürü ile Tek Tanrı arasındaki bağı en güzel anlatan cümle şudur: "Gökyüzünün nasıl tek bir güneşi varsa, yeryüzünün de tek bir hakani vardır." Tek tanrı ve tek hakan, Atlı Çoban ideolojisinin özeti.

TÜRKLERİN UYGARLAŞMA TARİHİNİN DORUĞU

Tek tanrı nedeniyle ki, Türk Hakanları İslamiyeti kolayca benimzediler. İslamiyet, Türklerin uygarlaşma tarihlerinin doruğudur. İslamiyet, Türklerin büyük medeniyet atılımının bulunduğu en sistemli inanç ve değerler sistemiydi. **Hazreti Muhammed**'in önderlik ettiği Ticaret Devrimini düzenleyen İslamiyet, Türk Hakanlıklarının ticaret yollarını kontrol sistemi için, çağın en gelişmiş tecrübesi ve ideolojisiydi.

Türk Hakanlıklarının İslamiyeti kabulüyle birlikte, uygarlığın önderliği de Türk devletlerine geçti. Bu konuda

yazılmış en esaslı kitaplardan biri olan **Starr**'ın "Kayıp Aydınlanma" kitabı, olayı çok güzel anlatıyor. Dünya uygarlığının öncüleri, 7-15. Yüzyıllarda Araplar, Farslar ve Türklerdi. Batıda bilim ve sanat, 15. Yüzyıldan sonra İslam Uygarlığından beslenerek gelişti. Araplar ve İslamiyeti aşagılamaya kalkınlar, medeniyetsiz cahillerdir.

Sözün kısası, Müslüman olmak Türkleri gericileştirmedi. Tam tersine o çağda İslamiyet, Türk hakanlıklarının büyük medeniyet atılımı için, zamanın en ileri değerler ve hukuk sistemiydi.

İşte bu nedenledir ki, Müslüman olan Karlıklar, Uygurlar, Oğuzlar, Tatarlar ve Memlûklü Kıpçakları büyük imparatorluklar ve uygarlıklar kurdular. Şamanlıkta ya da Büyütçülükte kalanlar, medeniyet havzasına giremediler. Hristiyan ve Musevi olan Türkler ise, ayakta kalmadılar.

TÜRKLERİN BÜYÜK MEDENİYET VASFI

Türklerin benliği nedir? Atatürk'ün "Türklerin büyük medeniyet vasfı" dediği özellikleri nedir? Çağın medeniyetine sırt çevirmek, Asya'nın kenarlarında çobanlıkla uğraşıp şaman davulu çalmak mıdır, yoksa İskitlerin, Hunların ve Göktürklerin Medeniyet atılımını İslamiyet havzasında sürdürerek Uygur, Karahanlı, Selçuklu, Osmanlı, Memlûk, Altınordu, Timurlu, Çağatay devletleri örneğinde olduğu gibi dünya uygarlık tarihinde önder konumlarında olmak mıdır?

SELÇUKLU VE OSMANLI MİRASINI REDDETME BUDALALIĞI

Selçuklu ve Osmanlı mirasını reddetmek ve karalamak, Türklük adına budalalık derecesinde bir cahilliktir, uygarlık adına sınır tanımayan bir ahlâksızlık ve gericiçektir.

Hele bu medeniyet düşmanlığını, bu Türk düşmanlığını **Atatürk** adına sergilemek, Atatürk'e yapılan en büyük ihanettir. Çünkü Türklerin Selçuklu ve Osmanlı mirası olmasaydı, ne Türk devrimi olurdu, ne de Atatürk olurdu.

Atatürk, niçin Şaman Yakutların, Hristiyan Gagavuzların veya Musevi Karayların içinden çıkmadı da, Selçuklu ve Osmanlı birikiminin içinden çıktı?

İslamiyet, Arap, Fars, Selçuklu ve Osmanlı mirasını aşagılayan köksüzlerin bu soruya verecekleri bir yanıt var mı?

İMPARATORLUK MİRASI = DEVRİM BİRİKİMİ

20. ve 21. Yüzyıla bakınca Türk, Rus, Çin ve İran devrimlerinin dangasını görürüz. Bu devrimlerin hepsi de imparatorluk coğrafyalarında oldu ve oluyor.

Think Thankçiler, hani gösterin, Hristiyan, Musevi ve Şaman Türklerin yaptığı bir devrim gösterin, bir uygarlık atağı gösterin!

Think Thankçiler, Hristiyan, Musevi ve Şaman Türklerin içinden çıkmış bir **Atatürk** gösterin, bir **Satuk Buğra Han**, bir **Biruni**, bir **İbnî Sina**, bir **Farabî**, bir **Harezmi**, bir **Kaşgarlı Mahmut** gösterin, bir **Yusuf Has Hacip** gösterin, bir **Nizamülmülk**, bir **Yunus Emre** gösterin, bir **Ali Şir Nevai** gösterin, bir **Timurlenk**, bir **Fatih Sultan Mehmet** gösterin, bir **Fuzulî**, bir **Mimar Sinan**, bir **Nazım Hikmet** gösterin!

Türklerin Müslüman olmasını aşagılayanlar, aslında nesnel olarak Türklerin imparatorluk kuruculuğunu, örgütlenme birikimini, medeniyet kuruculuğunu, devrim mirasını ve devrim yeteneğini hiçe sayıyorlar. Bunu üstelik Türklük ve sözümona Atatürkçülük adına yapmaları, Türklüğe de Atatürk'e de ihanettir.

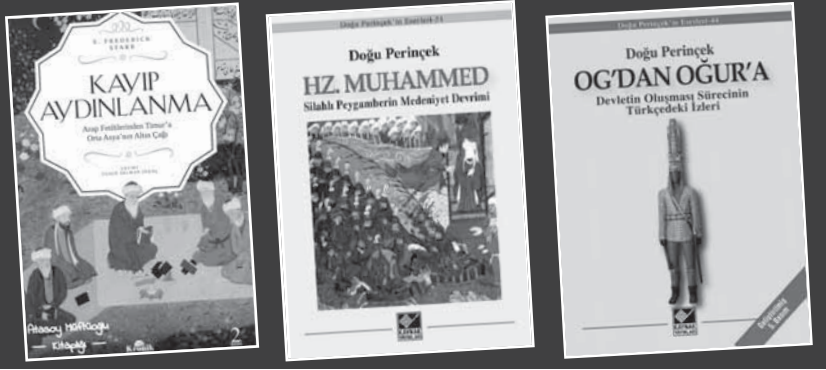
- 1) Osman Nedim Tuna, *Sümer ve Türk Dillerinin Tarihi ilgisi ile Türk Dilinin Yaşı Meselesi*, Ankara, 1997; Tuncer Gülensoy, I, s.857; Zeki Velidi Togan, *Umumi Türk Tarihine Giriş*, s.13,17; Roux, *Türklerin Tarihi/Pasifik'ten Akdeniz'e 2000 Yıl*, Kabcacı Yayınevi, Şubat 2007, s.52; Landsberger, "Sümerler", Ankara DTCF Dergisi, 1943, N.5, s.95-69; V. Christian, *Die Sprachliche Stellung des Sumerischen, Babilonica XII*, Paris, 1932.
- 2) Talât Tekin, *Hunların Dili*, s.10.
- 3) Talât Tekin, *Orhun Yazıtları*, Kültigin Güney 1 (s.20-21) ve Doğu 1 (s.24-25); Bilge Kağan, *Kuzey 1*, (s.44-45) ve Doğu 1 ve 10 (s.50-53).
- 4) *Divan-ı Lügat-it Türk*, c.III, Ankara, 1941, s.376-377.
- 5) W. Bang-G.R. Rahmeti, *Oğuz Kağan Destanı*. 1936 ve 1000 Temel Eser, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1970, s.3 ve 19.
- 6) Grønbech, s.183 vd.
- 7) Hepsini için bkz. Tuncer Gülensoy, II, s.857.

FİLM

Fransız Devlet Televizyonu'nun "Avrupa'nın İslam Uygarlığına vefa borcu" diye yayınladığı İslam Bilim Tarihi.

YARIN: MERHABA KAMUCULUK - 21 PASTA YESİNLER

KİTAPLAR

Eczacılar meslektaşları için saygı duruşunda bulundu

ECZACILAR dün Türkiye çapında saat 12.00'de Covid-19 nedeniyle hayatını kaybeden eczacılar ve eczaneye çalışanlarını anmak amacıyla bir dakikalık saygı duruşunda bulundu. Son olarak İstanbul'da 38 yaşındaki eczacı İsmail Durmuş hayatını kaybetmişti. Türk Eczacılar Birliği (TEB)'nin halk sağlığının ko-

runması amacıyla görevlerini sürdürürken yaşamlarını yitiren meslektaşları için organize ettiği etkinlik, saat 12.00'de yapıldı. Saygı duruşuna, Türkiye genelindeki 27 bin noktada görev yapan eczacılarla tüm sağlık çalışanları, sosyal mesafelerini koruyacak şekilde bulundukları yerden destek verdi.

Babasına sarılacağı günü ipe çekiyor

KAHRAMANMARAŞ'ta Necip Fazıl Şehir Hastanesi yoğun bakım ünitesinde çalışan babasıyla olan konuşması sosyal medyada büyük ilgi gören 3 yaşındaki Elif Zümra Ateş, salgının biteceği, babasına sarılacağı günün gelmesini bekliyor. Hastanenin, koronavirüs hastalarının tedavi gördüğü yoğun bakım servisinde görev yapan hemşire Abdulkadir Ateş, tedbirler kapsamında bir otele konaklıyor. Kızı Elif Zümra ile evlerinin dışında sosyal mesafeye uyarak görüşen Ateş, kızının kendisine sarılma isteğini reddetmek zorunda kaldı. Babasının, "Sana sarı-

lırsam hasta olursun. Hastalık bitince sarılacağım" demesi üzerine Elif Zümra büyük üzüntü yaşadı. Abdulkadir Ateş'in eşinin cep telefonuyla görüntülediği anlarda Elif Zümra babasına, "Seni her gün, her gün çok seviyorum" diye yanıt verdi. Duygusal anların yaşandığı görüntüler sosyal medyada büyük ilgi gördü. Elif Zümra Ateş, AA muhabirine yaptığı açıklamada herkesin evinde kalmasını ve babasının da eve gelmesini istedi. Babasını çok özlediğini ve kavuşacağı günü beklediğini ifade eden Ateş, "Hastalık bitince ona kocaman sarılacağım" dedi.

Korona hastaları evde değil yurtlarda takip edilmeli

SAGLIK Bakanlığı Kovid-19 rehberini güncelledi. Rehberde göre durumu iyi olan ve evinde 65 yaş üstü ya da kronik hastalıkları olan kişilerin olması halinde hastaların evine gönderilmesine hekim karar verecek. Hastaların evlerine gönderilmesinin bulaş riskini artırdığını belirten İstanbul Aile Hekimliği Derneği Başkan Yardımcısı Dr. Mustafa Tamur, "Yurt, boş otel, okul gibi binalar uygun hale getirilerek hastaların takibi burada yapılmalı" dedi.

Kovid-19 rehberine göre, durumu iyi olan 50 yaş altında ve kronik hastalığı olmayan

koronavirüs hastaları, aile hekimleri tarafından telefonla takip edilmek üzere evlerine gönderilecek. Rehberde göre oda sayısını az, kişi sayısının fazla olduğu uygunsuz ev koşulları ya da evde 65 yaş ve üzeri kişilerin yaşaması, risk faktörü bireylerin olması halinde, Kovid-19 tanılı hasta hekim kararı ile hastanede takip edilebilecek.

EVDE ISOLASYON RISKLI

İstanbul Aile Hekimliği Derneği Başkan Yardımcısı Dr. Mustafa Tamur, salgın henüz Türkiye'de başlamamışken yapılan uygulamaları hatırlattı. "Önce Çin'den sonra yurtdışından gelen teması olduğunu düşündüğümüz ama emin olmadığımız kişileri hastane ve yurtlarda takip ettik. Başlarına da polis koy-

duk. Şüphelendiğimiz bu kişilerin kimseyle temas etmemelerini sağladık. Ama şimdi başka bir yol izlendiğini görüyoruz. Pozitif vakaları, evlerine gönderiyoruz. 'Ayrı odada kalacaksın, yemeğini ayrı yiyeceksin, tuvaletin ayrı olacak' diyoruz. Bunlar Türkiye koşullarında ne kadar uygulanabilir. Kaç kişinin evinde iki tuvalet var? Hastaların birçoğunun fazladan odası yok. Bu hastaları biz aile hekimleri olarak takip etmek amacıyla aradığımızda uyarıların hiçbirisine uymadıklarını görüyoruz. Daha önce bulaşmadysa da hastalık evde takip sırasında bulaşıyor. Evdeki kişiler dışarı çıkıyor, alışveriş yapıyor. Bu süreçte belirti vermediği için başka insanlara da bulaştırma riski var. Her aile hekiminin 40-45 hastası var. Bunların içinde ancak bir tanesi

izolasyon koşullarına uygun davranıyordu. Fiziksel koşullar tamam olsa bile bu kez, hastanın el yıkaması, maske takması gibi sağlık bilincine ilişkin sorunlar yaşanabilir."

14 GÜN DEVLET HİMAYESİNDE ISOLASYON

Sorunun çözümünün olduğunu söyleyen Dr. Tamur, "Boş bir sürü rezidans var, okullar kapalı, oteller boş, yurtlar var. Yeni sağlık personelinin de atanacağını biliyoruz. Hastaların buraya yerleştirilmesi daha doğru olur" dedi. 14 gün hastaların burada tutulması gerektiğini belirten Tamur sözlerine şöyle devam etti: "Bu ilk bakışta maliyetli gelebilir ama salgının büyümesi, yoğun bakım masraflarını düşündüğünüzde, bunun maliyeti çok daha az olacaktır."

Romatoloji hastalarına Kovid-19 önerileri

KORTİZON ve bağışıklık sistemini baskılayıcı ilaçlar kullananlar Kovid-19 salgınında daha fazla risk taşıyor. Türkiye Romatoloji Derneği (TRD), Avrupa Romatoloji Birliği, Amerikan Romatoloji Birliği ve İngiliz Romatoloji Derneği'nin görüşlerini de dikkate alarak hastalara önerilerde bulundu.

Hastaların kullandıkları ilaçların kesmesi halinde hastalıkların tekrarlayabileceğini ifade eden uzmanlar, ilaçların kesilmesinin ya da azaltılmasının doğru olmadığını ifade ettiler. Uzmanların romatoloji hastaları için önerileri şöyle: "Kovid-19 enfeksiyonu öncelikle ateş, nefes darlığı ve kuru öksürüğe yol açmaktadır. Bu yakınmalar ya da başka bir enfeksiyon belirtisi olduğunda hemen Sağlık Bakanlığına önerilen bir Sağlık Kurumuna başvurmalsınız. Biyolojik etkili ilaç kullanıyorsanız her enfeksiyonda olduğu gibi kesiniz. Uzun zamandır kortizon kullanan hastalarımız kortizonu aniden kesmemelidirler. Diğer ilaçlar için hekiminizle iletişim kurunuz. En etkili yöntem hastalık bulaşma riskini azaltacak şekilde mümkün olduğunca evde kalınması ve zorunlu durumlarda dışarıya çıkılmasındır. Özellikle ilk 2-3 hafta bu açıdan önemlidir.

"Etrafınızda şikayeti olmayan kişilerin de Kovid-19 enfeksiyonunu bulaştıra olma olasılığının bulunduğunu düşünün ve kalabalık ortamlardan, toplu taşıt araçlarını kul-

lanmaktan, hastane ortamında bulunmaktan kaçınınız.

"Romatizmal hastalıkları ile ilgili bulguları iyi durumda olan hastalar randevularını erteleyebilirler. "Biyolojik ilaç kullanmakta olan ve hastalık bulguları iyi durumda olan hastalar, takip eden doktorları ile konuşarak ilaçlarının uygulama aralıklarını açmayı deneyebilirler. Bununla beraber, romatizmal hastalıkları aktif dönemde olan ya da hastalık alevlenmesi riski olan hastalar için ilaçların kesilmesi de önemli bir sorun oluşturabilir. Kararın doktorunuzla birlikte verilmesi doğru olur.

ILAÇLARA DIKKAT

"Ateş, öksürük ve nefes darlığı belirtileri gelişirse ya da yakın temasta olduğunuz kişilerde hastalık tanısı konursa tanı testinin uygulandığı sağlık merkezlerinden birisine başvurun. Başvuru anına kadar hastalık belirtileri için parasetamol dışında ek ilaç almayın. Özellikle ibuprofen ya da benzeri non-steroid anti-enflamatuar ilaçları ateş düşürücü ya da ağrı kesici olarak kullanmayın.

"Enfeksiyon belirtilerinizi yoksa özellikle grip ve zatürre aşılarnızı olmanızı öneriyoruz. Özel durumunuzda en doğru kararın romatoloji uzmanı hekiminiz verebilir. Bu nedenle başka sorular ve sorunlarınız varsa hekiminiz ile temasa geçiniz."

Solunum yolu hastalıkları korona ile karışmasının

TÜRKİYE Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD) Astım ve Alerji Çalışma Grubu Başkanı Prof. Dr. Zeynep Ferhan Özseker, Kovid-19'da diğer solunum yolu hastalıklarından farklı olarak hapsin, burun kaşıntısı görülmediğini söyledi. Özseker, "Koronavirüse bağlı hastalık belirtileri; yüksek ateş, vücut ağrıları, halsizlik, kırılganlık, öksürük, balgam, nefes darlığı, boğaz ağrısı, koku almada bozukluk, ağızda tat bozukluğu, ishal, bulantı, kusma gibi belirtiler olabilir. Hapsin, burun kaşıntısı gibi belirtilerden ise yayınlarda çok bahsedilmektedir" dedi. Özseker, Kovid-19'u diğer solunum yolu hastalıklarından ayırmayı yollarını anlattı: "Mevsim itibarıyla basit soğuk algınlığı, nezle virüsleri de hastalığa neden olmaktadır. Bu durumda altta ya-

tan astım, KOAH gibi solunum yolu hastalığı yoksa hafif kırılganlık, burun akıntısı, burun tıkanıklığı, hapsin gibi belirtiler gösterir ve ortalama 5-7 günde ilaçla ya da ilaçsız iyileşir.

Alerjide ise eğer sadece alerjik nezle varsa hapsin, burun kaşıntısı, burun akıntısı, burun tıkanıklığı, geniz kaşıntısı, göz kaşıntısı, gözlerde sulanma vardır, ateş olmaz.

"Gribin de kas ağrıları, halsizlik, baş ağrısı, öksürük, ateş, titreme, ürperme gibi belirtileri bulunuyor.

"Alerjik astımda hastaların yaklaşık yüzde 80'inde alerjik rinit vardır, nefes darlığı, öksürük, hışlıltı solunum gibi belirtilerden bir veya birkaçı vardır. Buradaki hastalık belirtilerine bakıldığında, koronavirüse bağlı hastalık, diğerlerinden ayrılabilir."

Aşı çalışmalarına TAGEM de dahil oldu

TARIM ve Orman Bakanlığına bağlı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) Özkan Kayacan, koronavirüs salgınına karşı aşı geliştirme çalışmalarına İstanbul Pendik Veteriner Kontrol Enstitüsü vasıtasıyla dahil olduklarını ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ile ortak araştırma yaptıklarını açıkladı.

Kayacan, "TÜBİTAK ile bir çalışma yürütüyoruz. İstanbul Pendik Veteriner Kontrol Enstitümüz Kovid-19'a karşı aşı geliştirme araştırmalarına bilfiil girdi ve çalışmalar başladı. Buradaki ekibimiz aşı çalışmalarına devam ediyor" dedi.

Etilik'teki Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü de Sağlık Bakanlığı ile ortak çalışmalar yürütüyor.

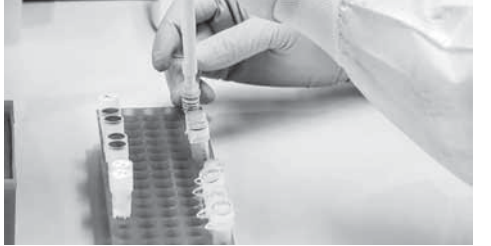

Kocaeli'de 250 yataklı sahra hastanesi kurulacak

KOCAELİ'de, Kovid-19 hastaları için tebdiri amaçlı 250 yatak kapasiteli sahra hastanesi kurulacak. Kocaeli Derince Eğitim ve Araştırma Hastanesinin yanındaki eski asker hastanesinin olduğu alana kurulacak sahra hastanesinde, ağırlıklı olarak koronavirüs hastalarına hizmet verilecek. Derince Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne bağlı hizmet sunacak tek katlı 250 yatak kapasiteli sahra hastanesinde, istenildiğinde tüm yataklar yoğun bakıma dönüştürülebilecek.

Yaklaşık 15 bin metrekare alanda kurulacak hastanede 50 doktor, 100 hemşire ve 150 sağlık personelinin görevlendirilmesi bekleniyor. Yapımına 5 gün önce başlanan sahra hastanesinin 45 gün içinde tamamlanması planlanıyor.

Öte yandan, 1 Nisan'dan bu yana Kocaeli Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi ve Halk Sağlığı Laboratuvarlarında günlük yaklaşık 1500 hastaya Kovid-19 testi yapılıyor.

Klorikin yerli üretim için sentezlendi

KOVID-19 tedavisi için başvuru ve daha önce sıtma ilacı olarak kullanılan klorokin, basit başlangıç maddeleri kullanılarak laboratuvarlarda yerli imkanlarla sentezlendi.

ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Akın Akdağ, bu ilacın ham madde üretimini yerleştirmeye olanak sağlayacak yöntemi geliştirmek için laboratuvarında deneysel çalışmalar yaptıklarını anlattı. Doktora öğrencisi Gizem Ünay, yüksek lisans öğrencileri Doruk Baykal, Berçin Asya ve Umur Aydemir'le birlikte gönüllü olarak klorokin sentezlemek için çalışmaya başladıklarını bildiren Akdağ, şu bilgileri verdi: "Özellikle klorokinin yapısını inceledik. İçindeki etken maddeleri iki ayrı koldan sentezlemek için çalışma yürüttük. Tamamen basit başlangıç maddelerinden başlayarak 10 günde bu maddeyi yerli imkanlarla sentezlemeyi başardık. Deneysel amaçlı olduğundan sadece laboratuvarımızda olan maddeleri kullanarak az miktarda klorokin sentezledik. Laboratuvarımızın bazı maddelere olan ihtiyacının karşılanması için proje desteği bulabilirsek daha büyük miktarlarda üretim yapabileceğimiz konusunda umutlarımız arttı."

Dede torun virüsü yendi

TUNCCELİ'de Kovid-19 tedavileri tamamlanarak hastaneden taburcu edilen dede ile torunu "evde kal" çağrısında bulundu. Metin Demirci (58) ile torunu Atakan Demirci (9) Tunceli Devlet Hastanesi'nde 10 günlük tedavinin ardından 6 Nisan'da taburcu edilerek evlerine gönderildi.

Metin Demirci, grip olduklarını zannettiklerini ancak şikayetlerinin artması üzerine durumu sağlık birimlerine ilettiklerini belirtti. "Sağ olsun hastaneden bize ambulans gönderip önce ağabeyimi aldılar. Aradığımızda ağabeyimin Kovid-19 testinin pozitif çıktığını söylediler. İki saat sonra bizi de adreslerimizden aldılar. Orada ilk müdahaleyi ve hastaneye yatışımızı yaptılar. Ben ve torunum 10 gün yattık ve hastane çalışanlarıncı alkışlanarak ambulansla tekrar evimize bırakıldık."

Tedavi süreçleriyle ilgilenen Tunceli Valisi Tuncay Sonel başta olmak üzere tüm sağlık çalışanları ile kendilerine destek olan herkese teşekkür eden Demirci, "Sağlıklı kalmak istiyorsanız evde kal Tunceli'm" dedi.

Sağlık çalışanlarına teşekkür eden 9 yaşındaki Atakan Demirci de herkesin hastalığı ciddiye almasını ve evde kalması gerektiğini söyledi.

Vakalar plato çizerek azalacak

KORONAVİRÜS Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Pınar Okyay, Avrupa ülkelerinde test sayısına oranla vaka sayılarında azalma sürecine girildiğini belirterek, "Böyle bir seyri biz de izleyeceğiz. Vakalarımız plato çizerek yavaş yavaş azalacak. Avrupa'da görülen rakamlar bu dönüşümün 1-1,5 ay içinde olacağı yönünde sonuçlar veriyor" dedi.

Koronavirüs Bilim Kurulu Üyesi ve Adnan Menderes Üniversitesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Okyay, vaka sayısındaki artışın kaçınılmaz ancak artış hızının sağlık sistemine yük getirmeyecek şekilde kontrollü olmasının önemli olduğuna işaret etti. Salgının daha geç başladığı Türkiye'de bu artışın bir önce başkalanması için mücadele verildiğine değinen Okyay, en kısa sürede bu azalma eğrisine geçilebilmeyi umut ettiklerini ifade etti. Vaka sayısının artmasının toplumda bu hastalığı geçirmiş ve buna bağışık olan insan sayısının da arttığını gösterdiğine dikkati çeken Okyay, normale dönüş sürecinin de kademeli şekilde yapılmasının çok önemli olduğunu söyledi. Okyay geçiş süreciyle ilgili de şöyle konuştu: "Burada önemli olan, geçiş döneminde kimi korumamız gerektiği. Kimi önce normal hayata sokup kimi daha çok korumamız gerekiyor. Çok açık şekilde yaşlılarımızı korumalıyız. Sağlık Bakanlığımız bu ko-

nuda çok önemli bir adım attı ve sokaklara çıkmalarını kısıtladı. Kademeli şekilde normal hayata geçişin de özellikle yaşlı popülasyonu sakınarak, koruyarak yapılması gerekiyor."

'KAMUSAL SAĞLIK HİZMETİNİN DEĞERİNİ ÖĞRENDİK'

Salgından insanlığın önemli dersler çıkardığına da dikkati çeken Okyay, "Bir-birimiz kadar güçlü olduğumuzu öğrendik. Kamusal sağlık hizmetinin ne kadar değerli olduğunu öğrendik. ABD'de mesela bizdeki gibi yeşil kart sağlık sistemi açılmak zorunda kaldı, çünkü aslında o insanların sağlığı tüm insanların sağlığıyla ilişkili" dedi.

Sağlık ocakları ekip ruhu yarattı

Prof. Dr. Pınar Okyay, Türk sağlık camiasının uyum yeteneğini övdü. "Biz bunu birçok afette yaşadık. Çok özverili, bilgili, dayanıklı bir sağlık personelimiz var. 1960'lar da kazandırılan sağlık ocağı sistemiyle aslında ekip çalışması içinde yetişmiş bir nesiliz. Hekim olarak kendimizi ayıştırmıyoruz, hemşire, ebe, personel hep beraber ekibiz. Bu bizim hemen toparlanıp cevap vermemizi sağlıyor."

İnfaz teklifinde sona doğru

AYDINLIK / ANKARA

TBMM Genel Kurulu'nda, Ak Parti ve MHP'nin hazırladığı infaz düzenlemesi kanun teklifinin ikinci bölümünde yer alan 25 madde daha kabul edildi. Buna göre, hükümlüye, kurum kütüphanesinden yararlanma imkanı verilecek.

Koşullu salıverilmeden yararlanabilmek için mahkumun kurum-daki infaz süresini iyi halli olarak geçirmesi gerekecek. Düzenlemeyle, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş olanlar otuz yılını, müebbet hapis cezasına mahkum edilmiş olanlar yirmi dört yılını, diğer süreli hapis cezalarına mahkum edilmiş olanlar cezalarının yarısını infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilecek. Ancak Türk Ceza Kanunu'nda belirtilen kasten öldürme, neticesi itibarıyla ağırlaşmış yaralama suçu, işkence, cinsel saldırı, reşit olmayanla cinsel ilişki, cinsel taciz suçlarından süreli hapse mahkum olanlar, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan ve uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan hapis cezasına mahkum olan çocuklar, devlet istihbarat hizmetleri ve Milli İstihbarat Kanunu kapsamına giren suçlardan mahkum olanlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlarından süreli hapis cezasına mahkum olanlar, cezalarının üçte ikisini infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilecek.

Kabul edilen maddelere göre denetimli serbestlikten yararlanma süresi 1 yıldan 3 yıla çıkacak. Bazı suçlar kapsam dışı kalacak.

'Yasayı hemen AYM'ye taşıyacağız'

AYDINLIK / ANKARA

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Habertürk'te katıldığı yayında infaz teklifinin anayasa aykırı olduğu belirterek, "Yapılan düzenleme anayasaya da aykırı. Rüşvet yiyen adamı affedeceksin, yarın herkes rüşvet yiyecek. Yaparsanız, biz bunu, Anayasa Mahkemesi'ne de götürürüz, dedik. Anayasa Mahkemesi geçmişte aldığı gibi kararlar alırsa bunu iptal edecek" dedi.

"Barış Terkoğlu, Barış Pehlivan, Murat Ağırel ve Hakan Aygün gibi gazetelerin neden hâlâ içeride?" diye soran Kılıçdaroğlu'nun, PKK'ya yakın olduğu belirtilen Yeni Yaşam gazetesinin yöneticileri Aydın Kerem ve Ferhat Çelik'i de bu isimlerle birlikte gündeme getirmesi dikkat çekti. Altaylı'nın infaz yasası ile ilgili soruları ve Kılıçdaroğlu'nun bu sorulara verdiği yanıtlar şöyle:

"Bir şey yapacaksanız temelde adalet olmalı. Adil olacaksınız, devleti yönetiyorsunuz. Adalet kâinatın temelidir. Siz bir yasa taslağı ile yasa teklifi ile adaletsizliği perçinliyorsunuz. Rüşvet alanı niye affediyorsunuz, hırsızı, yolsuzluk yapanı niye affediyorsunuz. Diğer taraftan öğrencileri alıp hapse atıyorsunuz. Adaletsizliğin giderilmesi lazım diyoruz. Kendilerine şunu söyledik, infaz yasası yapacaksınız adaletli olun dedik. Yapılan düzenleme anayasaya da aykırı. Rüşvet yiyen adamı affedeceksin, yarın herkes rüşvet yiyecek. Yaparsanız, biz bunu, Anayasa Mahkemesi'ne de götürürüz, dedik. Anayasa Mahkemesi geçmişte aldığı gibi kararlar alırsa bunu iptal edecek."

4 yılda terör bitme noktasına geldi

15 Temmuz darbe girişiminin ardından Türkiye terörle topyekun mücadeleye girdi. İçişleri ve Milli Savunma Bakanlıkları süreçte önemli rol üstlendi. O dönemden beri Bakan olan Soylu'nun, sokağa çıkma yasağının ardından yaşanan manzaralar nedeniyle istifası terör örgütlerini mutlu etti, ancak hevesleri kursaklarında kaldı

HABER MERKEZİ

İÇİŞLERİ Bakanı Süleyman Soylu'nun 'görevimden ayrılıyorum' açıklamasından sonra sevinç çığlıkları atılanlar oldu. Soylu 15 Temmuz darbe girişiminin ardından görev ve geldi. Bu süreçte Türkiye Cumhuriyeti'nin emperyalizme ve piyonlarına yönelik yürüttüğü mücadelede yer aldı, başarılı yürütülmesinde rol aldı. Sosyal medyada vatandaşlar Cumhurbaşkanı 'İstifayı kabul etmeyin' mesajları atarken, FETÖ ve PKK yandaşları bu habere sevinçlerini dile getirdi.

Süleyman Soylu, 25 ve 26. dönem Ak Parti Trabzon Milletvekili, 24 Haziran 2018'de yapılan Milletvekili Genel Seçimleri'nde de 27. Dönem Ak Parti İstanbul Milletvekili olarak seçilmiş; 64. ve 65. Hükümetlerde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, 1 Eylül 2016 tarihinden itibaren de yine 65. Hükümette ve ardından 66. Hükümette de İçişleri Bakanı olarak görev yaptı. Süleyman Soylu 67. Hükümet'te yeniden İçişleri Bakanı olarak görev yaptığı sırada istifa ettiğini açıkladı.

SOYLU VE TERÖRLE MÜCADELE

Soylu'nun görevde olduğu üç dönemde Türkiye'nin terörle mücadelesinde önemli ivme kazanıldı, örgütler bitme noktasına gel-

di. Sadece 2019 yılının bilançosu, süreci gözler önüne seriyor:

1 Ocak-31 Aralık 2019 arasında İçişleri Bakanlığı koordinesinde terörle mücadelede PKK/KCK'ya yönelik 116 bin 650'si kırsalda olmak üzere 122 bin 54 operasyon yapıldı. IŞİD gibi dini istismar eden terör örgütlerine bin 456, terör örgütü FETÖ/PDY'ye 16 bin 778, aşım sol örgütlere yönelik 397 operasyon düzenlendi. Bu operasyonlarda bin 668 terörist etkisiz hale getirildi. 2019'da 60 bin 791'i denizlerde olmak üzere, 450 bin düzensiz göçmen yakalandı, bunların 103 bin 93'ü sınır dışı edildi. Ayrıca 8 bin 798 organizatör gözaltına alınırken, bin 906'sı tutuklandı.

UYUŞTURUCUYA
146 BİN OPERASYON

Terörün en büyük finans kaynağını oluşturan uyuşturucu ile mücadele kapsamında 146 bin 118 operasyon yapıldı. Bu operasyonlarda, 213 bin 113 şüpheli yakalandı, 24 bin 644 kişi tutuklandı. Operasyonlarda, 64 ton 255 kilo esrar, 23 ton 814 kilo skunk, 18 ton 201 kilo eroin, 1 ton 362 kilo kokain, 1 ton metamfetamin, 10 milyon 960 bin 853 cıptagon, 7 milyon 87 bin 104 ecstasy, 42 milyon 275 bin kök kenevir ele geçirildi.

Jandarma Genel Komutanlığı yönetiminde

Emre Uslu @EmreUslu
Süleyman gidecek dedik gitti. Sırada kim var gidiciler kervanında söylememi ister misiniz?
Emre Uslu @EmreUslu · 12 Ara 2019
Yalanda Süleyman Soylu gidecek alın FAV'a bekleyin...

İşte sevinenler

TERÖR örgütünün yayın organı Yeni Özgür Politika, Süleyman Soylu'nun istifasını skandal sözlerle duyurdu. Başlıkta 'Halk düşmanı istifa etti' ifadeleri kullanıldı. Söz konusu başlık PKK'nın Soylu'nun istifasına ne kadar sevindiğini ortaya koyuyor.

FETÖ mensubu Emre Uslu, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında Soylu'nun istifasını zaten beklediği belirterek, mutluluğunu dile getirdi.

PKK'ya yakınlığı ile bilinen hesaplardan bazıları şu paylaşımları yaptı: "SS (Süleyman Soylu) PKK diye bir şey kalmayacak diye kaç kere söyledi hatırlayan var mı? Tabi ki hatırlıyorsunuz. Ama sonunda PKK ayakta kaldı kendisi halk düşmanlığı damgasıyla ceketini alıp

kaçmak zorunda kaldı."

"PKK nisan ayına kadar bitecek diyen Soylu'nun kendisi nisan ayında bit-ti."

Soylu'nun istifasının kabul edilme-mesi, söz konusu kişilerde hüsrana yarattı.

sinde düzenlenen Pençe ve Barış Pınarı Harekâtlarının izdişümü olarak, yurt içinde Mardin, Hatay, Hakkari, Batman, Şırnak ve Diyarbakır illeri kırsalında da PKK'yı bitirmek için yapıldı.

Bu süreçte büyükşehirlerde de terör örgütlerine göz açtırılmadı. Sayısız terör saldırısı hazırlık aşamasında önlendi. Yüzlerce yurttaşımızı kaybettiğimiz kanlı saldırılar geride kaldı.

İstifa Erdoğan'dan döndü

AYDINLIK / ANKARA

İÇİŞLERİ Bakanı Süleyman Soylu önceki gün, sokağa çıkma yasağı ilan edilmesi sonrasında ortaya çıkan bazı görüntüler nedeniyle istifa ederken Cumhurbaşkanı Erdoğan kabul etmedi. Erdoğan'ın bu istifayı kabul etmemesini MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ile Vatan Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek olumlu karşıladı.

Koronavirüs salgını nedeniyle geçen haftasonu Türkiye'de 30 büyükşehir ve Zonguldak illeri için 2 günlük sokağa çıkma yasağı getirilmişti. Sokağa çıkma yasağı ilan edilmesinin ardından bazı market ve fırınlar önünde yoğunluk oluşurken yaşanan bu durum tartışma yaratmıştı. Sokağa çıkma yasağı kapsamındaki 63 milyon 640 bin kişinin neredeyse tamamı bu yasağa uyarırken bu kuralı ihlal eden 24 bin 88 kişiye adli ya da idari işlem gerçekleştirildi. Sokağa çıkma yasağının sona ermesine kısa bir süre kala ise İçişleri Bakanlığı'nı takip eden gazetecilerin telefonlarına Bakanlıktan önemli bir açıklama düştü. Saat 21.24'te gönderilen mesajda İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun istifa açıklaması yer aldı.

'SORUMLULUK ŞAHSIMA AIT'

Soylu açıklamasında, tartışma yaratan görüntülere değinerek şu ifadeleri yer verdi: "Gayretle ve titizlikle yürütülen bir süreçte, tamamen salgının önlenmesine yönelik haftasonu sokağa çıkma kararının uygulanmasının sorumluluğu, her yönüyle şahsıma aittir. Başlangıçta kısıtlı saatlerde de olsa ortaya çıkan görüntüler, mükemmel yönetilen bu süreçte oluşmadı. Yaşadığım once tecrübe, sorumluluk kısmı üzerimizde olan bu olayda, böyle görüntülere yol açmamalıydı. İyi niyetle, hafta sonunda salgını ve buluşu bir nebze durdurabilmek adına atılan bir adımdı. Hiç bir zaman zarar vermek istemediğim Aziz Milletimiz, hayatımın sonuna kadar da sadık olacağım Sayın Cumhurbaşkanım beni bağışlasın. Onurla yürüttüğüm İçişleri Bakanlığı görevimden ayrılıyorum. Tüm dostlara, mesai arkadaşlarıma Allahasmarladık. Allah milletimizi korusun."

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun istifa açıklaması sonrası sosyal medyadan Soylu'ya destek mesajları gelirken vatandaşlar terörle mücadele, deprem sonrası alınan tedbirler ve koronavirüs salgınına ilişkin alınan önlemler konusunda önemli işler ifadesi Soylu'nun görevde kalması gerektiğini çıkarıyordu.

İSTİFA KABUL EDİLMEDİ

Soylu'nun istifa açıklamasından yaklaşık 2

Akşener:
Diğerleri de
istifa etsin

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, Twitter hesabı üzerinden, "Hatay'ı ve başarısızlığı kabullenmek, sorumluluğunu üstlenmek olgunluk gerektirir. Sayın Süleyman Soylu'ya göstermiş olduğun davranış nedeniyle teşekkür ediyorum. Aynı olgunluğu başarısızlıklarıyla birer marka haline gelmiş Damat'tan ve Tarım Bakanı'ndan da bekliyorum" açıklamalarında bulundu.

saat sonra da Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından açıklama yapılarak Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu istifayı kabul etmediği belirtildi. 15 Temmuz darbe girişiminin hemen arkasından İçişleri Bakanlığı görevine getirilen Süleyman Soylu'nun, bugüne kadar başarılı çalışmalarıyla milletin takdirini kazandığı kaydedilen açıklamada, sunlar kaydedildi:

"Terör örgütlerinin ülkemizdeki eylem kapasitelerinin önemli ölçüde azaltılmasında Sayın Bakanımızın yürüttüğü kararlı müdahalenin büyük payı vardır. Aynı şekilde deprem gibi doğal afetlerin ardından yapılan çalışmalarda da, İçişleri Bakanımız sürekli sahada olarak güçlü bir koordinasyon gerçekleştirmiştir. Koronavirüs salgının sağlık hizmetleri, gıda tedariki ve kamu güvenliği boyutu da bulunduğuna bir gerektir. İçişleri Bakanımız, bir ay aşkın süredir yürüttüğü başarılı çalışmalarıyla, bu süreçte ülkemizde kamu güvenliği konusunda hiçbir sıkıntı çekilmemesini temin etmiştir. Sayın Bakanımız istifa talebini sayın Cumhurbaşkanımıza sunmuş, Cumhurbaşkanımız bu talebi uygun bulmadığını kendisine ifade etmiştir. Bir makam sahibinin istifasını sunması kendi takdiridir, fakat nihai karar sayın Cumhurbaşkanımıza aittir. İçişleri Bakanımızın istifası kabul edilmemiştir, kendisi görevine devam edecektir."

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, istifasının Cumhurbaşkanına Erdoğan tarafından kabul edilmemesi sonrasında şu açıklamayı yaptı: "Sokağa çıkma yasağı ile ilgili, sorumluluğumuzun gereği aldığım karar üzerine milletimizin ve Sayın Cumhurbaşkanımızın tutumu, beni mahcup etmiştir. Devlet ve milletin emanatında atılan adımlarda eksikliğimizin bu iki irade tarafından insani bir durum olarak kabul edilip onarma hakkı verilmesi, sorumluluğumuzu artırmıştır. Allah mahcup etmesin. Milletimizin hizmetinde yola devam inşallah."

CHP: Erdoğan'ı kurtardı HDP: Siyasi Şov

İÇİŞLERİ Bakanı Süleyman Soylu'nun istifa açıklaması ise siyaset dünyasında büyük yankı uyandırdı. İstifayı değerlendiren CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, "Süleyman Soylu istifasının tek başına alınmış bir karar olduğuna düşünmüyorum. Tıpkı Sağlık Bakanı'nın da tek başına karar alamadığı gibi. Erdoğan'ı kurtarmak için Süleyman Soylu'nun istifa etmesini anlayışla karşılıyorum" dedi.

HDP'den yapılan açıklamada da "Aslin-

da yapılması gereken, İçişleri Bakanı'nın istifa etmesi beklenmeden görevden alınmasıydı. Bu yapılmadığı gibi, istifa da kabul edilmedi. Soylu'yu görevde tutan, istifayı kabul etmeyen Saray, bütün bu süreçteki sorumluluğu üstlenilmesi ve yaşanan beceriksizliğin kaynağı olduğunu açıkça göstermiştir. Soylu'nun istifasını bile bir siyasi şova çevirmeye çalışan iktidar anlayışı yaşadığı siyasi iflası gizleyemeyecektir" denildi.

Algı duvarları yıkılırken

KURTULUŞ Savaşını konu alan 'Ya İstiklal Ya Ölüm'dizi-sine ilişkin yazı dizimize dört değerli is-min görüşleriyle devam ediyoruz. Mehmet Alperdem, elitist çevrelerin, siyasal çıkarlarına göre kullanıp sonra atabileceği, sanal bir Atatürk algısı oluşturduğu bir ortamda dizinin tarihsel ger-çekleri gösterdiğini belirtiyor. Rıza Türkmendağ, mücedelerin bilinmeyen kahramanlarına dikkat çekerken, Zafer İncebacak dizinin bugüne verdiği birlik mesajına vurgu yapıyor. Latife Keskin Bakmaz ise diziyi görsel açıdan inceliyor.

Bu dizi iki nedenle önemli: Birincisi elitist çevrelerin, siyasal çıkarlarına göre kullanıp sonra atabileceği, hatta onu kendi ger-çekliğinin dışına çıkarıp yeniden kurgulayarak sanal bir Atatürk algısı oluşturduğu bir ortamda tarihsel gerçekleri gösterdi. İkinci önemliyse koşulların yaşam karşısında değişebilirliğini hatırlattı

MEHMET ALPERDEM *

TRT'de yayımlanan "Ya İstiklal Ya Ölüm" dizisini ilgilyle izliyoruz. Dizi Kanal D'de yayımlanan "Vatanım Sensin" dizisinden sonra son 20 yılda Kurtuluş Savaşı dönemini konu alan ikinci yapıt. Bu dizi iki nedenle önemli: Birincisi eli-tist çevrelerin, siyasal çıkarlarına göre kul-lanıp sonra atabileceği, hatta onu kendi ger-çekliğinin dışına çıkarıp yeniden kurgula-yarak sanal bir Atatürk algısı oluşturduğu bir ortamda tarihsel gerçekleri gösterdi bu dizi. Kemalizmin öncelikle yurtseverlik zemininde milleti ortak ülküde birleştirmek olduğunu vurguladı. Birinci önemi bu-dur. İkinci önemlişebkoşulların yaşam karşısında değişebilirliğini gösterdi. Bil-meyenlere/ unutanlara çıkmazlarda tarihi çözümlerin ipine sarılmak gerektiğini; toplumun manevi damarlarının o tarihten beslendiğini anımsattı.

Bölümlerin tarihsel gerçeklikteki yerini tartışmayı uzmanlara bırakarak dizinin ne-leri kazandırdığını şöyle özetleyeyim: İstanbul'daki vatanseverleri –mesela-

Mim Mim grubundan Topkapılı Cambaz Mehmet'i tanıdık. O ve diğerleri bir anda tüm toplumun gözbebeği oldu. (Yeri gel-mişken Kaynak Yayınları tarafından basılan S. Salıxık imzalı "Kurtuluş Savaşı'nın Gizli Örgütü M.M. Grubu" kitabının da yeniden basılması gerektiğini iletelim.)

İsgalci İngiliz askerleri akla tipik Avru-pahlıları getirirken karşımızda bir anda İngiliz üniformalı Hint askerlerini görünce o dö-nem İngiliz sömürgeciliğinin vahşetini his-settik damarlarımızda. Çanakkale'deki An-zakları hatırladık. Onları izlerken bugün de emperyalizmin savaşlarda kendi askerleri ye-rine enstrümanlarını kullandığını düşündük mesela.

Başka neler var? 6 Nisan'da yayımlanan son bölümden hareketle şunları sıralayabil-irim: Anadolu Ajansının Kurtuluş Savaşı'nın ateşi içinde düşmanın kara propagandası-nı etkisizleştirmek üzere Halide Edip ve Yun-us Nadi gibi vatanseverlerce kurulduğunu, ilk yazların bizzat Atatürk tarafından kontrol edildiği gösterildi.

Atatürk'ün böbrek rahatsızlığı çeken-ken memleket meseleleriyle uğraşması,

Uzmanlar TRT'nin Ya İstiklal Ya Ölüm dizisini tartışıyor - 7

telgrafları yanıtlaması, toplantılar yapması önemliydi. Atatürk sigara ve alkol içtiği için öldü diyenlere 1920'lerden bir do-laylı yanıtı altında. Bir liderin nasıl olma-sı gerektiğinin de örneği. Padışahın bu sü-reçlerde etkisinin neredeyse sıfır olduğu, An-şatılmış olduğu gösterildi. Mustafa Ke-mal'i Anadolu'ya onun gönderdiği tartış-masına girmeden Atatürk'ün saraydan ba-gımsız hareket ettiğini izledik.

Atatürk'ün çevresindeki herkese unva-nıyla hitap ederken İsmet Paşa'ya İsmet de-mesi, yoldaşca dostluğu güzel verildi. Dile-gim bu saygının sürmesidir.

Anadolu'ya Kuvvacıları kaçırın Özbek tekkesi şeyhi ile Damat Ferit'in emrindeki Dürrizade çelişkisi üzerinden vatansever-vatan haini olan din adamları arasındaki çelişmeler gösterildi.

**Anadolu Eğitim Sendikası Kocaeli Temsilcisi*

Savaşın bilinmeyen kahramanları

RIZA TÜRKMENDAĞ *

DİZİ İstanbul'un işgali sürecinden iti-baren olan olayları ele alıyor. İngilizlerin za-lim yanları, askerlerimizi katletmesi, halka ve yöneticilere karşı olan tavrı oldukça iyi yansıtılmış. Birçok gayrimüslim kişinin İn-gilizlerle işbirliği yaparken bunların içinde vatansever insanların da olması oldukça gi-zel yansıtılmış. Kurtuluş Savaşı önderliği-nin Mustafa Kemal etrafında birleşmesi, Atatürk'ün her aşamayı planlaması iyi gös-teriliyor. Özellikle Kurtuluş Savaşının gizli kahramanları olan Mim Mim grubu, Ka-rakol Cemiyeti gibi aslında çok bilinmeyen savaşın gizli kahramanlarını öne çıkarma-sı ve onların Mustafa Kemal Paşaya bağ-lılıklarının vurgulanması olması çok değerli. Atatürk'ün yüksek ön-görüsü ve her konuda haklı çıkması dizide iyi işlenmiş. Esas olarak dizi tarihi ger-çekleri büyük oranda doğru yansıtıyor.

Bu dizi birliği kuvvetlendirir

ZAFER İNCEBACAK *

TARİHÇİLER dizinin senaryosu-nun tarihsel gerçeklere uygun olduğunu söylüyor. Dizi tarihsel gerçekliği görsel havasıyla da veriyor. Bunun bir anlamı var. Türkiye İstiklâl Savaşı yıllarına benzeyen bir süreç yaşıyor. Bir yandan ABD emperyalizmi ve işbirlikçileriyle mücadele ediyor, ba-gımsızlaşıyor; öte yandan iktisadi kriz ile boğuşuyor. Bu tarihsel koşullar millete karşı göstermek-tiriyor. Bu zor süreçte Ya İstiklâl Ya Ölüm dizisinin TRT'de yayınlanması hükümetimizin milleti birleştirme ih-tiyacını hissettirdiğini, tarihimizden güç ve ilham almaya çalıştığını göstermektedir. Bunu doğrulayan başka emareler de vardır. Cumhurbaşkanımızın Tekalif-i Milliye emirlerine dayanarak Dayanışma Kampan-yası başlatması da milli birlik ihtiyacını göstermek-tedir. Bu açıdan bakarsak dizi yalnızca Meclis'in açt-lışının 100. yılı kapsamında tarihi bir dizi değildir, bu-günleri anlatmakta, zorlukları birleşerek aşabilece-ğimizi göstermektedir. Adı da anlamlıdır. Mustafa Kemal Atatürk'ün diziyi isim olarak Ya İstiklâl Ya Ölüm parolasının seçilmesi bugün de istiklâlden baş-ka seçeneğimizin olmadığını göstermektedir.

**Eğitimci-yazar*

Mustafa Kemal Paşa, gerçekte de olduğu gibi önder kişiliği, planlamacılığı, fedakâr-lığı, kararlılığı ve sonuca ulaşma azmı ile çok iyi yansıtılmış. Oyunculuk da çok başarılı. Savaşı kazanmaya odaklı ve herkesi ka-zanma stratejisi de güzel anlatılmış. Mus-tafa Kemal'in sürekli planlı çalışan, olaylara çok yönlü bakan, ikinci, üçüncü planları da olan özellikleri tarihsel kişiliğine uygun ola-rak çok iyi sunulmuş. Olayların seyri açt-sından yanındakilerin zaman içerisinde "Paşa haklıymış" demelerine vurgu yapılmı-sı da çok yerinde. Mustafa Kemal'in em-peryalistlere karşı milleti ve onun öncüle-rini birleştiren yönü çok iyi vurgulanmış.

Dizi birçok yönüyle günümüze ışık tu-tuyor. Her bölümde tekrarlanan "Vatan Sa-vaşı" ifadesi, bugün de vatan savaşını veren mil-letimiz için çok yerinde bir vurgu. Herkesi kazanma tutumu, aynı gemide olma anla-yışı ile bire bir örtüşüyor. Birbirine benze-meyen insanların bir araya gelmesini, vata-nı kurtarma programı sağlıyor. Millete bu-run kıvrıp başka çözümler arayanlar, süreç içerisinde doğru programda buluşuyor. Di-zide çözümü İstanbul'da görenlerin, süreç içerisinde Ankara'yı keşfetmesi, Atatürk'ü haklı bulmaları çok önemli bir vurgu. Top-kapılının, İngiliz ajanını dahi kazanmaya çalış-ması, ajanın bizden gibi görünerek Yah-ya Kaptan'ı tuzağa düşürmesi çok iyi işlen-miş. Bugün de Atatürk'ü görünüp yaptık-ları ile bu savaş baltalayanlar var. Galip ile Nazan'ın aşkı, vatan aşkı duyanların nasıl gi-zel sevebildikleri, mücadele içerisinde Na-zan'ın gözlerinin açılıp gerçekleri görmesi çok etkileyici bir şekilde anlatılmış.

Dizi "Birleşen Türkiye" ihtiyacını orta-ya koymakta. Dün olduğu gibi bugün de Atatürk'ün birleştiriciliğinin vurgulanma-sı önemli. En önemlisi de, milli duygu-la-rı yükseltmesi, vatan sevgisini, paylaş-mayı, neyi varsa vatana feda etmeyi işleme-si.

Vatan Savaşı, dün olduğu gibi bugün de varlığını vatanına-mil-letine armağan etme ve fedailik geleneği üzerinde yükseliyor. Se-lam olsun dünün ve bugünün giz-li kahramanlarına! Selam olsun vata-nı için her şeyini verenlere!

**Tarihçi - Vatan Partisi Antalya İl Başkanı*

Tiyatral hava değil hayatın doğallığı yansımali

LATİFE KESKİN BAKMAZ *

THE Message (Çağrı) filmini izle-meyen Müslüman kalmış mıdır? İslamiyet'in doğuşunu anlatan bu derece vurucu başka bir film çekildi mi bil-miyorum. Ramazan ayına yaklaştığı-mız bu günlerde film yeniden göste-rilmeli. 1976 yapımı filmin yönetme-ni Mustafa Akkad laik bir eğitim almış, Amerikan vatandaşı bir Müslüman. 3 daldan Oscar alan filmde ve yapımı-nın da Akkad dışında Müslüman yok. Filmin müziğini yapan Fransız beste-kar (Müslüman değil), İslamiyet tari-hini öğrenebileceği kitaplarla çöldre bir ikamete yerleşmiş ve ayrılarca tek başına orada yaşamış. Tek bir notaya bas-madan önce o ruhu hissetmeliydim-

diyor. "Ya İstiklal Ya Ölüm" dizisinin tarihi önemini aydınlatan yazılan oku-duk Aydınlik'ta. Ben dizinin film es-tetiği bakımından dikkat çekilmesi gereken birkaç yönünü vurgulamak ist-erim. Dizi ve filmlerimizde tiyatral gö-rüntüden çıkmalıyız. Işık, görsel ve işit-sel etkilerin izleyeni kendine çekmesi gerekiyor. Makyajın fazla parlak olu-suna bile dikkat edilmeli. Halide Edip'in Anadolu'ya düzgün sürme-lenmiş gözlerle geçtiğini zannetmiyo-rum. Bazı oyuncular takma sakal kul-lanacağına, bırakabilirlerdi. Diyalog-larda da gerçekçi düzlemi kaybetme-mek gerekir. Pandikyan gibi önemli bir figür iki cümleyle ikna edilmişmiş ol-malı... **Cumhuriyet Kadınlar Deme-ği Kepez üyesi*

Diyanet hakkında yalanlar ve gerçekler

GEÇEN hafta yayınlanan "Ebu Hanzala ve 'Laik' Sempatizanlar" başlıklı yazımıza olumlu ve olumsuz çok sayıda geri dö-nüş oldu. Özellikle bazı Atatürkçü dostlarımızın sitemli eleştirileriyle karşılaştık. Bu eleştirileri in-celerken Atatürk'ü çevrelerin Diyanet İşleri Baş-kanlığı (DİB) ve din görevlilerimiz hakkında cid-di önyargılara sahip olduklarını gözlemledim. Ya-lan yanlış bilgiler üzerine oluşturulan yanlış kanaatler hatta düşmanca yaklaşımlar söz konusu.

Biraz daha irdeleyince Atatürkçü çevrelerde DİB ve din görevlilerine yönelik hasmane tutu-mu üretin ve yayan bir "aydın" kesimi oldu-ğuna dair yüzlerce paylaşım var sosyal medya-da. Örneğin birisi "tek iş cami kapısını açmak olan imam 4500 TL, doktor ise 3500 TL maaş al-ıyor" demektedir. Sayısız benzer paylaşım var. Bir de tabii "ben doğru değilim" diye bağırın bu "bil-gileri" canla başla yayan insanlar. Pek hakikat ne-dir? 1 Ocak 2020'de uygulanan zamlı birlikte imamlar 3.868 TL, 7aizler 4.074 TL, müezzinler ise 3.868 TL maaş alıyor. Yine 2020'de göre-ye yeni başlayan bir pratisyen hekimin maaşı, ça-lışılan bölge ya da hastaneye göre farklılık gös-terse de ortalama 7 bin TL'dir. Uzman hekim-lerde bu sayı 8 bin TL'nin üzerindedir. Hemşire ve ebe maaşları da imam maaşından yaklaşık bin TL fazladır. Elbette daha fazlası hak ediyorlar. Fakat daha fazla hak ettiklerini söylemekle "imandan az maaş alıyorlar" yalanı arasında cid-di bir fark var.

DIYANETİN ÖNEMİ

İnternette yüzüp gezen DİB ve din görevli-ri hakkındaki hurafeleri incelemeyen önce, der-dimizi kısaca tekrar anlatalım. DİB, Atatürk'ün kur-duğu bir kurumdur. Eğer DİB olmasaydı, mille-tin inancı ve ibadet talebi devam ettiğine göre, boşluğu kimisi terör örgütü haline gelmiş tarikatlar, gruplar dolduracaktı. DİB'e yani devlete bağlı, dev-letten maaş alan din görevlileri olmasaydı, bu grup-lara bağlı kişiler namaz kıldırarak, hutbe okuya-caktı. Belki 15 Temmuz gecesi bazı camilerden FETÖ'cilere destek verilecekti. Belki bazı ca-milerde Türk Silahlı Kuvvetlerinin PKK'yı çökerten harekâtlarını lanetleyen hutbeler okunacaktı. Salgınla savışıgımız bugünlerde, "Allah'ın em-ridir" diyerek toplu namazları devam ettiren grup-lar olacaktı.

Yani cami cemaatine her öntüne gelen lider-lik edilebilecekti. Bu nedenle vatanımız ve Cum-huriyetimiz için tehlikeli olan DİB'in olması değil, olmamasıdır. Atatürk işte bunları öngörerek DİB'i kurmuş, camileri birleştirmiş ve din görev-lilerini maaşa bağlamıştır. En laik tavır da budur. Atatürkçülük, her hatasında "Diyanet Kapatılsın" diye kampanya yapmak ve imamlarla dalga geç-mek değil, tersine DİB'i savunmak ve varsa hata yapmasını engellemeye çalışmaktır. Bunun için kimi sahtekârları ürettiği yalanlarla oluşturulan ön-yargılardan kurtulmamız gerek. Diyanet'e bi-lirumun şeriatçı dışımsan, Atatürkçülerin de dışı-man olması anlaşılır bir olay değil.

'DOKTORDAN ÇOK İMAM VAR' YALANI

En sık karşılaşılan hurafelerden birisi, Türki-ye'deki imam sayısının doktor sayısından fazla ol-duğu biçimindeki söylem. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın 10 Nisan 2020 tarihindeki açıklama-sından öğrendiğimize göre Türkiye'de toplam dok-tor sayısı 165 bin 363. Buna karşılık DİB'in ve-rilerine göre 2019 sonu itibarıyla Türkiye'deki imam sayısı 60 bin 808. Yani doktor sayısı imam sayısının 3 katına yakın.

Bu yalanın ortaya atılmasının sebebi, "Tür-kiye'de din hizmetlerine insanların canından daha çok önem veriliyor" algısı yaratmak. Sağlık ve din hizmetlerini sadece doktor – imam sayısıyla kı-yaslayamayacağımıza göre diğer sayılara da ba-kalım.

Yine Fahrettin Koca'nın aynı açıklamasında 165 bin 363 doktorun yanı sıra, 204 bin 969'ı hemşire olmak üzere toplam 1 milyon 61 bin 635 sağlık çalışanımız olduğu belirtildi. Yani laborantlar, teknisyenler, hastane eczacıları, ATT'çiler vb. Buna karşılık DİB'in 2019 verilerine göre, 60 bin 808 imamın yanı sıra 12 bin 28 müezzin ve 2 bin 624 vaiz görev yapmaktadırlar. DİB merkez ve müftü-lük personelleri de eklendiği zaman DİB'in top-lam personel sayısı 127 bin. Yani Türkiye'nin sağ-lık ordusu, Diyanet kadrosunun yaklaşık 8 katı.

Aslında bu oran bizim açımızdan şaşırt-cı değil. Çünkü günümüzde şeriat hükümleri-ni uyguladığını iddia eden ülkeler bile halkına en iyi sağlık hizmetini sunmak zorunda. Va-tandaşları hastalıklardan kılınan ülkeler, kendileri-ne ilahi anlamlar bahşetseler bile ayakta kala-mazlar. Üretimin devamı, sağlık hizmetlerinin sürekliliği ve kalitesiyle doğrudan ilgilidir. Örneğin Suudi Arabistan sağlık personelinin % 61'ini "parayı bastırıp" yurtdışından temin et-mektedir. Son dönemlerde ise tıp eğitiminde ataklar yapılmaktadır. Sağlık hizmetlerinin sü-rekliliği bir tercih değil zorunluluktur.

Ülkemizin sağlık sistemine dönük bizim de çok sayıda eleştiri ve önerimiz vardır. Ama bun-ların DİB'in ya da din görevlilerinin varlığıyla hiçbir ilgisi yoktur.

'CAMİ ÇOK, HASTANE YOK' YALANI

Bir diğer söylem de "cami çok, hastane yok" biçiminde özetlenecek iddidadır. Burada da amaç diğer başlıkta olduğu gibi "dine önem veriliyor, sağ-lık önemsenmiyor" algısı yaratarak, DİB, cami ve imam düşmanlığını körüklemektir. Hâlbuki Tür-kiye, OECD ülkeleri (Gelişmiş batı ülkeleri) içinde "kişi başına düşen hastane yatak kapasitesi" ba-kımından 7. sıradadır. TÜİK 2018 verilerine göre Türkiye'nin yatak kapasitesi 231 bin 193'tür. Yani 347 kişiye 1 yatak düşmektedir. Japonya, ABD, Almanya, Güney Kore ve Fransa bizim üzerimizde. Ülkemiz bu bakımdan İngiltere, İsveç, Kanada,

Görünen ve gerçek

Utku REYHAN

Avusturya, Norveç, Belçika, Hollanda, İtalya, İs-panya gibi ülkelerin öntünde. Çin ve Rusya OECD üyesi değil. Onların durumunu araştırmak gerekir. Yatak sayısının ötesinde Türkiye'nin aile ve toplum sağlığı merkezleri sistemini de hesaba kattığımızda sağlık hizmetlerinin yaygınlığını an-layabiliriz. 2014 verilerine göre Türkiye'de 6 bin 768 ASM ve 971 TSM var.

'İMAM MAAŞI DOKTOR MAAŞINDAN ÇOK' YALANI

Kaç kişi inanır bilinmez ama Türkiye'de imam maaşının doktor maaşının üzerinde oldu-ğuna dair yüzlerce paylaşım var sosyal medya-da. Örneğin birisi "tek iş cami kapısını açmak olan imam 4500 TL, doktor ise 3500 TL maaş al-ıyor" demektedir. Sayısız benzer paylaşım var. Bir de tabii "ben doğru değilim" diye bağırın bu "bil-gileri" canla başla yayan insanlar. Pek hakikat ne-dir? 1 Ocak 2020'de uygulanan zamlı birlikte imamlar 3.868 TL, 7aizler 4.074 TL, müezzinler ise 3.868 TL maaş alıyor. Yine 2020'de göre-ye yeni başlayan bir pratisyen hekimin maaşı, ça-lışılan bölge ya da hastaneye göre farklılık gös-terse de ortalama 7 bin TL'dir. Uzman hekim-lerde bu sayı 8 bin TL'nin üzerindedir. Hemşire ve ebe maaşları da imam maaşından yaklaşık bin TL fazladır. Elbette daha fazlası hak ediyorlar. Fakat daha fazla hak ettiklerini söylemekle "imandan az maaş alıyorlar" yalanı arasında cid-di bir fark var.

'DIYANET BÜTÇESİ SAĞLIK BÜTÇESİNDEN FAZLA' YALANI

En önemli yalanlardan biri DİB bütçesinin Sağ-lık Bakanlığı bütçesinden fazla olduğu şekinde-ki yalandır. Örneğin jet hızıyla yayılan bir payla-şımı ele alalım. Diyor ki "Diyanet bütçesi 12 Mil-yar, Sağlık Bakanlığı Bütçesi 2.7 Milyar." Peki, gerçek ne? 2020 Yılı Merkezi Bütçesine göre Di-yanet İşleri Başkanlığı'nın bütçesi 11 milyar 519 milyon 609 bin TL. Sağlık Bakanlığı'nın bütçe-si ise 58 milyar 875 milyon 829 bin TL. Yani paylaşımı yayan kişi, 59 Milyar TL'lik Sağlık Ba-kanlığı Bütçesini 3 Milyar TL olarak yayıyor. Ve çok basit bir araştırmayla gerçek olmadığı öğre-nilebilecek bu iddiaya binlerce sazan atılıyor! Sağ-lık Bakanlığı bütçesinin yaklaşık yansı, personel maaşlarıdır.

Yüzlerce farklı hesap tarafından kopyalana-rak tedavile sokulan aynı paylaşımda yalan üstüne yalan söylenmektedir. "Doktor sayısı 107 bin" diyor, doğrusu 165 bin, "imam sayısı 265 bin" diyor, doğrusu 61 bin. Üstelik "115 bin imam fazlası var" diyor, toplam din görevlisinin (imam, müezzin, vaiz) 76 bin olduğu ülkede! Olsun, ima-ma sövünce alkaşa hazır bir garip kitle var nasıl olsa. Gerçi bu yine iyimser sayılır. Türkiye'deki imam sayısının, doktor sayısından 4 kat fazla ol-duğünü inanarak yazan ve karalar bağlayanlar bile var.

İMAMLARA YÖNELİK ÇİRKİN SALDIRLAR

Yerimiz sınırlı olduğu için belli başlı yalanları yazabildik. Yoksa örnek çok. DİB ve din görev-lileri hakkında yalan ve aşağılama içeren ifade-le-r, COVID-19 salgınıyla birlikte yoğun bir biçimde dolayışma sokuldu.

"Bu süreçte namaz kıldıramayan imamların maaşları kesilsin, doktorlara verilsin."

"Nasıl olsa namaz yok, kolileri imamlar da-ğıtsın."

Bu türden "zekice" önerilerin temelinde imam düşmanlığı var. Salgın döneminde vazife-sini yapamayan kamu çalışanları sadece imamlar mı? Öğretmenlerimizin çoğunluğu çalışmı-yor örneğin ya da sanatçıların. Devlet dairelerinin tamamı dönüşümlü çalışıyor. Kimisi haftada bir gün mesaiye gidebiliyor. Kimisi 5 gün gidiyor, son-raki 5 gün gidemiyor. Zaten doğrusu da bu. İmam-ların diğerlerinden farkı ne ki onlar hedef alını-yor? Gerçekten çok çirkin ve insanlık dışı.

Her fırsatta DİB'e karşı olmayı laiklik zan-neden hastalıklı bir zihin yapısı var. Örneğin Rıza Zelyut, DİB Başkanı Ali Erbaş, Adnan Oktar'ı he-def aldığı zaman, Adnan Oktar'ı savunmuştu. Ona göre Adnan Hoca tarikatındaki kadınlar edok-letli oldukları için DİB onlara tahammül edem-iyordu. Adnan Hoca da bu yüzden içeride... O kadınlar kaçırılmış, kandırılmış, hapsedilmiş, be-denlerine istekleri dışında müdahale edilmiş, daha beteri cinsel istismara uğramış, umurlarında bile değil. Önemli olan DİB'e saldırmak.

GERÇEK ATATÜRKÇÜ DİB'E SAHİP ÇIKAR

DİB'in ya da din görevlilerinin hataları şüphesiz vardır. Ancak bu hataları düzeltmek için esas olan. Doktor ile imamı karşı karşıya getirmenin hiçbir anlamı yok. Salgınla karşı topyekûn savaş verili-yor. Sağlık çalışanlarımız en önde. Ama cephe gerisinde neredeyse bütün meslekler var. Her gün 5 vakit ezanın ardından "evde kalın" diye çağrı ya-pan imamlar da, salgın dönemlerinde toplu na-maz olmaz diye fetva veren DİB de bu savaşın parçasıdır. "Diyanet Kapatılsın" diye yaygara yap-mak geçen hafta yazdığımız gibi Atatürkçülerin değil DEAS türü terör örgütlerinin işi olmalıdır. Bu ülkenin 15 Temmuzlarda, Vatan Savaşında ve salgın günlerinde devletin ve milletin yanında olacak vatansever din görevlilerine ihtiyacı var-dır. Şahsen kendini 15 Temmuz gecesi milleti sela ile direnişçi çağırın imama yakın hissediyö-rum, aynı gece balkonuna çıkıp ABD-FETÖ tank-larını alkışlayanlara değil.

çengel

Bir su bitkisi	Çok güçlü bir ısıtık kaynağı	Kontrol	Alanya'nın eski adı	Bir dolma türü	İngilizce kirmızı	Cazibe	Bir bağlaç	Boğa güreşçisi	Sıkıntı
Bol, çok	Eser	Rusça evet	Fransızca bir ırmak		Maskara		Miktar	Kolordu (kısa)	Kuzey Atlantik Paketi
			Yedek (kısa)			İyiden iyiyse, iyice			
Bir tür makarna				Çiğurmanın kucugu				Nispet	
Kulak takısı				Afrika'da bir ırmak				Boğanotundan çıkan zehir	
		Kazanma				Tecim			Saat kadranı
		Gökyüzü				Lantanin simgesi			
Yurdumuzda bir ırmak			Tekrar etmek				Bir içki		
			Osmanlılarda gümüş vergisi				Leylak rengi		
Mısır'ın plakası		Bir kadın şarkıcı				Gösteriş, kabadayılık			Aldırış etme, önemseme
Sanat		Ünlü bir aktör							
	Bir gün adı				Kayınbirader			Öğütülmüş tahlil	
	Pazar				Tekrar etme			Plastik bir madde	
Acıklamalar	Öümüş		Değerli bir taş						
	İslam'ın bir şartı								
			Dernekevi		Bir renk	Yasaklanarak korunan			Alüminyum simgesi
					Hindiba				
Alkol							O yer		
"Çabalar" (resimdeki aktör)							Edebiyat (kısa)		
		İtalya'da bir ırmak			Bir anda				Paraya çevrilebilen varlıklar
					Ates				
Akımtoplar			Namustu			Lisan			Akdeniz bitki örtüsü
Platinin simgesi			Aceleci			Kış mevsimi			
	Çekisme, kavgaya			Göbek salata				En küçük birlik	
	Bir Rum latiası			Savunma hukukçusu	Mağara	Maçar para birimi	Bir çalgı	Yarı	
							Çanak-kale ilçesi		
Omuzluk	İçki mahzeni		Ünlü bir yazarımız						Kiloamperin simgesi
	Çiçek tozu		Küçük köy						İsim (atlet)
				Kolyos, uskumru ufağı			Yergisel		
				Menteşe			Sodyumun simgesi		
O'nun eski bicimi		Balık akını			Tırpana balığı			Dikme, dikine, dik	
Cömert		Korunan alan			Unvan			Beyaz	
				Büyük zoka					
				Su			Trabzon'un bir ilçesi	Bir korkma, şaşma ünemi	Koca
Bir şeyin özü			Küçümse-meyle simdi ki zaman			Yankı		Tanrıtanımaz	
Özenli, düzgün									
		Yumuşama				Köpek		Kahveçi tepsisi	

sudoku

			9	2				
1		3				6		
			8			1	5	7
8	6	1						
			2	9				
		9				3	8	
						5	7	6
7		1		2				9
9			6	5				

4	1				5			2
2			1	8				
	6			3		9		4
		7				8		
			6	2		1		
			7				6	3
		4	3					
1	9							

		8		2		6		
7				1		5		2
1		4						
			8				6	
2		6	4				1	
		5	2				7	
				7	1		6	
			5		8			4
4	3	7				9		

ÇÖZÜMLER

KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA

1. Baba hindi-Ta. 2. Alatini-Okar. 3. Hakan-Ki-Ula. 4. Arak-Memalik. 5. Ran-Gulag-Mi. 6. Atasagun. 7. Onkoloji-Ene. 8. Ko-Nan-Nafi. 9. Tekit-Tereke. 10. Alil-Fa-Arif. 11. Malabadi. 12. Is-Tozan-Ya. 13. Atol-Bezeme. 14. Ego-Oteli-At. 15. Kura-Aterina.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Bahar Noktası-Ek. 2. Alara-Noel-Sagu. 3. Bakanak-Kim-Tor. 4. Atak-Tonilato. 5. Hin-Galat-Lolo. 6. In-Muson-Faz-Ta. 7. Nikelaj-Tababet. 8. Imagine-Anele. 9. lo-Agu-Arad-Zir. 10. Kul-Neferiye. 11. Talim-Niki-Aman. 12. Arakıye-Efe-Eta.

kare bulmaca

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												

soldan sağa

1. İyi beslenmiş, iri erkek hindi - Uzaklık anlatan sözcük. 2. İkinci Abdülhamit'in, Selanik'te sürgüne gönderildiği köşkün adı - Telli balıkcıl. 3. Kağan - Bir bağlaç - Muğla'nın bir ilçesi. 4. Bir tür rakı - Memleketler. 5. Nazım Hikmet'in soyadı - Soljenitsin'in, sürgüne gönderildiği takımadalar - Bir soru eki. 6. Eski Türklerde hekimlere verilen ad. 7. Urbilim - Arapçada ben. 8. "İç imdi iç sarabını / ... bir yana hicabını" (Recaizade Ekrem) - Ekmek - Yararlı, kazançlı. 9. Üsteleme, pekiştirme - Bırakıt. 10. Hastalıklı, sakat - Bir nota - Çok anlaysız ve sezgili kimse. 11. Diyarbakır'daki tarihi köprü. 12. Sahip, iye - Tozu çok olan yer - Evet anlamında bir ünlem. 13. Mercanada - Süsleme. 14. Psikolojide ben - "Anayurt ..." (Yusuf Atılgan'ın bir romanı) - Satrançta bir taş. 15. Ad çekme - Gümüşbalığı.

yukarıdan aşağıya

1. Can Yücel'in, Shakespeare'in Bir Yaz Gecesi Rüyası adlı oyunundan uyarladığı oyunun adı - İlave. 2. Antalya'da bir çay - Hristiyanların, İsa'nın doğum gününü kutladıkları yortu - Hintirmiş. 3. Geviş getiren hayvanların ayaklarının arka taraflarındaki körelmiş tırnak - Hangi kişi - Sık gözlü ağ. 4. Cüretkar - Gemilerin alabileceği yükü anlatmak için kullanılan bir tona eşit birim. 5. Kurnaz, çin fikirli - Kurala uymayan sözcük ya da söz - Gösteriş, kabadayılık. 6. Yabani hayvan barınağı - Özellikle Asya'nın güneydoğusunda esen rüzgarlar - Evre - Uzaklık sözcüğü. 7. Metal bir yüzeyi nikle kaplama - Hekimlik. 8. John Lennon'un ünlü bir şarkısı - Bir tür gemi halkası. 9. Jüpiter'in uydusu - Bebek sesi - "Agop ..." (ressam) - Alt, aşağı. 10. Tanrı'ya göre insan - Bir üzümlü tür. 11. Öğretim - Tibor Dery'nin bir romanı - Yardım isteme ünlemi. 12. Bir tür küçük zurna - Zeybek - Gizli Bask örgütü.

6	5	7	9	2	1	8	4	3
1	8	3	4	5	7	6	9	2
9	4	2	8	3	6	1	5	7
8	6	1	5	7	3	9	2	4
4	3	5	2	9	8	7	6	1
7	2	9	6	1	4	3	8	5
2	1	8	3	4	9	5	7	6
5	7	6	1	8	2	4	3	9
3	9	4	7	6	5	2	1	8

4	1	5	2	7	3	6	8	9
7	8	9	4	6	5	3	1	2
2	3	6	9	1	8	7	4	5
5	6	1	8	3	7	9	2	4
9	2	7	1	5	4	8	3	6
3	4	8	6	2	9	1	5	7
8	5	2	7	9	1	4	6	3
6	7	4	3	8	2	5	9	1
1	9	3	5	4	6	2	7	8

3	5	8	7	2	9	6	4	1
7	6	9	3	1	4	5	8	2
1	2	4	6	8	5	3	9	7
9	4	3	8	7	1	2	6	5
2	7	6	4	5	3	8	1	9
8	1	5	2	9	6	4	7	3
5	8	2	9	4	7	1	3	6
6	9	1	5	3	8	7	2	4
4	3	7	1	6	2	9	5	8

Bir su bitkisi	Çok güçlü bir ısıtık kaynağı	Kontrol	Alanya'nın eski adı	Bir dolma türü	İngilizce kırmızı	Cazibe	Bir bağlaç	Boğa güreşçisi	Sıkıntı
Bol, çok	Eser	Rusça evet	Fransızca bir ırmak		Maskara		Miktar	Kolordu (kısa)	Kuzey Atlantik Paketi
			Yedek (kısa)			İyiden iyiyse, iyice			
Bir tür makarna				Çiğurmanın kucugu				Nispet	
Kulak takısı				Afrika'da bir ırmak				Boğanotundan çıkan zehir	
		Kazanma				Tecim			Saat kadranı
		Gökyüzü				Lantanin simgesi			
Yurdumuzda bir ırmak			Tekrar etmek				Bir içki		
			Osmanlılarda gümüş vergisi				Leylak rengi		
Mısır'ın plakası		Bir kadın şarkıcı				Gösteriş, kabadayılık			Aldırış etme, önemseme
Sanat		Ünlü bir aktör							
	Bir gün adı				Kayınbirader			Öğütülmüş tahlil	
	Pazar				Tekrar etme			Plastik bir madde	
Acıklamalar	Öümüş		Değerli bir taş						
	İslam'ın bir şartı								
			Dernekevi		Bir renk	Yasaklanarak korunan			Alüminyum simgesi
					Hindiba				
Alkol							O yer		
"Çabalar" (resimdeki aktör)							Edebiyat (kısa)		
		İtalya'da bir ırmak			Bir anda				Paraya çevrilebilen varlıklar
					Ates				
Akımtoplar			Namustu			Lisan			Akdeniz bitki örtüsü
Platinin simgesi			Aceleci			Kış mevsimi			
	Çekisme, kavgaya			Göbek salata				En küçük birlik	
	Bir Rum latiası			Savunma hukukçusu	Mağara	Maçar para birimi	Bir çalgı	Yarı	
							Çanak-kale ilçesi		
Omuzluk	İçki mahzeni		Ünlü bir yazarımız						Kiloamperin simgesi
	Çiçek tozu		Küçük köy						İsim (atlet)
				Kolyos, uskumru ufağı			Yergisel		
				Menteşe			Sodyumun simgesi		
O'nun eski bicimi		Balık akını			Tırpana balığı			Dikme, dikine, dik	
Cömert		Korunan alan			Unvan			Beyaz	
				Büyük zoka					
				Su			Trabzon'un bir ilçesi	Bir korkma, şaşma ünemi	Koca
Bir şeyin özü			Küçümse-meyle simdi ki zaman			Yankı		Tanrıtanımaz	
Özenli, düzgün									
		Yumuşama				Köpek		Kahveçi tepsisi	

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu / mumcuogluilker@gmail.com

 TV YAYIN AKIŞI	 08:10 Uyan Türkiye 10:00 Canlı Performans 11:00 Film 13:00 Gün Ortası Haber 15:00 Günün Getirdikleri 17:00 Yereli Yönetenler 18:30 Ana Haber 19:30 Yereli Yönetenler 20:30 İçimizdeki Sesler 22:00 Fırat Boyları 00:00 Haberler	 06:30 Söz İstanbul'da 10:30 Biz Bize 11:00 Eğitime Yolculuk 12:00 Haberler 14:00 Haberler 14:30 Ellerin Türküsü 15:30 Ellerin Türküsü 16:00 Güncel 17:00 Haber 18:15 Kültür Sanat 19:30 Başkent'te Kariyer 21:00 Kitap Dünyası 23:00 Sanatın Adımları	 07:00 Halk Uyanıyor 08:00 Günaydın Türkiye 10:00 Sendromsuz Pazartesi 11:00 Medya Mahallesi 13:00 Haber Masası 15:00 Haber Masası 17:00 Piyasalar 19:00 Ana Haber 21:00 Bi De Bunu İzle	 06:00 Güne Merhaba 09:00 A'dan Z'ye 10:00 10'dan Sonra 13:00 Gündem 13 16:00 Günlük 18:00 Haberler 19:00 Ana Haber 21:00 Akıl Çemberi 23:30 Limitsiz Futbol	 08:00 Güne Başlarken 09:00 Haber Bülteni 10:50 Lifestyle 11:00 Haber Bülteni 11:50 Laf Aramızda 12:00 Paranın Nabızı 13:00 Ögle Bülteni 15:00 Ögle Bülteni 16:00 Günün İçinden 17:00 Günün İçinden 18:00 Günün İçinden 19:00 Akşam Haberleri 20:00 Ana Haber 21:00 Siyasal İşler	 07:30 Balçique İle Dr. Cankurtaran 09:00 Neler Oluyor Hayatta 12:30 Gelinim Mutfakta 16:15 Arka Sokaklar 18:45 Kanal D Haber 20:00 Hekimoğlu 00:15 Zalım İstanbul 03:15 Gelinim Mutfakta	 07:00 Mesut Yar İle Bugün 09:30 Sevdim Seni Bir Kere 10:45 Hayalimdeki Gelinlik 13:30 Gerçeğin Peşinde 16:30 En Güzel Bölüm 16:45 Sevdim Seni Bir Kere 18:45 Star Haber 20:00 Hızlı ve Öfkeli
07:30 Günaydın Türkiye	 06:00 Kuaförüm Sensin 08:00 Kendine İyi Bak 09:30 Zahide Yetiş'le 12:30 Kuaförüm Sensin 16:00 Kuzey Yıldızı 18:45 Show Ana Haber 20:00 Ramo 00:00 Çukur	 08:00 Kahvaltı Haberleri 10:00 Müge Anlı ile Tatlı Sert 13:00 ATV Gün Ortası 14:00 Beni Bırakma 19:00 ATV Ana Haber 20:00 Eşkiya Dünyaya Hükümdar Olmaz 23:45 Hecai 02: Kara Ekmek	 08:15 İncir Ağacı 09:30 İyi Fikir 11:30 1'De Bugün 11:40 Kralın Kızı 13:00 Aileler Yaşlıyor 15:15 İncir Ağacı 17:05 1'De Bugün 17:15 Seksenler 19:00 Ana Haber 19:55 Doğrusu Ne? 20:00 Tutunamayanlar 22:15 3'Te 3 Tarih 00:15 Vuslat	 06:00 TRT HABER'de Dün Bugün 11:00 Satırbaşı Haber. 11:40 Spor 11:55 Hava Durumu 12:00 Satırbaşı Haber. 15:00 Sıcak Haber 19:55 Ana Habere Doğru 22:00 Haber 22 22:55 Hava Durumu 23:00 Gece Bakış	 06:00 Haber Bülteni 08:00 Haber Bülteni 10:00 Haber Bülteni 10:15 Şehrin Hikayeleri 11:00 World's Toughest Jobs 14:00Öğle Ana Haber 12:00 Haber Bülteni 13:00 Ahber Bülteni 13:30 Ne Yapsak? 15:00 Gerçek Fikir Ne? 18:00 Haber Bül't 19:00 Ana Haber Bülteni 20:00 Ana Haber Bülteni 01:00 Haber Bülteni	 07:15 Çalar Saat 10:00 Çağla İle Yeni Bir Gün 12:15 Her Yerde Sen 14:00 Temizlik Benim İşim 19:00 FOX Ana Haber 20:00 Kadın 00:15 Ferhat İle Şirin	 06:00 Hawaii Evleri 09:00 Hayalimdeki Ev 10:00 Adate 11:00 Karayip Evleri 12:00 Gelinliğe Evet De 13:00 Ağır Yaşamlar 16:00 Pasta Savaşları 17:00 Görevimiz Temizlik 20:30 Ufak Tefek Evler
	GÜNAYDIN TÜRKİYE 07.30 GÜN ORTASI 12.30 YARINA YÖN VEREN GERÇEĞİN GÜVENİLİR VE GÜNCEL ADRESİ ANA HABER 18.30 Teoman Alili teledunya 39. KANAL D-SMART 89. KANAL Digitoruk 6 TÜRKSAT PAKETİ 639. KANAL TURKCELL TV 124. KANAL POLARIZASYON DİKEY V TÜRKSAT 3A UYDUSU FREKANS 12685.0 SEMBOL 30.000 Polarizasyon DİKEY V BİLGİ İÇİN: 0 212 251 50 90						

DÜNYA SANAT GÜNÜ

canlı yaygınla kutlanacak

Leonardo da Vinci'nin doğum günü 15 Nisan'da kutlanan Dünya Sanat Günü, ilk kez Uluslararası UNESCO Günleri'nin dahilinde olacak. Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği, sanat günü için hazırladığı belgeseli dünyayla paylaşacak ve canlı yaygınla Wallace Hartley'e adanan onur ödülleri sahiplerini bulacak

KÜLTÜR SANAT SERVİSİ

2011 yılında Meksika'nın Guadalağara kentinde düzenlenen 17. Dünya Sanat Birlikleri (UNESCO resmi partneri/IAA) Genel Kurulu'nda Türkiye temsilcisi olarak Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği Başkanı Bedri Baykam tarafından önerilen Leonardo da Vinci'nin doğum günü 15 Nisan, Dünya Sanat Günü olarak belirlenmiştir.

2012'den bu yana Los Angeles'tan Haiti'ye, Meksika'dan Türkiye'ye, Paris'ten Hindistan'a dünyanın her yerinde hem toplum hem de önde gelen müze ve galeriler tarafından kutlanan Dünya Sanat Günü, aynı zamanda Uluslararası Sanat Dernekleri (IAA) Dünya Başkanı Bay-

kam'ın girişimiyle, 15 ay boyunca süren görüşmeler ve UNESCO toplantıları sonucunda 2019 Kasım'ında UNESCO Genel Konferansı'nda resmi olarak Uluslararası UNESCO Günleri'nden biri ilan edildi. Mesafe olarak uzak olunan korona günlerinde, sanat bir araya getirmeye devam ediyor. UPSD bu yıl ilk resmi kutlama için, 6 dakikalık bir Dünya Sanat Günü mini-belgeseli hazırlayarak dünya ile paylaşıyor.

ÖDÜLLER BU SENE DE VERİLECEK

Dünya Sanat Günü, 2012'den beri dünyada sayısız ülkede artarak kutlanırken, UPSD'de bu kutlamalara, yaptığı etkinliklerin yanı sıra, her sene verdiği Dünya Sanat Günü Ödülleri ile de katılıyor. Gelecekteleşen ödüller, 2012 yılında Komet ve Adnan Çoker'e, 2013'te Özdemir Altan'a, 2014'te Kayhan Keskinok ve Prof. Dr. İsmail Tunalı'ya, 2015 yılında Tomur Atagök, Orhan Taylan, Prof. Dr. Şahin Yenişehirlioğlu, Beral Madra, Hayati Asilyazıcı ve İstanbul Kültür Sanat Vakfı'na, 2016'da Ekrem Kahraman, Jale Erzen, Hami Çağdaş, Elgiz Çağdaş Sanat Müzesi/Can Elgiz, ve Ceren Selmanpakoglu'na, 2017'de Devrim Erbil, Zeynep Oral, Zafer Bilgin, Ahmet Şahin, Furkan 'Nuka' Birgün'e, 2018 yılında ise Şükran Moral, Yahşi Baraz, İnci Aksoy, Re-

fik Anadol ve AKM'ye verilmişti.

2019 yılında ise, Yılın Sanatçısı Meriç Hızal, Sanat İnsanı Onur Ödülü Hasan Bülent Kahraman, Basın Onur Ödülü Abdülkadir Günyaz, Yılın Sanat Kurumu Ödülü Pera Müzesi, Yılın Genç Sanatçısı Ayşe Bezenmiş olmak üzere yine 5 dalda sahiplerini buldu.

WALLACE HARTLEY VE GRUBUNA ADANIYOR

UPSD, Dünya Sanat Günü ödüllerinin Wallace Hartley ve grubuna adanacağını duyurdu ve şöyle açıklama yaptı: "1912 tarihinde trajik bir şekilde batarak 1514 kişinin ölümüyle sonuçlanan Titanik faciasında, dev gemi sulara gömülene kadar vazgeçmeden çalmaya devam etmiş, bu olay korkunç dramın en unutulmaz anekdotu olarak tarihteki yerini almıştı. Sanata olan tutkuyu ve inancı dünyaya kanıtlayan Wallace Hartley ve Grubu, artık her yıl, Dünya Sanat Günü Ödülleri'ne adını vererek, "the show must go on" (gösteri devam etmeli) sloganının en çarpıcı örneği olarak bize ışık tutuyor; yolumuzu aydınlatırken, her şartta, ne olursa olsun sanatçıların bir kırımla yaşamadan insanlığa eser sunmaya devam edecekleri-

nin bir kanıtı olarak tarihteki yerini alıyor.

Wallace Hartley ve Grubu'nun ödüllere adını vermesinin ilginç ve önemli bir nedeni daha var: Titanic'in battığı, Wallace Hartley ve arkadaşlarının da öldükleri tarih... 15 Nisan!"

John Frederick Preston Clarke, Georges Alexandre Krins, John "Jock" Law Hume, Roger Marie Bricoux, Percy Cornelius Taylor, W. Theodore Ronald Brailey ve John Wesley Woodward onun tarihe geçen unutulmaz orkestrasının diğer fertleri... Dünya Sanat Günü 'Wallace Hartley' Onur Ödüllerinde, 15 Nisan Çarşamba günü, saat 20.00'den itibaren Bedri Baykam'ın resmi Instagram hesabı @bedribaykam'dan canlı yaygınla sanatseverlerle buluşacak.

ASLINDA

EKREM
KAHRAMAN

Zihinsel Korona

BİRKAÇ gün önce İtalya'dan alabildiğine sıradanmış gibi algılanabilecek ama büyük ruhlu bir ulus iradesi belirtisi haberi düştü medyaya. Toskana bölgesinde yaşayan hemşehrimiz bir hanım vatanşımız verdi haberi.

İnsanlığın büyük Rönesans'ının doğduğu bu bölgenin ileri gelen bazı varlıklı aileler kendi aralarında sosyal medya üzerinden bir araya gelerek korona salgınından mağdur bölge halkının acil ihtiyaçları için harekete geçmişler. Bu kendiliğinden hareket bazı lokantalar ile anlaşarak ihtiyaç sahiplerine yiyecek içecek ulaştırmaya başlamışlar.

Sıradan ve oldukça insani.

Sakin ha, böylesi alabildiğine insani bir davranış eski tip bir "çocukluk hastalığı" sendromuyla bunun iki yüzü bir "sömürü" davranış olduğu öne sürülmesin demek istiyorum öncelikle.

Çünkü böylesi bir değerlendirme ne yeri, ne zamanı, ne de tarihsel olarak bir kayımeti harbiyesi söz konusu? Çünkü dünya da, tarihsel insanlık devrimleri de, hala ayakta duran Rönesans ve Endüstri devrimleri değerleri de öyle büyük değişimlere evrildiler ki içinden geçiyor olduğumuz "küresel" korona krizi salgınında insanlığın tam da bu duyarlıklara ve girişimlere oldukça ihtiyacı olduğu inkar dahi edilemeyecek yeni bir süreç bu.

Aslında bu yönde ki aykırı her davranış öncelikle tarihsel hayatın günümüzdeki çağdaş insanlık kavramıyla karşı karşıya bir pozisyona yol açacaktır ister istemez.

Başlıktaki kavram, yanılmıyorsam sevgili Prof. Dr. Uğur Batı'ya ait.

Evet, bütün dünya başta neoliberal çizgiye angaje olmuş sözde entelektüel zihinler neredeyse son otuz yıldır zihinsel ve ideolojik olarak epeyce hastaydılar zaten.

Uğur Batı ise hastalığın güncel adını koymaktan kaçınmamış. Evet aynen ben de katılıyorum: insanlık küresel bir korona virüsü saldırısıyla karşı karşıya şu an.

Fakat sanılmasın ki, insanlık bu biyolojik virüs salgınının alt edilmesiyle kurtulup eski sağır kulak kalp yaşamına normal olarak devam edebilecek.

Bu öyle, sıradan bir olay değil ki, insanlık tarihinin bundan önceki zamanlarında da görülen en kritik ve tarihi kırılma noktalarından bir yenisi ve en sonuncusu unutulmasın.

Elbette, her biyolojik varlık gibi bundan önceki tarihsel belalar gibi korona virüsü de zamanı dolduğunda ötüp gidecek.

Fakat başta zihinsel, bilimsel, felsefi, ideolojik, kültürel, ahlaki, insani koronalar olmak üzere ekonomik, siyasi, toplumsal vb. koronalar ne olacak? Sonuçta bütün o tarihsel felaketleri yaratan olanaklı zemin de zaten bu saydıklarımıza sinmiş öldürücü virüsler üzerinden türemiyor muydu?

ÖLEN KÜLTÜR DOĞACAK OLAN KÜLTÜR

Yıllar önce memleketim Tarsus'ta yayınlanan Aratos dergisindeki bir yazımda hemen girişte sözünü etmiş olduğum Toskana bölgesi ile Çukurova bölgesini karşılaştırıp Rönesans'ın doğuşunda da önemli etkileri olduğu bilinen bu bölgenin en etkili siyasi, ekonomik, kültürel vb. ünlü Medici ailesinden referansla "Nerede Çukurova'nın Medicileri" diye sormuştum.

Hep olduğu gibi, doğal olarak bir cevap çıkmadığı gibi Çukurova'da her ne kadar siyasi ve ekonomik olarak bazı aileler öne çıkmış ve tüm Türkiye'de önemli roller üstlenmiş olsalar da o Medicilerin kültürel davranışına yakın belirgin bir çaba pek görülemedi ne yazık ki?

Fakat, özellikle de bu sürecin hemen arkasından böyle yepyeni bir sürecin gelebileceğini öngörebilmek hiç de zor değil.

Kaldı ki bu saptaman, yalnızca Tarsus ya da Çukurova için değil başta Türkiye olmak üzere Avrupa (AB) ve ABD dışı bütün ülkeler için de fazlasıyla geçerli.

Korona felaketi çökmeye yüz tutmuş bu sürecinin sonunu aşın hızlandırmış görünüyor.

Çünkü, eski bildik süper, az gelişmiş, mazlum, bağımlı vb. devlet kavramı ölçüsü sayılan bu türden tanımlamalar küresel korona saldırısıyla birlikte birden altüst olmuş, bu bağlamlar üzerinden birçok devlet ve ulus -en azından- aralarındaki farkı birleriyle eşitleyerek yepyeni bir dengeye kavuşturmuş ya da yakınlaştırmış gibi görünüyorlar artık.

Elbette burada kültürel bir eşitlemekten söz etmek mümkün değil. Fakat kültürlerin yaşayan özlerinin kullanımları -her anlamda- yeni bir düzene koyduğu ve giderek daha da koyacağı kesin.

Çünkü, çoğu batılı aydının da doğru olarak saptadıkları gibi (Örneğin:Ölen Bir Kültür Üzerine İncelemeler, Christopher Caudwell) doğal olarak yeni bir kültür üretme yetisini neredeyse yüz yıldır yitirmiş olan bir zamanların eski yataklama karşı bizim gibi olanakları yaratma koşulları yüksek yeni kültür kaynaklarının önleri giderek daha da açılıyor. Yaşamı kültürü ve değerleri de dahil.

Korona salgını süreci de gösterdi ki, meğerse sözüm ona koskoca dünyanın bir korona virüslük canı varmış. Meğerse o çok çok abartılan ideolojik "küreselleşme" iddiaları toplu bir safsatadan ibaret olduğu bir yana Avrupa Birliği'nin (AB) de aslında bir birlik olamadığı, hatta Avrupa'nın öyle kendi devrimci tarihinin Avrupası dahi olmadığı bir daha anlaşıldı. Çünkü virüs her ülkeye olduğu gibi sözde birlik ülkelerini de ortak dert karşısında kendi derleriyle baş başa bıraktı.

Bizdeki müzmin AB hayalcileri bile egemen medyalarında birden ne NATO'nun vee ABD'nin ne de AB'nin başta İtalya ve İspanya'nın garesizliklerine ellerini dahi uzatmadıklarını söylemeye giriştiler.

Fakat bir yandan da bu salgının tüm insanlığı sağlam bir ders ve umut verici bir yanı olduğunun da altının çizilmesi gerekiyor: Tıpkı bu salgının yenilere hemen arkasından nasıl ki biyolojik olarak iyilik, sağlık vb. gelecekte zihinsel, felsefi, kültürel, sosyal vb. koronanın arkasından da bu alanlarda giderek bütün insanlığın yeniden sağlığına kavuşması için çok daha sağlam bir biçimde bir çok şey birden yerine gelecek.

Göreceksiniz!

Türk dünyasına ezgiyle evde kal çağrısı

ULUSLARARASI Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY), koronavirüs tedbirleri kapsamında Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye ve Türkmenistan'dan solistlerin evlerinden seslendirdiği bir şarkıya klip hazırlayarak, Türk dünyasına "evde kal" mesajı verdi.

Türk dünyasından çeşitli sanatçılar, TÜRKSOY Halk Çalgıları Orkestrası eşliğinde evlerinde Kırgız halk ezgisi "Op-Mayda"yı seslendirdi.

Her yıl TÜRKSOY Nevruz kutlamaları kapsamında bir araya gelerek konserler veren ancak bu yılki turnesi salgın nedeniyle iptal edilen sanatçıların evlerinden kendi imkânıyla çektiği görüntülerden hazırlanan klip, TÜRKSOY'un sosyal medya hesaplarının yanı sıra Kazakistan ve Kırgızistan ulusal kanallarında da yayınlandı.

SOLİST, DANCİ VE MÜZİSYENLERDEN OLUYOR

Türk dili konuşan ülkelerin geleneksel çalgılarıyla Türk dünyasının etnik ve geleneksel müziklerini dünyaya tanıtmak amacıyla 2016'da kurulan TÜRKSOY Halk Çalgıları Orkestrası'nda dombra, bağlama, sımay, şerter, kıl-kobiz, tar, kemence, komuz, kıl-kıyak, kuray, nay, kaval, ağz kopuzu, morin hur, garmon, rubab, topşur, çatgan, doyra, jetigen ve kanun sanatçıları yer alıyor.

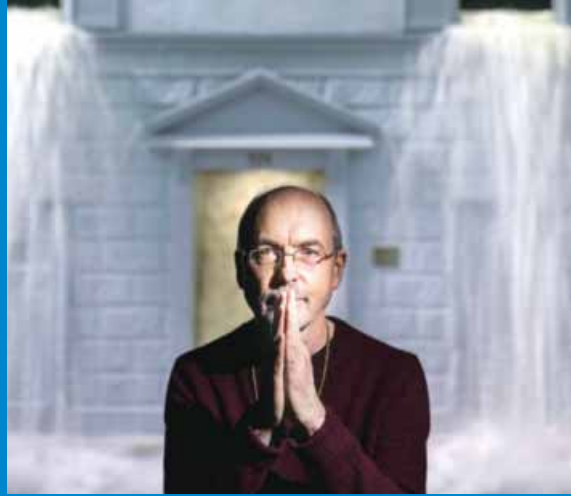
Bugüne kadar Nevruz kutlamalarında Türk dünyasının yanı sıra Japonya, ABD ve İngiltere gibi ülkelere de konserler veren orkestra, Türk dünyasının çeşitli ülkelerindeki ünlü müzik ve dans topluluklarında faaliyet gösteren profesyonel solist, dansçı ve müzisyenlerden oluşuyor.

Bill Viola: Geçici evlere geliyor

Borusan Contemporary dijital platformlar aracılığıyla sanat izleyicisiyle buluşmaya devam ediyor. Bu kez 15 Nisan Dünya Sanat Günü'nde video sanatının öncü ismi Bill Viola'nın İstanbul'daki ilk kişisel sergisi Bill Viola: Geçici, dijitalde ziyarete açılacak. Sanat izleyicileri Google Arts & Culture platformu üzerinden Borusan Contemporary'yi ziyaret ederek, Bill Viola: Geçici'nin sergi alanlarını gezebilecek, eserleri inceleyerek sanatçının üretimi hakkındaki ayrıntılı bilgiye erişebilecekler. Borusan Contemporary, daha

önce Google Arts & Culture sayfası üzerinden, Borusan Çağdaş Sanat Koleksiyonu'ndaki eserleri ve Milka Tajima: Esir, Uvertür: Borusan Sanat Çağdaş Koleksiyonu'ndan Seçki, Üvercinka ve Universal Everything: Akışkan Bedenler isimli geçmiş dönem sergilerini ziyarete açtığını duyurmuştu.

Semih
KORAY

'Görünmez El' mi, 'Görünür El' mi?

KORONAVİRÜS, toplumsal sistemleri sınamaya devam ediyor. Virüs, herkesi ve hayatın her alanını etkiliyor. Bilişlerdeki sarsıntı, uluslararası ilişkilerden millî devlet örgütlenmesine, toplumsal ilişkilerden ekonomiye, bilimin ve sanatın hayatımızdaki rolüne, hayat tarzından toplumsal ahlaka, özgürlüklerden toplum disiplinine kadar her alanda edinilmiş ve sıradanlaşmış alışkanlıkların irdelenmesine yol açıyor. Çözüm ihtiyacı, bütün etkenlerin karşılıklı etkileşimleri içinde ele alındığı bütünsel bir yaklaşıma dayatıyor. Dünyanın çivisini yerinden oynatan virüs, zihinlerde yeni bir kavramsal gerçeğe arayışını da beraberinde getiriyor. Salgının yıkıcı etkileri çoğu yerde hâlâ yükselişini sürdürürken, "koronavirüs sonrası dünya"ya ilişkin öngörüler giderek gündemin ilk sıralarına tırmanıyor. Virüsün bu bağlamda gün yüzüne çıkardığı en önemli gelişmelerden biri, toplumsal ilerlemede kendiliğindenlik ile müdahale, diğer bir deyişle "Görünmez El" ile "Görünür El" arasındaki ilişkidir.

KAPİTALİZM BİR TASARIM ÜRÜNÜ DEĞİLDİR

Kapitalist üretim ilişkileri, feodalizmin bağında oluşmuştur. Çeşitli nedenlerin tetiklenmesiyle meta üretiminin genişlemesi, üretimde feodal sistemin kısıtlarının dışına çıkılarak üretici emeğin kullanılmasının yaygınlaşmasına yol açmıştır. Bu süreç, bir tasarım ürünü olarak değil, kendiliğinden ortaya çıkmıştır. İster klasik ya da neoklasik iktisatçılar, isterse Marksistler tarafından olsun, kapitalizm hakkında yazılmış olan her şey, bu sistemin ortaya çıkıp belli bir yetişkinlik düzeyine ulaşmasından sonra yazılmıştır. Bunlar, yeni bir sistemin "icadı"nı değil, varolan bir sistemin işleyiş kurallarının "keşfi"ni yansıtmaktadır. Feodalizmden kapitalizme geçişteki "müdahale" unsuru, burjuvazinin demokratik devrimlerle iktidarı ele geçirip kapitalizmi hakim üretim tarzı haline getirmiş olmasıdır. Adam Smith'in ortaya attığı "Görünmez El" kavramı, kapitalist piyasa ortamı işleyişindeki kendiliğindenliği özlü bir anlatımdır.

'GÖRÜNÜR EL'E OLAN İHTİYACIN DOĞUŞU

Oysa sosyalist üretim ilişkileri kapitalist sistemin bağında kendiliğinden oluşmaz. Sosyalizm, 19. yüzyılda bir bilimsel-felsefi öngörü olarak ortaya atılmıştır. Sosyalizm hakkında, bu sistem dünyanın herhangi bir coğrafyasında gerçeklik kazanmadan önce oluşturulmuş devasa bir yazın söz konusudur. İnsanlık, günümüzde tarihin değil, ama üretimi ilişkilerinin gelişmesinde kendiliğindenliğin sonuna gelmiştir. Sosyalizme ve giderek sınıfsız topluma geçişte üretim ilişkilerinin dönüşümünün bilimin ışığında planlanması, izlenecek yolun döşenmesi ve gerekli uygulama araçlarının yaratılması gerekmektedir. Bunun için bir "Görünür El" in müdahalesine ihtiyaç vardır. Gelişmekte olan ülkelerin mevcut koşulları ve gelişme düzeyleri farklı olduğu için, her ülke kendine özgü yolu belirleme göreviyle karşı karşıyadır. Bu ülkelerde "Görünür El", millî devlettir.

KENDİLİĞİNDENLİK VE MÜDAHALE

Emperyalizm, bir yandan piyasa ortamı bütünüyle özel çıkar güdüsüyle yönlendirilmesini güvence altına almak için "kendiliğindenliği" kutsar ve devletin piyasalara müdahalesini yasaklarken, diğer yandan da emperyalist devleti Ezilen Dünya'ya karşı tarih boyunca görülmüş en güçlü müdahale aracı olarak kullanmaktadır. Kimi devletlerin salgın karşısında başlangıçta "sürü bağışıklığı"na kavuşmayı esas alarak, piyasa kendiliğindenliğinin sağlık alanına yansımada başla bir şey değildir. Öte yandan emperyalizmin Gelişen Dünya'ya olan müdahalesini özetleyen slogan, "Bırakmayın Geçmesinler, Bırakmayın Yapmasınlar"dır.

ÖZEL ÇIKARI KAMU ÇIKARINA TABİ KILMAK

Gelişen Dünya ülkelerinde üretici güçlerin mevcut düzeyi, milletin üretim gizlülüğü en üst düzeyde açığa çıkarmak için özel çıkar güdüsünden de uygun biçimde yararlanmayı zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk, "bolluk toplumu"na ulaşana kadar azalarak da olsa varlığını sürdürmektedir. Burada aslölen, özel çıkarın kamu çıkarına tabi kılmasıdır. Görünür El'in görevi, toplumu ve ekonomiyi kamu çıkarı doğrultusunda yönlendirmek ve özel çıkar bu hedefle uyumlu hale getirmektir. Karma ekonominin başarısının anahtarı bu uyumun sağlanmasındadır.

Müdahalenin içerik ve kapsamıyla kendiliğindenlik arasındaki ilişkinin doğru ele alınması da, baştan açısından belirleyicidir. İnsan bedeninde akciğerin ve kalbin çalışması sürekli müdahaleyi gerektirseydi, o zaman insanın yaşamaya devam etmek için "körtük ve pompa" çalıştırmaktan başka herhangi bir şey yapmasına herhalde olanak kalmazdı. Ekonomik ve toplumsal gelişmede de etkileşimlerin tümünü dik-kate alan bütünsel bir yaklaşımla müdahale alanlarının öncelik ve içeriklerinin doğru belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

'GÖRÜNÜR EL' TATBİKATI

Koronavirüse karşı mücadele halk sağlığını korumanın ötesinde, aynı zamanda "Görünür El"i doğru kullanmanın bir tatbikatını oluşturmaktadır. Salgının bütün ülkelerde yapılmakta olduğu tahribatı "Koronavirüs Sonrası" telifi edecek olan, milletlerin bu süreçte "Görünür El" in işlevine ilişkin kendi deneyimleri içinde öğrendiklerini kalıcılaştırarak maddi bir güce dönüştürmeleri olacaktır.

'Erken tedbir daha fazla hayat kurtarırdı'

BEYAZ Saray Kovid-19 ile Mücadele Görev Gücü'nde yer alan ABD Ulusal Alerji ve Bulaşıcı Hastalıklar Enstitüsü Müdürü Dr. Anthony Fauci, ülkede sosyal mesafe uygulamasına daha erken geçilmiş olsaydı yeni tip koronavirüs salgınında daha fazla insanın hayatı kurtarılabilirdi dedi.

Dr. Anthony Fauci, CNN'e verdiği mülakatta, kendisiyle sağlık uzmanlarının şubatta Trump yönetimini salgına yönelik daha keskin önlemler alması konusunda uyardıklarını ancak tavsiyelerin geri çevrildiğini kaydetti.

Fauci, "Daha önce birçok kez dediğim gibi, biz bu konuya tamamen sağlık noktasından bakıyoruz. Biz tavsiyelerde bulunuruz, bazen değerlendirilir bazen değerlendirilmez" şeklinde konuştu.

ÖNERİLER GERİ ÇEVİRİLDİ

Sunucunun "Eğer daha erken davranılsaydı, daha fazla hayat kurtarılmıy mıydı" sorusuna Fauci, "Mantıksal olarak öyle, bunu kimse inkar edemez. Eğer daha erken tedbirler alınsaydı daha fazla hayat kurtarılabilirdi ancak bu tür kararların alınması karmaşıktır" ifadesini kullandı.

Fauci, salgının görülmeye başladığı günlerde her şeyin kapatılması olması halinde bugün geline noktanın farklı olacağını ancak o zamanlar bu önerilerin değişik nedenlerden dolayı geri çevrildiğini sözlerine ekledi.

KOVULMA IMASI

ABD Başkanı Donald Trump ise bu

açıklamanın üzerine Twitter hesabından bir destekçisinin Fauci'nin kovulması gerektiğini söyleyen mesajını paylaştı.

New York Times'ta önceki gün yer alan makalede, Trump'ın potansiyel salgın

hakkında çok önceden uyarıldığı halde bürokrasideki iç bölünme, planlama eksikliği ve kendi içgüdülerine olan inancı nedeniyle uyarılara zamanında cevap veremediği öne sürülmüştü.

Koronavirüsün gen haritası çıkarıldı

Genetik bilimciler koronavirüs salgınının dünyaya yayılışının haritasını çıkardılar. Buna göre virüsün 3 farklı varyantı mevcut. Cambridge Üniversitesi araştırmacıları, virüsün İngiltere'yi ilk enfekte eden varyantının, Çin'de bulunmadığını keşfetti. A varyantı ise ilk Wuhan'da yaşayan Amerikalılarda tespit edildi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İNGİLİZ gazetesi The Telegraph 11 Nisan'da bilim edödürü Sarap Knapton imzasıyla bir makale yayımladı. Makaleye göre, hastalığın Wuhan'da ortaya çıkışından bu yana araştırmacılar yeni koronavirüse ait üç farklı varyant belirlediler.

Virüsün evrimsel genetik analizinden yola çıkan makalede, İngiltere'deki koronavirüs salgınına başlatan ilk virüsün, Çin'den ziyade Singapur, Güney Kore veya Hong Kong kaynaklı olabileceği söyleniyor.

Buna göre, Cambridge Üniversitesi'ndeki araştırmacılar, genellikle türümüzün ilk atalarına ait kökleri izlemek için geliştirilen 'filogenetik' bilimine ait teknikleri kullanarak, virüsün aralık ayında Wuhan'da görüldüğünden bu yana üç farklı varyant ortaya çıktığını keşfettiler.

A, B ve C olarak adlandırılan üç varyantın, muhtemelen belli popülasyonları daha iyi enfekte etmek amacıyla mutasyona

uğradığı ve dünyaya yayılırken farklı yollar izlediği belirtiliyor.

Araştırmaya göre; 'A' varyantı atasal soydur, en çok yarasalarda ve pangolinlerde bulunan koronavirüs ile ilişkilidir. Wuhan'da görülen tür budur. 'B' varyantı - ki Çin topraklarındaki en yaygın varyanttır - A'dan türemiş ve iki mutasyonla ayrılmıştır, 'C' varyantı da 'B' varyantından türemiştir.

Ancak araştırmalara göre, başlangıçta İngiltere'yi ve Avrupa'yı enfekte eden 'C' varyantı Çin'de hiç bulunmuyor.

Aslında, Hong Kong, Singapur, Güney Kore'de en yaygın olan C varyantının, bu bölgelerden Avrupa'ya yayıldığı düşünülmektedir. İngiltere'deki ilk vakanın da doğrudan Avustralya'dan geldiği belirtiliyor.

'İTALYA'YA ALMANYA VE SINGAPUR'DAN YAYILDI'

Cambridge Üniversitesi'nden genetik uzmanı Dr. Peter Forster konuya ilişkin şu açıklamaları yaptı:

"İngiltere'deki vakalar, Çin'de bulunmayan ama Çin'le komşu Singapur ve deniz aşırı Doğu Asya'ya ilişkili olan C alt türüne aittir. İlk vakanın Singapur konferansını ziyaret eden ve daha sonra Alpler'deki bir dağ evinden dönen bir İngiliz mühendise ait olduğunu biliyoruz, böylece salgının dolaşım ağı ortaya çıkıyor."

Forster ayrıca, yeni bir çalışmanın, virüsün İngiltere'ye yayılmasından önce, Singapur ve Almanya'nın İtalya'daki yıkıcı salgını tetiklemiş olabileceğini gösterdiğini belirtti. Forster, analizlerin virüsün İtalya'ya girişinin ilk vakalarından birisinin 27 Ocak'ta belgelenen enfekte olan bir Alman ve bir "Singapur grubu" ile ilişkili olduğunu kaydetti.

Forster salgının diğer ülkelere yayılması ile ilgili şunları söyledi: "Meksika'daki vakalar da İtalya'dan ve Münih'teki enfekte olan ilk Alman gruptan yayılmış gibi görünüyor. İngiltere'de doğu Asya'dan gelen ilk enfeksiyon dalgasından sonra, çok sayıda yeni vaka Kuzey İtalya'daki kayak mer-

kezlerine giden insanlar tarafından getirildi. Kuzey İtalya'ya da başlangıçta Alman grup tarafından yayılmış görünüyor."

'WUHAN'DAKİ AMERİKALILARDA GÖRÜLDÜ'

Avrupa'nın aksine, ilk ABD virüs salgınlarının ise 'A' varyantından olduğu belirtiliyor. Dr. Peter Forster, A'nın mutasyona uğramış versiyonlarının, Wuhan'da yaşadıkları bildirilen Amerikalılarda görüldüğünü ve ABD ve Avustralya'dan gelen hastalarda çok sayıda A tipi virüs bulunduğunu ifade ediyor.

Araştırma ekibinin, 24 Aralık 2019 ve 4 Mart 2020 tarihleri arasında dünyanın dört bir yanından araştırmacılarla haritası çıkarılan 160 virüs genomunu kullandığı ifade ediliyor. Ve bu analizlere göre, insanlarda ilk enfeksiyonun, eylül ortası ile aralık başı arasında bir yerde meydana geldiği düşünülüyor.

Araştırma, virüsün mutasyonlarının dünya çapında hızlandığını gösteriyor.

Guangzhou'dan Almanya'ya yardım eli

GÖKHAN DAĞTEKİN / FRANKFURT

20 yıldır Çin'de yaşayan Alman işadamı Thomas Wolf memleketine 500 bin avro değerinde tıbbi maske ve koruyucu giysi bağışladı. Frankfurt havaalanına ulaşan yardım buradan hastane, muayenehane ve huzurevlerine dağıtılıyor.

Thomas Wolf'un memleketi Frankfurt yakınlarındaki Bad Nauheim, fakat kendisi 20 yıldır Çin'in Guangzhou kentinde yaşıyor. RIB adlı firma inşaat şirketleri için yazılım üretiyor, dolayısıyla tip ile bir ilgisi yok. Buna rağmen Wolf zor durumda bulunan memleketine Çin'den yardım eli uzatmak istediğini ifade ediyor.

Thomas Wolf yaşlı anne ve babasının Almanya'da huzurevinde kaldığını, fakat bakıcılarının bile koruyucu maskeleri olmadığını belirtiyor. Bu durum karşısında işadamı Çin'li ekibiyle harekete geçme kararı aldığını söylüyor ve Çin'de kurduğu dostluk ilişkilerini bu yönde seferber ediyor.

'BATI KAOS YARATYOR'

Alman işadamı Batı devletlerinin Çin'den giden tıbbi ürünlere usulsüz bir şekilde el koymalarına tepkili. Batı devletlerinin bu hukuk dışı davranışlarının Çin'den Avrupa'ya yardım yollamayı zorlaştırdığını ifade ediyor. Bu sebepten dolayı Wolf'un yardım sevkıyatı Çin gümrüğünde 4 gün beklemeye kalmış.

Öte yandan Almanya'da Lich Asklepios Kliniğinin Başhekimini Dr. Thilo Schwandner Çin'den gelen başış karşısında sevinç ve şükranlarını dile getirdi. Hastane Guangzhou'dan gelen yardımla 2 bin maske ve çok sayıda koruyucu giysiye ulaştı. Personelinin koronavirüs karşısında korunma ihtiyacını böylelikle giderebilecek.

İşadamı Wolf önümüzdeki haftalarda yardımı sürdürececeklerini ve yardımların arasında solunum cihazlarının da olacağını söyledi.

Sayılar düştü iş hayatı hareketlendi

İSPANYA'da koronavirüs salgınında toplam vaka sayısı ve can kaybında düşüş gözlemleniyor. Düşüş sonrası iki haftalık karantinanın ardından bazı sektörlerde mesai de başladı.

Ülkede, Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre son 24 saatte 517 kişi koronavirüs nedeniyle yaşamını yitirdi. Bu, son üç haftalık süreçte kaydedilen en düşük artış oldu. Toplam can kaybı da 17 bin 489'a yükseldi.

Ülkedeki toplam vaka sayısı ise bir önceki güne göre 3 bin 477 artarak 169 bin

496'a ulaştı. Vaka bakımından 20 Mart'tan bu yana en düşük artış kaydedildi.

ERKEN SÜREÇ

Öte yandan iki haftalık karantina sürecinin ardından iş hayatında hareketlilik de başladı. Hükümet, ağır sanayi ve inşaat sektöründe çalışanların işe dönebileceğini duyurdu. Aynı şekilde gıda dağıtımı, iletişim ve hijyen alanında çalışanların da işlerine dönebileceği belirtildi. Marketler ve mağazalar ise kapalı kal-

maya devam edecek, ofis çalışanlarına da evden çalışmalarını yönünde çağrı yapıldı. Ancak ikinci bir salgın riskine dikkat çekerek, bu kararın erken alındığını belirten uzmanlar da var.

Güney Kore'de hafta sonu ihlali

GÜNEY Kore'de Kovid-19 ile mücadele tedbirlerinin hafta sonundaki Paskalya Yortusu ve seçimler nedeniyle ihlal edilmesi endişeye sebep oldu.

Yonhap ajansının haberine göre, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) vaka sayılarının düşüşe geçtiği Güney Kore'de halk, baharın tadını çıkarmak, Paskalya Yortusu ve parlamento seçimleri nedeniyle kiliselere, oy verme merkezlerine ve sosyal alanlara akın etti.

Kiliselerdeki yoğunluk, Paskalya Yortusu ayinleri nedeniyle yüzde 59,7'ye ulaşırken, parklar ve restoranlar da ziyaretçi akınına uğradı.

Ulusal Seçim Komisyonu, hafta sonu düzenlenen oyların yüzde 44 mil-yon seçmenden yüzde 26'sının oy kullanıldığını açıklarken, bunun 2017'deki seçimlerdeki katılım oranından yüzde 0,6 daha fazla olduğunu belirtti.

SOSYAL MESAFEYE UYULMADI

Seul'deki kitapçıların da yoğunluk-tan nasibini aldığı vurgulanırken, insan-

ların sosyal mesafe kuralına uymadığı ve maskelerini indirerek birbirleriyle konuştuğu gözlemlendi.

Kore Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (KCDC) Genel Müdürü Jeong Eun-kyeong, halkı Kovid-19 tedbirlerine uymaya devam etmeye çağırdı.

Jeong, hafta sonundaki kalabalıklar nedeniyle virüsün yayılma hızının artabileceğinden endişe duyduklarını belirtti.

Vaka sayılarındaki düşüşe dikkat çeken Jeong, "Vaka sayıları, yakın zamanda düştü ama sosyal mesafeye uyulma-

ması nedeniyle salgının yayılma riski var" ifadesini kullandı.

Jeong, enfekte olduktan sonra iyileşen ve taburcu edilen hastalardan Kovid-19 testi yeniden pozitif çıkanların sayısının 116'ya çıktığını açıkladı.

Sağlık Bakanı Yardımcısı Kim Ganglip, salgının sona ermediği uyarısı yaparak, "Eğer biz sosyal mesafe kuralına uymazsak, sonuçlar kontrolten çıkar" dedi.

Güney Kore'de 10 bin 537 kişide Kovid-19 görülürken, salgına bağlı 217 ölüm gerçekleşti.

Birleşik Krallık'ta koruyucu giysi krizi

DR. BERNA BRIDGE / OXFORD

YOĞUN bakımından çıkan Başbakan Boris Johnson İngiltere Milli Sağlık Örgütü'ne teşekkür etti ve yaşamını sağlık çalışanlarına borçlu olduğunu belirtti. Öte yandan The Telegraph gazetesinin haberine göre, Birleşik Krallık'ta sağlık personeline koruyucu giysi sağlamak gittikçe zorlaşmakta ve birçok sağlık personeli koruyucu giysi hatta maske olmadan çalışmak zorunda.

Gazetenin haberine göre Kraliyet Hemşirelik Koleji koruyucu giysi verilmeyen hemşirelerin Kovid-19 hastalarına bakmayı ve çalışmayı reddedebileceklerini duyurdu. Aynı ga-

zetenin haberinde Sağlık Bakanı Matt Hancock'un görev yaparken ölen 19 sağlık çalışanı için saygı duruşunda bulunduğu sırada, yeterli koruyucu malzeme sağlamadığı için ağır eleştiriyeye tabi tutulduğu da yazıyor. Hatta ilk ölen sağlık görevlilerinin neden tamamen Asya veya Afrika etnik kökenli olduğu, koruyucu giysi konusunda ayrımcılık, ırkçılık olup olmadığı da tartışma konusu.

İNGİLİZ POLİSİNDEN TEHDİT

The Guardian gazetesinin haberine göre ise İngiliz polisinin bazen orantısız ve gereksiz güç kullandığı ortaya çıktı. Manchester'da yaşanan bir olay komşunun filme çekmesi ile gözler önüne serildi ve polis teşkilatı özür diledi. Gazete,

ihtiyacı olan kişilere yiyecek servisi yapan bir kişinin polis tarafından kötü muamele gördüğünü, kelepçelendiğini, bu kişinin ve komşusunun konuyu anlatmaya çalışmasına karşın polisin komşuya "sırada sen varsın" diye biber gazı sıkmayla tehditte bulunduğunu yazdı. Polisin yiyecek servisi yapan bu kişiyi nezarethaneye götürdüğü ancak daha sonra salıverildiği ve amirinin özür dileyip "Polisler stres altında çalışıyor" açıklamasını yaptığı belirtildi.

KADINA ŞİDDET ARTTI

Bu arada halkın evlerine kapanmasıyla bu ülkede kadına şiddet de arttı. İçişleri Bakanı Priti Patel hükümetin bu konuda yardım ettiğini ve kadınların başvuruda bulunabileceğini belirtti.

Ülkenin en büyük kadına şiddette yardım derneği Refuge aldıkları telefonun yüzde 700 arttığını açıkladı. Derneğin Başkanı Sandra Horley hükümetin yaklaşımını çok sevindirici bulduklarını belirtti. Kraliçe Paskalya Bayramı nedeniyle yayımladığı mesajda hep birlikte bu zor günlerin üstesinden geliriz mesajını verdi.

ASSANGE'IN DURUMU

Birleşik Krallık'ta tutuklu olan Julian Assange'ın nişanlısı Stella Moris Assange'ın son aylarda sağlığının çok bozuk olduğunu ve onun durumuyla ilgili kaygılı olduğunu belirtti. Assange Ekvator Büyükelçiliği'nde kalırken Assange'dan 2 oğlu olan Moris, Belmarsh Hapishanesinde bulunan Assange'ın tehlike altında olduğunu, ha-

pishanede virüsün yayıldığını söyledi. Moris 2011 yılında hukuki danışman iken, İsveç'teki hukuki teori ve pratiği araştırması için Assange'la tanıştıklarını, aralarında zamanla entelektüel ve duygusal bir bağ oluştuğunu açıkladı. 2015'te, değişik koşullar altında olmasına karşın aralarında bir yakınlaşma olduğunu belirtti.

Bu ilişkiden Gabriel isimli 3 yaşında ve Max isimli 1 yaşında oğullarının doğduğunu, çocuklarını Assange etrafında esen firtından korumak için elinden geleni yaptığını söyledi. Assange'ın 23 saat izolasyonda olduğunu, tüm ziyaretlerin iptal edildiğini, bir sonraki duruşmanın 18 Mayıs'ta olduğunu ve Kovid-19 nedeniyle Eylül'e ertelenebileceğini belirtti. Ayrıca çocuklarının babasıyla ilgili çok kaygılı olduğunu açıkladı.

Çin'in virüsle mücadelesinde 6 gerçek

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD koronavirüs Çin'de ilk görüldüğü andan itibaren ırkçı ve suçlayıcı söylemlere başvurdu. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), koronavirüsü Kovid-19 olarak adlandırmasına rağmen, ABD 'Çin virüsü' olarak tanımlamakta ısrar etti. Dünyada koronavirüs salgınının yeni merkezi haline geldiğinde ise kendisine yardım eli uzatan Çin oldu. Yine de Batı medyasında Çin'e karşı karalama kampanyası devam ediyor.

Xinhua haber ajansı Batı'nın suçlamalarına karşı Çin'in virüs ile mücadeledeki eylemlerini derledi. İşte Çin ile ilgili yanlış aktarılan gerçekler:

ŞEFFAF VE DÜZENLİ BİLGİ PAYLAŞIMI

Çin, salgını Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) bildirip, virüsün genom dizinini dünyanın geri kalanıyla paylaşmak ve uluslararası işbirliği yapmak için en kısa zamanda harekete geçti.

Salgından bu yana, Çin hükümeti salgına ilişkin geçikmesiz, açık ve şeffaf bir şekilde bilgi yayınladı ve aktif olarak tüm tarafların endişelerine yanıt vermeye çalıştı.

Çin ve ona bağlı bölgeler, Hong Kong, Makau ve Tayvan, salgın hakkında DSÖ ile düzenli bilgi paylaşımına 3 Ocak 2020 tarihinde başladı. Ayrıca 3 Ocak'tan itibaren, Çin düzenli olarak salgın ve karşı önlemleriyle ilgili ABD'yi bilgilendirmeye başladı.

11 Ocak'ta, Çin Salgın Kontrol ve Önleme Merkezi, yeni tip Koronavirüsün beş genom dizisini internet sitesine yükledi ve bu verileri tüm dünyayla paylaştı. Çin Devlet Konseyi'nin Ortak Önlem ve Kontrol Altına Alma Mekanizması, 27 Ocak'tan bu yana her gün bir basın toplantısı düzenlenmektedir.

Çin-DSÖ ortak uzman ekibi şubat ayında Çin'de dokuz günlük bir saha ziyareti gerçekleştirdi. Ekip üyeleri, Çin halk sağlığının salgına verdiği karşılığın, salgının yayılmasını yavaşlatmada önemli sonuçlar verdiğini söyledi. "Birçok yönden, Çin aslında salgınla mücadelede yeni standartlar belirliyor. Bu abartı bir söylem değildir" şeklinde konuşan DSÖ Genel Müdürü Tedros Adhanom Ghebreyesus 30 Ocak tarihinde bir basın toplantısında örgütün açıklamasından sonra salgının, acil bir uluslararası halk sağlığı sorununa dönüştüğünü söyledi.

Beyaz Saray'ın koronavirüsü kontrol altına alma çalışmalarına liderlik eden tıp uzmanı Dr. Anthony Fauci, 22 Mart'ta Science dergisine verdiği röportajda, gerçeklerle uyumadığı için, Çin'in üç ay önceden Amerika Birleşik Devletleri'ni uyarması gerektiğini söylemeye zor-

landığını ve bunu reddettiğini söyledi.

ÖNLEYİCİ TEDBİRLER BAŞARILI OLDU

Çin, salgından bu yana virüsün "ilk dalgasını" savuşturmak için çabalarını sürdürüyor. Çin genelinde enfeksiyonun büyük ölçüde azalması, ardından virüsün en çok sarstığı Hubei eyaleti başkenti Wuhan'da 8 Nisan'da 76 günlük sokağa çıkma yasağı sonlandırıldı.

Aylar süren çatışmalar sırasında Wuhan'da yaklaşık iki hafta içinde toplam 2 bin 600 yataklı iki acil hastanesi sıfırdan inşa edildi ve 16 spor salonu ve sergi merkezi de geçici hastanelere dönüştürülerek 13 bin 000 yatak daha eklendi. Aralarında ordudan gelenlerin de yer aldığı 42 binden fazla sağlık personeli ülkenin dört bir yanından Hubei'ye gönderildi. Mücadelenin doruğunda, Çin'deki her 10 yoğun bakım görevlisinden biri Wuhan'da çalışıyordu.

İnsanlar, Çin birkaç ay önce virüsle mücadele ederken, Avrupa ve ABD gibi bölgelerde sadece tek tük vakaların rapor edildiğini görüyordu. Avrupa ve ABD'nin salgına öncülük etmesi ancak mart ayı başlarında görülmeye başladı.

Yakın zamanda Science dergisi ABD, İngiltere ve Çin'deki araştırmacılar tarafından hazırlanan bir makale yayınladı. Makalede, Çin'in başarılı kontrol tedbirlerinin hastalığın yayılmasını engellemede işe yaradığı ve diğer şehirlere zaman kazandırdığı savunuluyor.

Bazı uzmanlar, Çin'in kazandığı yaklaşık iki aylık zaman diliminin diğer bazı ülkelerin siyasileri tarafından yanlış karar ve hazırlıksızlıkları nedeniyle boşa harcadığı görüşünü de paylaştılar.

Lancet Tıp Dergisi'nin yazı işleri müdürü Richard Horton, mart ayında BBC'de yaptığı açıklamada, "Çin'den gelen mesaj kesinlikle açıktı ... Harekete geçmemiz gereken yerde şubat ayını boşa harcadık ... bu ulusal bir skandaldır" dedi.

JEOPOLİTİK ARAÇ DEĞİL YARDIM ELİ

Bazı Batılı eleştirmenler Çin'in virüsle mücadele yardımını, kamuoyunu manipüle etmek için kullandığını ya da salgının etkisini artırmak için jeopolitik bir araca dönüştürdüğünü öne sürdü.

Çin Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Hua Chunying'in dediği gibi, "Diğer ülkeler salgına göğüs gerekerken, Çin'in boş durmasını ve hiçbir şey yapmamasını mı istiyorlar? Ya da Çin'den daha iyisini yapabileceklerini mi düşünüyorlar? Salgın karşısında, başkalarına yardım etmek, kendine de yardım etmektir."

Çin, virüs ile mücadelesinde uluslararası iş-

birliğini desteklemek için 7 Mart'ta DSÖ'ye 20 milyon dolar bağışta bulundu.

Çin hükümeti 121 ülke ve dört uluslararası kuruluşa cerrahi maske, koruyucu giysi, test kiti ve solunum üniteleri gibi tıbbi malzemeler sağlamıştır. Yerel Çin yönetimleri 50'den fazla ülkedeki kardeş şehirlere tıbbi malzemeler bağışladı ve Çinli şirketler 100'den fazla ülke ve uluslararası kuruluşa bağışta bulundu. Çin ayrıca Kovid-19'un kontrol altına alınmasına yardımcı olmak üzere İran, Irak, İtalya, Sırbistan, Kamboçya, Pakistan, Laos, Venezuela ve Myanmar dahil birçok ülkeye tıbbi uzmanlardan oluşan ekipler gönderdi.

Henüz tamamlanmamış istatistikler, Çin'in 100'den fazla ülke ve uluslararası kuruluşlarla birlikte alanının uzmanlarına video konferansların düzenlediğini göstermektedir. Katılımcıların tamamının, Çinli uzmanların yabancı meslektaşlarına öğretebileceği her şeyi kendi bilgileri dahilinde paylaştıkları, açık, şeffaf, bilgi açısından zengin ve profesyonel online toplantılar hakkında övgüyle bahsettiler.

Buna ek olarak, Çin yedinci bir teşhis ve tedavi protokolü ve altıncı bir önleme ve kontrol altına alma protokolü yayınladı. Birçok yabancı dile çevrilen bu protokoller Çin tarafından DSÖ'ye ve uluslararası topluma paylaşıldı.

Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Geng Shuang, "İnsanların geleceği birbirine bağlı olduğu bu zamanlarda, ülkeler bu sorunu ancak dayanışma içerisinde durarak aşabilir" dedi.

BM Genel Sekreteri Antonio Guterres 12 Mart'ta yaptığı bir açıklamada, dünyanın Çin'in salgını önleme ve kontrol altına alma konusunda gelişmekte olan ülkelerle paylaştığı deneyimle birlikte, tıbbi malzeme, aşı ve ilaç gibi değerli erzakları da sağlanmasını çok takdir ettiğini söyledi.

SUİSTİMAL DEĞİL SORUMLULUK

Gündeme gelen bir soru da, "Pekin ekonomik kazançlar uğruna bu salgını suistimal etmeye mi çalışıyor?" Gerçekler gösteriyor ki, Çin'in kendisi bile hala yurtdında hastalığı kontrol etmeye çalışsa da, kazançları veya kayıpları ne olursa olsun, salgından etkilenen

diğer ülkelere gücünün yetebildiği kadaryla yardımlar sunuyor.

Örneğin, içinde bulunduğumuz koşullar altında, birçok ülkede acil bir maske ihtiyacı var ve Çinli firmalar bu ihtiyaçları karşılamak için 7 gün 24 saat tam mesai çalışıyor. Çin'in günlük maske üretimi 29 Şubat itibarıyla 116 milyon adede ulaşırken, bu sayı 1 Şubat'ta bildirilen sayının 12 kat fazlası.

Birçok Çinli üretici firma, iç ve dış talebi karşılamak için çalışırken, Çin'den gelen düşük kalite veya "sahte" tıbbi malzemeler hakkında yapılan çarpıtma haberler kamuoyunda kafa karışıklığına neden oldu.

Haberlerde, Hollanda Sağlık Bakanlığının Çin'den satın alınan bir dizi maskeyi "kalite sorunları nedeniyle" geri çağırıldığı iddia edildi. Yapılan ilk incelemelere göre, Çinli şirket Hollanda'ya maskelerin maskelerin cerrahi maskeler olmadığını bildirmişti.

Buna ek olarak, bazı Slovakyalı yetkililer Çin'den satın alınan hızlı koronavirüs test kitlelerinin güvenilirliğini sorguluyor. İlk yapılan çıkarımlara göre, Slovak sağlık çalışanları bu antijen test kitlelerini, nükleik asit testleri için geçerli olan başka bir yanlış yöntemle kullandılar ve bu da yanlış sonuçlara yol açtı. Daha sonra Çin'deki Slovakya büyükelçiliği, farklı test yöntemlerinin doğru kullanımı üzerine bir yönetmelik yayınladı.

Çinde yaşayan İtalyan-Amerikalı yazar Mario Cavolo, basına verdiği bir demeçte, "Çin'den dünyaya giden milyonlarca yüz maskelerinin ve koruyucu ekipmanlarının ve test kitlelerinin yüzde doksandan fazlası tamamen kusursuzken, kusurlu olan küçük bir yüzde üzerine makaleler yazıyorlar" dedi.

İnsanlar, Çin'in son zamanlarda tıbbi malzeme ihracat kalitesini arttırmak için daha sıkı önlemler uygulandığının ve standartların altında tıbbi malzeme üreten üreticiler yasalarla göre cezalandırılması gerektiğinin farkında olmalıdır.

MESELE İNSANI MERKEZE ALMAK

Kovid-19'un patlak vermesinden bu yana Çin, salgının merkezindeki metropolü ben-

zeri görülmemiş bir şekilde kapattı, ülke çapında sıkı karantina tedbirleri uygulamaya koydu ve salgından ağır hasar almış bölgelere kaynaklar aktardı.

Bazıları Çin'in uygulamalarının "aşırı" olduğu konusunda endişeli. İşin doğrusu, insanların hayatları tehlikedeyken, insan haklarının korunmasını tartışmak boş konuşmadan başka bir şey değildir.

Giderek daha fazla ülke Çin'in mücadelesini etkili buldu ve şimdi kendi izolasyon çabalarını uyguluyor. Örneğin, pek çok Avrupa ülkesi sokağa çıkma yasağı sürelerini uzattı, sosyal kısıtlamalarını sıkılaştırdı ve virüsün yayılmasını yavaşlatmak için sosyal mesafe tedbirlerini yükseltti.

Ayrıca, sağlık sigortası konusunda, hükümet herhangi bir hastanın tedavisi için maliyet endişeleri nedeniyle tedavinin reddedilmesini önlemek için tüm tedavi masraflarını karşılamaktadır.

Science dergisi son zamanlarda yaptığı bir araştırmada, Çin'in virüs ile mücadelesinin boyutunun "benzeri görülmemiş" olduğunu yazdı ve potansiyel enfeksiyonlarda yüzde 96 azalmanın doğrudan Çin hükümetinin önlemlerine atfedilebileceğini hesapladı.

AYRIMCILIK YAPILMADI

Haberler, Çin'deki bazı yabancıların yapılan ayrımcılıktan şikâyet ettiği ve insanların gerçeği bilmek istediği vurgulanıyor.

Salgından bu yana, Çin'de ilgili müdürlükler ve yerel yönetimler yabancıların yavaşsalsal, tıbbi ve salgın kontrolüne ilişkin ihtiyaçlarını karşılamak için her türlü çabayı göstermiş, Çin'de Kovid-19'a yakalananlara zamanında tedavi sağlanmıştır.

Çin Dışişleri Bakanlığı ve Ulusal Göçmenlik Müdürlüğü'nün 26 martta yaptığı ortak bir açıklamaya göre, Kovid-19'un dünya çapında hızla yayılmasının üzerine, Çin, 28 Mart 2020 saat 00:00'dan itibaren geçerli olmak üzere, vize veya oturma izni sahibi yabancı uyrukluların Çin'e girişini geçici olarak askıya almaya karar verdi. Yapılan resmi bir bildiride "Askıya alma işlemi, Çin'in salgın durumu ve diğer ülkelerin uygulamaları ışığında almak zorunda olduğumuz geçici bir tedbirdir" açıklaması yapıldı ve bu duyurudan sonra vize almış yabancı uyrukluların ülkeye girişinin etkilenececeği ve önlemlerin gelişen durum ışığında şekilleneceği eklendi.

Çin Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Geng Shuang "Biz her zaman yabancı uyruklulara ve Çin vatandaşlarına aynı şekilde davranıyoruz. Sırf yabancı uyruklular için birisine uygulanan bazı düzenlemeleri artırıp azaltmıyoruz." dedi.

Madalyanın YAŞI YOK!

Artistik Cimnastik Dünya Kupası'nda altın madalyaya uzanan 40 yaşındaki milli sporcu Ümit Şamiloğlu, azmi ve profesyonelliği ile Türk sporunda bir yıldız gibi parlıyor

MİLLİ sporcu Ümit Şamiloğlu, Artistik Cimnastik Dünya Kupası'nda barfiks aletinde altın madalya elde etmenin mutluluğunu yaşıyor. Uluslararası Cimnastik Federasyonunun, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle finalleri iptal edilen Artistik Cimnastik Dünya Kupası'nda eleme sıralamasının nihai sonuç olmasına karar vermesiyle, barfiksle altın madalya kazanan başarılı sporcu, madalya koleksiyonuna bir yenisini eklemenin gururunu yaşıyor.

30 yılı aşkın bir süredir cimnastik yaptığını belirten Ümit Şamiloğlu, ulusal ve uluslararası organizasyonlarda birçok madalya kazandığını söyledi. Artistik Cimnastik Dünya Kupası'yla ilgili de konuşan deneyimli sporcu, turnuva ile ilgili şunları kaydetti: "Dünya şampiyonası ve olimpiyat elemesinden daha zorlu bir Dünya

Kupası'ydı. Aldığım puan, 2020 yılında neler yapabileceğimin bir göstergesiydi. Sürpriz bir şey değildi. 2018 ve 2019 yılı takip ediliyorsa bu gayet olağan bir başarı. Birinci olarak finale kaldık. Aynı akşam koronavirüs artık dünyaya yayılmaya başladığı için Azerbaycan da önlem gereği sınırları kapatma kararı aldı. O akşam finaller iptal edildi. Biz de o akşam apar topar ülkemize döndük. Döndükten sonra bizde de aynı uygulamalar başlayınca evlere kapandık."

DÜNYANIN EN İYİ CİMNASTİKÇİLERİNİN ARASINDA

Başarılı cimnastikçi, iyi bir turnuva geçirdiği ve böyle bir sonucu beklediğini dile getirerek, şöyle konuştu: "Genelde spor organizasyonlarının çoğunda herhangi bir iptal olduğunda mevcut pozis-

yonlar şampiyon ya da sıralamada 1'inci, 2'nci, 3'üncü diye ilan edilir. Böyle bir beklentim vardı. Uluslararası Cimnastik Federasyonu, Azerbaycan'daki eleme sonuçlarının nihai sonuçlar olmasına karar verdi. Burada yapılan elemeler finaller kadar kaliteliydi. Dünyanın en iyi cimnastikçilerinin yarıştığı bir yarışmaydı. Sonuç da böyle olunca çok mutlu oldum."

40 yaşında iken dünyanın en iyi sporcularından biri olduğunu göstermesinin kendisini çok mutlu ettiğini kaydeden Şamiloğlu, "Dünyanın gelişmiş geçmiş en iyi sporcularıyla yarışıp onları arkamda bırakmak benim için mutluluk kaynağı. Belli bir yaşta bu işlerin yapılamayacağı algısını kırdım" ifadelerini kullandı. Ümit Şamiloğlu, zor günlerde gelen madalya haberinin Türk halkı tarafından ilgi gördüğünü ve motivasyonunu yükselttiğini ak-

tarak, kendisinin de bundan dolayı gurur duyduğunu kaydetti.

'SPORU TOPLUMA YAYMAK İSTİYORUM'

Son olarak gelecek planlarından bahseden Ümit Şamiloğlu, sözlerini şöyle tamamladı: "Bu sene yapılacak program netleştikten sonra hangi yarışmaya katılıp hangi yarışmaya katılmayacağıma ve sporu nasıl sonlandıracağıma karar vereceğim. Açıkçası spor hayatımı uzatma niyetinde değilim ama projelerim var. Daha sosyal içerikli, yardımlaşmanın ön planda olduğu, sporun bütün topluma yayılacağı bir yapı oluşturma niyetim var. Topluma ulaşım diye derneğimizi de kurduk. Topluma sporla ulaşmak, topluma dostluk ve kardeşlik anlayışıyla ulaşmak benim için çok kıymetli."

Salgınla mücadelede devletin yanında

SÜPER Lig'de bir buçuk sezon boyunca Galatasaray forması giyen Fildişi Sahilli eski yıldız futbolcu Didier Drogba, ülkesinin en büyük kenti Abidjan'da kurucusu olduğu vakfın hastanesini, yeni tip koronavirüsle (Kovid-19) mücadelede kullanılması için devletin hizmetine sundu. Ülke basınındaki haberlere göre, Drogba, 2016'da hayatını kaybeden Fil-

dişi Sahilli futbolcu Laurent Pokou'nun adını taşıyan hastanenin Kovid-19 merkezi olarak kullanılmasını teklif etti.

Abidjan Belediye Başkanı Vincent Toh Bi Irie, bu vatansever eyleminden dolayı Drogba'ya teşekkür ederek, henüz tam olarak bitirilmese de hastanenin Kovid-19 mücadelesinde fonksiyonel olarak kullanılabileceğini belirtti. Fildişi Sahilli hükümeti, Abidjan'da 13 ülke genelinde de 45 Kovid-19

merkezi kullanacağını duyurmuştu. Ülkede ilk vakanın görüldüğü 11 Mart'tan bu yana 574 Kovid-19 vakası tespit edildi. Bunların 85'i iyileşti, 5'i ise hayatını kaybetti. Kariyerinde Galatasaray, Le Mans, Guingamp, Olympique Marsilya, Chelsea, Şangay Shenhua ve Montreal Impact takımlarının formasını giyen Drogba, Kasım 2018'de ABD ekibi Phoenix Rising formasıyla futbolculuk kariyerini noktalamıştı.

İtalyan futbolunda 'mayıs' beklentisi

İTALYA Futbol Federasyonu (FIGC) Başkanı Gabriele Gravina, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle durdurulan futbol liglerine Mayıs ayında devam edilmesini umduğunu, sezonu tamamlamaları gerektiğini söyledi. Sky kanalına video konferans üzerinden bağlanan Gravina, Kovid-19 salgını nedeniyle 9 Mart'tan beri maçların yapılmadığı 2019-2020 futbol sezonuna ilişkin açıklamalarda bulundu. Başkan Gravina, "Daha önce söylediğimi tekrar etmeliyim ki, sporcuların sağlığına dair güvence olduğunda yeniden başlayabiliriz" diye konuştu.

'BİTİŞ TARİHİ BELLİ DEĞİL, SEZONU TAMAMLAMALIYIZ'

Gravina, futbolcuların sezonun yeniden başlaması için Mayıs ayı başında koronavirüs için test edilebileceğini,

ardından da sezonun kaldığı yerden devam etmesine yönelik hazırlıkların başlamasını umabileceğini kaydetti. Gravina, ilerleyen günlerde, teknik ve bilim kurullarıyla yeniden başlangıç sürecine dair aşamaları değerlendirip FIFA ve yetkililerden gelecek görüşleri de dikkate alacaklarını belirterek, "Umut, mümkün olan en kısa zamanda başlamamız. Bir son, bitiş tarihimiz yok ama sezonu tamamlamalıyız. Eğer tamamlamayacak olumsuz sonuçlar doğurabilir" ifadelerini kullandı.

İtalya'da 12 Nisan 2020 tarihi itibarıyla Kovid-19 salgını nedeniyle 19 bin 899 kişi hayatını kaybederken, toplamda 156 bin 363 koronavirüs vakası görülmüş durumda. İtalya'da hükümet, geçen hafta aldığı kararla ülkede evden çıkma yasağını ve toplu etkinlikleri sınırlandıran sıkı karantina tedbirlerini 3 Mayıs'a kadar uzatmıştı.

Real Sociedad'dan U dönüşü

İSPANYA 1'inci Futbol Ligi (La Liga) kulüplerinden Real Sociedad, 14 Nisan Salı gününden itibaren A takım futbolcularının tesislerde antrenmana başlaması yönündeki kararını geri aldı. Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle 14 Mart'tan bu yana olağanüstü halin uygulandığı İspanya'da antrenmanlara dönme girişiminde bulunan ilk La Liga kulübü olan Real Sociedad, Spor Yüksek Konseyi'nden (CSD) gelen uyarıların ardından futbolcularına "evde antrenmana devam" talimatı gönderdi.

SPOR KONSEYİ'NDEN 'SORUMSUZLUK' İMASI

Kültür ve Spor Bakanlığına bağlı olan CSD'nin yetkilileriyle gerçekleştirilen görüşmenin ardından yeni bir açıklama yapan Real Sociedad, "Toplumsal ihtiyaçlarına uygun hareket etme ve saygı gösterme isteğine her zaman olduğu bugün de karşılık vererek, futbolcularımızın evlerinde bireysel an-

tremanlarına devam etmesi kararını aldık" ifadelerini kullandı.

İspanyol kulübü, Kovid-19 salgınından dolayı durdurulan antrenmanların, tüm çalışanlarının sağlık koşullarının garanti altına alınmasından sonra, diğer kurum ve kuruluşların iş birliğiyle tekrar başlatılması gerektiğini anlayışla karşıladığını vurguladı. Öte yandan, CSD Başkanı Irene Lozano da konuya ilişkin sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, "Sporcuların antrenmanları tabii ki yeniden başlayacaktır. Ancak bu, futbolun bağımsız ve sorumsuz bir tavır şeklinde olmayacaktır. Bu, yavaş yavaş normale dönecek bir topluma giden yolda atılacak adım olacaktır" ifadelerini kullandı.

Real Sociedad Kulübü, cumartesi günü yaptığı açıklamada, A takım futbolcularının, gruplar halinde ve sosyal mesafeye dikkat ederek bugünden itibaren Zubieta Tesisleri'nde antrenmanlara başlayacağını duyurmuştu.

Cem ZEREN

halklailiskiler@aydinlik.com.tr

Özlediğimiz istatistikler

BU hafta sonu, Türk erkek basketbol takımlarının 2010-2011 sezonundan bugüne dek Avrupa kupalarında oynadığı 1602 maçı inceledim. İlginç sonuçlar çıktı.

1602 maçın 58'ini kulüplerimiz kendi aralarında oynamışlar. Avrupa'da kendi aramızda oynadığımız maçlarda en başarılı kulübümüz Karşıyaka; 14 maç kazanıp 2 maç kaybetmiş. Tofaş, İstanbul BŞB ve Bahçeşehir'in ise kendi aramızdaki maçlarda galibiyeti yok, 2'er mağlubiyet almışlar. Beşiktaş da Türk takımlarına karşı başansız, bir galibiyete karşı 7 mağlubiyet almış. 4 kez KSK'ye, 2 kez Türk Telekom'a, bir kez de Fenerbahçe'ye kaybetmiş, tek galibiyet de Fener'e karşı.

İki maçı eleme turlarında berabere biten maçlar uzamıyor. Son 10 yılda, diğer ülke takımlarına karşı sadece 4 beraberlik almışız. 847 galibiyete 693 yenilgi; tam yüzde 55 başanlıyız. Beklendiği gibi iyi bir başan oranı değil.

35 farklı ülke takımıyla maç yapmışız. Avrupa kupalarına katılan Portekiz takımlarıyla hiç yolumuz kesişmemiş. En fazla İspanyol takımlarıyla karşılaşmış, 253 kez; maçlarımızın yüzde 15.8'i İspanyollarla. 105'ini kazanmışız, yüzde 41.5 başan. İspanyollara karşı en başansız kulübümüz yine Beşiktaş; 10 maçının hepsini kaybetmiş. Gaziantep de 4'te 0 yapmış. İspanyollara karşı mücadele veren 10 Türk takımından sadece Fenerbahçe, Tofaş ve Karşıyaka yüzde 50 ve üzerinde galibiyet yakalamış. Tofaş, bu istatistiği bu sene son 16 grubundaki başansı ile yakaladı.

19 KULÜBÜMÜZÜN 5'İ...

Son 10 yıl içinde 16 farklı İspanyol kulübü ile oynamışız. 16'sı da hala İspanya'nın en üst liginde oynuyor, düşmemişler, kapanmamışlar. Başanının nedeni hemen ortaya çıkıyor. Ülkemizi son 10 yılda 19 takım temsil etmiş, Bandırma'yı tek takım sayıyorum; Banvit ve Teksüt'ü ayırmıyorum. Bu 19 takımdan Edirne, Sakarya, Trabzon, Uşak ve İstanbul Büyükşehir kapanmış; Aliğa ve TED alt liglerde. Başka hiçbir ülkenin Avrupa kupalarına katılan bu kadar fazla kulübü kapanmamış.

19 kulübümüzden en fazla ülkeye giden kulübümüz Karşıyaka; sadece Sırp, Çek, Avusturya, Danimarka, İsviçre, Slovak, Eston, Gürcü, Kazak ve Makedon takımlarıyla oynamış son 10 yılda. 10 yıldan öncesini hesaba katarsak Makedon Rabotnicki maçını hatırlıyorum 2002'de. Karşıyaka; koronavirüs maçları engellemese, muhtemelen Danimarka takımı Bakken Bears ile Avrupa'da final oynayıp oynamadığı ülke listesini kısaltacaktı. Karşıyaka, 2010-11 sezonundan beri 26 ülkeden 66 kulüple karşılaşmış. Bu da Türk kulüpleri arasında en iyi derece.

İspanya'dan sonra en fazla maçı Rus takımlarıyla yapmışız, 205 maç. 90'ını kazanmışız. 100 ve 100'den fazla maçı yaptığımız diğer ülkeler ve başarılarımız sırasıyla şöyle: Yunanistan 66 galibiyet 79 yenilgi yüzde 45.52 başan, İtalya 75 galibiyet bir beraberlik 62 yenilgi yüzde 54.74 başan, Almanya 76 galibiyet 2 beraberlik 54 yenilgi yüzde 58.46 başan ve Fransa 51 galibiyet 49 yenilgi yüzde 51 başan.

İSTATİSTİKLERİN İÇ AÇICI KISMI

Galibiyetimiz olmayan tek ülke Kazakistan, Tofaş Astana ile karşılaşmış, 2 maçı da kaybetmiş. Tek eşleşmelik karşılaşmışımız diğer ülkeler; Bosna Hersek'ten Igokea ile Karşıyaka'nın eşleşmesi, Danimarka'dan Bakken Bears ile Bandırma'nın eşleşmesi. Danimarka takımı 2 maçı da kaybetmiş. Danimarka'dan başka Slovak, Makedon ve Gürcü takımlarına karşı da yenilgi almamışız. 3 ülke temsilcilerine karşı da 4'er galibiyetimiz var. Başarılı olduğumuz diğer ülkeler sırasıyla Kosova (7 galibiyet, bir yenilgi; yüzde 87.5), Polonya (32 galibiyet 6 yenilgi; yüzde 84.21), Estonya (5 galibiyet, bir yenilgi; yüzde 83.3), Letonya (17 galibiyet, 5 yenilgi; yüzde 77.37), Slovenya (23 galibiyet, 7 yenilgi; yüzde 76.67), Macaristan (21 galibiyet, 7 yenilgi; yüzde 75), Güney Kıbrıs (9 galibiyet, 3 yenilgi; yüzde 75) ve Avusturya (3 galibiyet bir yenilgi; yüzde 75).

Biraz içim açıldı. Sayı ve istatistik görmekten sıkılmışım 3 haftadır. Her gün karşıma çıkan tüm istatistiklerdeki veriler vaka sayısı, ölü sayısı, yoğun bakımdaki hasta sayısı, entübe hasta sayısı idi... Dün gece ABD'deki ölü sayısını gösteren bir istatistik vardı ekranda, dakikadan daha hızlı ilerliyordu. Hükümetlerin emperyalist ve kapitalist politikalarının acısını yine ne yazık ki halklar çekiyordu, genelde de evsiz ve fakir halk. Amerikan halkının acısını da hissettim, onlar zamanında hükümetlerinin dünya halklarına yaşattıkları acıyı hissetmemiş olsalar da...

Bir ay öncesine kadar Youtube'da aynı anda onlarca canlı spor yayını izleyebiliyordum. Şimdi, tek canlı yayın koronavirüs ile ilgili ülke ülke vaka ve ölü sayıları... 2 ve 3'lük yüzdelerin, asistlerin, ribauntların, top çalmaların, hatta faullerin istatistiklerini tutmayı özledik. Kaleyi bulan topun, başanlı pasın ve kurtarışın sayısını ya da mükemmel manşetin, doğrudan sayı olan servisin ve bloğun sayısını... Son tur geçiş süresini, bayrak değiştirme süresini veya sezonun en iyi derecesini... Spor özledik. Canımızı yakan virtüsün istatistikleri sıfırlandığında, hayatımıza heyecan katan sporun istatistikleri yine değişecek... Sayılarımız yaşama dair olsun!